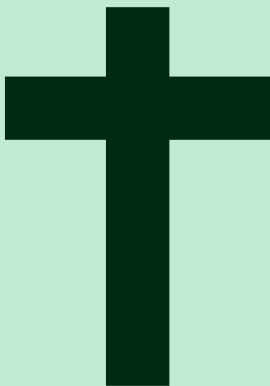

Luka

The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the
Romanian Language, as spoken in Croatia

Luka

The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the Romanian Language, as spoken in Croatia

copyright © 2019 Pioneer

Language: Ludari (Romanian)

Dialect: Ludari

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2022-09-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 10 Jun 2022

ba2a14ee-adf9-5a2c-ac9a-b6a29a579b63

Contents

Luka	1
----------------	---

Bună vorba alu Luke

Asta Bună vorbă askris omu karje s kima Luka, karje afost doktor, učeniku karje putuja ku apostolu Pavle (vjez Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11), a na fost židov. Asta knjiğă rubjaštje d aja kând sa fukut Isusu, kând atriit, kând ân vaca, kând fiča čudurj, kând amurit p kručje, kând auskrisnit dala morc š kând apljikat p čerj. Una dala glavna temă d asta Bună vorbă jaštje k Isusu aispunit obečala karje Dimizov adat alu Izraelcilor ân zavjetu alu Bătărni ali š Bună vorba nuje samo d židovj već š d älja karje nuje židovj. Ân asta Bună vorbă Isusu ân vaca d multje temje, karje uključa š rugala, Suflijetu alu Svânt, radostu, zahvala š banji. Asta knjiğă isto arată kum Isusu likuja š oprostja alu multă lumje, karje uključuja š p älja karje afost mult bulnavj ili karje avja ân jej suflijet alu rov, saračj, grešnikurj, propalic š multje mujerj. Luka asta askris, vjerovatno njeđe šajžáč š činč 65 aj maj anklo d Kristu.

Luka rubjaštje dăče skrije knjigasta

¹⁻³ Poštovani Teofile, kaša kum šti, mulc lumje adat tot dala jej s skrije izvješće d stvarurj karje Dimizov afukut ân vrijamja anuastră, baš kaša kum skrije ân Svântă pismă. Askris aja će nuavă azăs älja karje avizut stvarurlja d ânčipjală š karje rubja Bună vorbă. Š jo pažljivo amproučit aštja tuatje događajurlje. Jo agândit k arfi binje tot s skriuv p rând, ⁴ aša osă fi siguran k aja će jej ta ân vacat istina.

Anđelu Gabrijel rubjaštje d aja k osă s fakă Ivan karje bătjază

⁵ Kând caru Herod avladit p Judeja, * afost njeki pop karje s kjamă Zaharija. Jel pripadnja alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije.[†] Mularja alu Zaharije afost isto dăn familija alu popilor. Ja s kima Elizabeta. ⁶ Amiždoj irja pravedni la Dimizov š uvijek askulta tot aja će Domnu azapovidit ân zakonu alu Mojsije. ⁷ Ali na vut kupil daja će Elizabeta afost štjarpă, a amiždoj irja mult bătijnj.

⁸ Udată, Zaharija š popilje ân skupina aluj služaštje ân Hram. ⁹ Običaju alu popilor afost s arunče kocka tuată zuva kum akuljiđja činje osă utrije ân Svetište alu Domnuluj ân Hram

* **1:5** caru Herod avladit p Judeja – Također s kima Herod Marje, š avladit dala trježáč š šaptje (37). pănla patru (4). aj majdată d Krist. Judeja aiča rubjaštje d tot pământu undje atriit Židovi. † **1:5** alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije – Afost duavăžáč š patru (24) skupină d popje. Toc afost d sãmânca alu Aron, fratilje alu Mojsije. Abija afost pra tata alu opt (8) skupină d popje (vjez 1 Dnev 24,10).

š činje osă apringă tămăja.[†] Una zuvă akuljes p Zaharija s apringă tămăja. ¹⁰ D vřijamjaja mult lumje s ruga ăn dvorištja alu Hramuluj.

¹¹ Atunča alu Zaharija sa ukazăt anđelu alu Domnuluj. Astat p partja alu dăraptej la žrtveniku d tămăja. ¹² Kănd Zaharija avizut p anđelu, jel mult sa spirjat. ¹³ A anđelu ja zăs: “Na vja frikă, Zaharija! Dimizov auzăt rugala ata: Elizabeta, mujarja ata, osă c fakă bijat. Š osă l kjem Ivan. ¹⁴ Osă c fije drag š t veselješt š mulcă osă s radujaskă kănd s fičja jel. ¹⁵ Kupilu alu vostru osă fije marje la intja alu Domnuluj. Jel nusă bja nič vin nič altje bjarje ljutje. Osă fije pljin d Sufljetu alu Svântuluj još kănd fi ăn burtă. ¹⁶ Jel osă okrinjaskă p multje Izraelcurj la Domnu, Dimizov alor. ¹⁷ Isti sufljet karje ja dat snagă alu Ilije osă fije ăn bijatu alu tov s pripimaskă p narodu d vinjala alu Domnuluj. Osă okrinjaskă inimilje alu tatilje kătri kupi š nagovorjaskă p ălja karje nu skultă p Dimizov s primjaskă mudrost alu ălja karje askultă.”

¹⁸ Zaharija azăs alu anđeluj: “Kum s štiov k s dogodjaštje aja? Š jo š mujarja amja ištjem već bătărnj.”

¹⁹ P aja anđelu ja zăs: “Jo sânt Gabrijel. Amvinjit dăla prijestolje alu Dimizov. P minje atrimjes la tinje s c aduk asta bună vorbă. ²⁰ Jakă, da akuma osă rămăj mut š nusă poc s rubještj tot pănla zuvaja pând s nu dogodja aja, daja če naj krizut ăn vorbilje alji mjalje, karje osă ispunjaskă d vřijamje alor.”

²¹ ăn vřijamjaja narodu aštiptat p Zaharija š na razumit dăče atăta sa zabuvit ăn Svetište. ²² Kănd jel napokon aišt, na putut nimik s lji zăkă š s lja udă. Kănd lumja avizut aja, š znakurlje karje lja dat ku mănilje, ashvatit k jel avut vizije ăn Svetište.

²³ Kănd azavršăt zuvilje alu Zaharija s lukrjază kašă popa ăn Hram, sa tors akas. ²⁴ Dăpă duavă trje zălje, mujarja aluj Elizabeta arămas grja, š činč (5) lunj na išăt dăn kasă. Ja azăs: ²⁵ “Aša Domnu sa pobrinit d minje š askinit rušunja dăpă minje la intja alu lumje daja če na putut s am kupi.”

Anđelu Gabrijel rubjaštje d aja k osă s fakă Isusu

²⁶ Kănd Elizabeta irja grja šasă (6) lunj, Dimizov atrimjes p anđelu Gabrijel ăn sat Nazaret ăn regija Galileja, ²⁷ la djevică karje zaručită dăpă om karje s kjamă Josip. Jel irja d sāmăncă alu caru David, a djevica s kima Marija. ²⁸ Gabrijel avinjit š azăs alu je: “Zdravo! Domnu ku tinje. Dimizov ta kuljes!”

²⁹ P aja Marija sa uznemirit š na razumit če anđelu avrut s zăkă ku pozdravula. ³⁰ Anđelu azăs: “Na vja frikă, Marija.

[†] 1:9 Popurlje atribut s apringă tămăja kašă prinosu alu Dimizov tuată dăminjaca š sara p posebni oltar ănontru ăn Hram.

Tu ješt aja p karje Dimizov akuljes! ³¹ Jakā osā fi grja š osā fač fičor p karje osā l kjem Isusu. ³² Jel osā fije marje š osā s kjamje Bijatu alu Maj marje Dimizov. Domnu Dimizov osā idja autoritet s fije car kum Dimizov aobečit alu David, sāmānca aluj. ³³ Osā vladjaskā p sāmānca alu Jakovš zauvjek š cara aluj nikad nusā prestanjaskā.” ³⁴ Marija āntrijabā p anđelu: “Ali kum? Jo još nam fost ku omu.”

³⁵ Anđelu Gabrijel ja zās: “Sufletu alu Svāntuluj osā s slubuadje p tinje š sāla alu Maj marje Dimizov osā t ānviljaskā. Š daja kupilu karje l fiča osā fije svānt š osā s kjamje Bijatu alu Dimizov. ³⁶ Jakā, Elizabeta, rođakinja ata, aša bātārnā isto duče fičor. Aja ista mujarje, d karje arubit k nu puatje s ajbje kupi, a grja je d šasā (6) lunj. ³⁷ K alu Dimizov nimika nuje nemoguće!”

³⁸ Marija azās alu Gabrijel: “Jakā, argata sānt alu Domnuluj. S fije kum tu zāč!” Š Gabrijel apljikat dāla ja.

Marija positjaštje p Elizabeta

³⁹ Duavā trje zālje dāpā aja, Marija majdatā apljikat ān sat ān djalurj alu Judeje. ⁴⁰ Kānd ja ažuns, auntrat ān kasa alu Zaharija š apozdravit p Elizabeta. ⁴¹ Kānd Elizabeta auzāt pozdravu alu Marije, kupilu ān burtā alu Elizabetāj dāturdātā mult sa miškat š Elizabeta sa napunit ku Sufletu alu Svāntuluj. ⁴² Elizabeta d radost marje āntarje astrigat: “Maj mult ješt blagoslovitā d tuatje mujerj š blagoslovit je kupilu ān burta ata! ⁴³ Ku čaja amzaslužāt častula s m positjaskā mama alu Domnuluj alu mjov! ⁴⁴ Jakā kānd auzāt pozdravu alu tov, kupilu ān burtā dāturdātā mult sa miškat d radost! ⁴⁵ Blagoslovitā ješt daja čaj krizut k osā s ispunjskā poruka karje ca trimjes Domnu!”

Marija slavjaštje p Dimizov ān radost

⁴⁶ Atunča Marija azās:

“Inima amja adrikā p Domnu,

⁴⁷ sufletu alu mjov s radujaštje la Dimizov, Spasitelju alu mjov,

⁴⁸ k p minje ma kuljes,

p ponizna argata aluj!

Audjec, pānd akuma tuatā generacija osā zākā

k Dimizov ma blagoslovit,

⁴⁹ daja če Dimizov karje arje tuatā sāla

Š 1:33 sāmānca alu Jakov – Ān grčki original skrije: “kasa alu Jakov” karje rubja d tuatā sāmānca alu Jakov. Altu lumilje d Jakov afost Izrael. Atrijit usutje d aj majdatā, a tuatje duavāsprjače (12) d sāmāncje alu Izrael avinjit dāla jel. Lumja p narodu Izrael često kima kasa alu Jakov.

afukut marje čudă d minje!

Svânt je lumilje aluj.

⁵⁰ Iskazaštje milostu p toc ălja ăn tuată vřijamja
karje arje frikă d jel.

⁵¹ Ku mănă capănă afukut marje čudă
š aputirit p lumja karje ponosni š umišljeni.

⁵² Jel aizbacăt p vladari s nu vladjaskă viŝe,
a adrikat p lumje karje je ponizni.

⁵³ A p lumja karje irja flămănz lja nasitit ku binje,
a p lumja karje bogată lja trimjes dăla jel ku mănilje
gualje.

⁵⁴⁻⁵⁵ Jel ažutat alu Izrael, alu argatu aluj
baš kum adat obečală alu sămănce anuastră,
alu Abraham š alu kupi aluj,
k osă lji fije uvijek d milă.”

⁵⁶ Atunča Marija ku Elizabeta arămas njeđe trje (3) lunj š sa
tors akas.

Sa fukut Ivan karje bătjază

⁵⁷ Alu Elizabeta avinjit vřijamja s fakă š ja afukut bijat.
⁵⁸ Kănd tuată familija alu je š komšiji auzăt d asta, kum Domnu
afost aša d bun kătri ja, toc sa bukurat zajedno ku ja.

⁵⁹ Kănd kupilu anapunit opt (8) zălje, atribut s fije obrezăt,*
aša k komšiji š familija avinjit s proslavjaskă aja. Avrut p
kupilu s l kjamje Zaharija kum tatusov s kjamă, ⁶⁰ ali Elizabeta
azăs: “Nu, njego mora s s kjamje Ivan!”

⁶¹ Komšiji š familija azăs: “Nimilja dăla familija ata nu s
kjamă Ivan!” ⁶² Atunča, daja će Zaharija na putut s audă,
lumja ku mănilje la tribat kum jel vrja kupilu s s kjamă.
⁶³ Zaharija akătat s ji dja ploče s skrije š askris: “S kjamă
Ivan”, š toc sa mirat. ⁶⁴ Dimizov alu Zaharije adiškis gura š ja
dizljigat ljimba š jel dăturdată ančiput s rubjaskă š s slavjaskă
p Dimizov.

⁶⁵ Kănd toc karje trija upruapje d jej avizut će Dimizov
afukut alu Zaharije, lja fost frikă d Dimizov. Ăn tuatje saturlje
ăn djalurlje alu Judeje, lumja rubja d aja će sa dogodit. ⁶⁶ Činje
god auzăt d jej găndja d aja š sa tribat: “Atunča će osă fije d
bijatusta kănd ufi marje?”, k Domnu sigurno osă fakă nješto
marje pisti jel.

Zaharija rubjaštje d Mesija š d Ivan karje bătjază

* **1:59** obrezăt – Obrezjala afost znaku alu savezu alu Dimizov ku Abraham š
ku sămănce aluj (Post 17,9–14). Židovi afost obrezăc kum apokaza k irja odani alu
Dimizov š k pripadnjaštje alu narodu aluj karje akuljes.

67 Sufljetu alu Svāntuluj aispunit p Zaharija, tata alu Ivan, š
jel arubit asta porukā dāla Dimizov:

68 “Slava alu Domnuluj, Dimizov alu Izraelcilor,
k avinjit s ažutā alu narodu aluj š s lji izbavjaskā!

69 Š atrimjes nauvā marje Spasitelj
dān sāmānca alu argatu aluj David,

70 kum jel d mult aobečit
pisti vorba alu prorokurlje karje jel atrimjes:

71 s nji spasaskā dāla dušmani alji noštri
š dāla mānā alu tuatā lumja karje nji mrzaštje.

72 Jel asta afukut s pokazaskā milā alu sāmānca anuastrā
aša ča ispunit savezu alu svānt karje afukut ku jej,

73 aša ča ispunit obečala karje adat alu Abraham, alu
anuastrā sāmānca.

74 Kašā kum aobečit, nja skos dāla dušmanj
s putjem s ji služām frzdā frikā,

75 s trijim kum Dimizov azās
š s fičem čije bun ān tuatje zuvilje anuaštrje.

76 A tu, bijatu alu mjov, osā t kjem proroku alu Maj marje
Dimizov.

Osā plječ la intja alu Domnuluj s ji pripremještj drumu.

77 Osā ānvāc p narodu aluj s štije kum s s spasaskā
kum s lji fije oprostīt grešala alor.

78 Daja če je Dimizov pljin d milā š arje osjećaj d noj,
jel trimjatje lumina dān čerj.

Kašā suarilje karje sa drikā ān diminjacā,

79 Dimizov osā adukā lumina alu ālja karje trijaštje ān
nuaptje š arje frikā d muartje.

Jel osā nji pokazaskā drumu karje adučē ān mir.”

80 Ivan akriskut š apostanit capān ān sufljet. Trija ān lok
undje nuje nimika.† Kānd akriskut, jel ančiput la intja alu toc
s rubjaskā alu naroduluj alu Izrael.

2

Sa fukut Isusu ān Betlehem (Mt 1,18–25)

1 Ān vrijamaja caru alu Rimuluj, August, azapovjedit s fakā
popisu d tuatā lumje karje trijaštje ān cara. 2 Āsta afost prvi
popis d lumje karje sa dogodīt ān vrijamje pānd Kvirinije afost
upravitelju p regija Sirija. 3 Toc apljikat ān trgu undje trija
sāmānca aluj s s skrije ān popis.

† 1:80 lok undje nuje nimika – Āsta afost napušteni lok la zapadnā partje d apā
Jordan. Nuje dāpartje dāla lok undje apa Jordan untrā ān Mrtvo more.

⁴ Aša š Josip, karje afost sāmānca alu caru David, apljikat dān sat Nazaret ān regije Galileje ān sat Betlehem ān regije Judeje, undje d mult sa fukut David. ⁵ Jel apljikat una ku zaručnica aluj, Marija, s s skrije ān popis. Marija već afost grja, ⁶ š pānd afost ān Betlehem, ja vinjit vrijamja s fakā. ⁷ Ja afukut bijat, prvi kupil, la ānvilijat š la pus ān aljbje daja če ān sat undje irja sobje d gostjamje nu irja lok d jej.

Anđeli začē alu pastirilor k Isusu sa fukut

⁸ Ān nuaptjaja p pājenj upruapje d Betlehem, njeki pastirurj pāza vojilje alor. ⁹ Dāturdatā sa ukazāt anđelu alu Domnuluj š lja osvitljit slava alu Domnuluj š jej mult sa spirjat! ¹⁰ Anđelu lja zās: “Na vjec frikā! Jakā aduk vuavā Bunā vorbā karje p tuatā lumja s usričaskā! ¹¹ Astāz sa fukut vuavā Spasitelju ān Betlehem, ān trgu alu David. Jel je Kristu, Domnu! ¹² Aša osā štijec k je istina aja če zāk: Osā gāsac kupilu karje je ānvilijat ān plahtā kum začē ān aljbje.”

¹³ Dāturdatā alu anđeluj avinjit marje vuastje d anđelurlje dān čerj karje aslavit p Dimizov:

¹⁴ “Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj,*
a p pāmānt mir alu lumje karje ja ugodit.”

¹⁵ Š anđelurlje apljikat dāla jej š sa tors p čerj. Pastiri arubit unu ku alc: “Ajdac ān Betlehem s vidjem ča fost če nuavā azās Domnu!”

¹⁶ Apripit ān Betlehem š ānklo angāsāt p Marija š p Josip ku kupilu če sa fukut karje azukut ān aljbje. ¹⁷ Kānd la gāsāt, alu toc arubit aja če anđelu azās d kupil. ¹⁸ Š tuatā lumja karje apus urjajke la pastirurj sa mirat d aja če lja zās. ¹⁹ A Marija nimika na mujtat d asta ča uzāt š gāndja d aja ān inima alu je. ²⁰ Pastiri sa tors la vojilje p karje pāza š slavja š zahvalja alu Dimizov. Tot ča uzāt š avizut afost kum lja zās anđelu.

²¹ D opt (8) zālje maj ānklo kānd avinjit vrijamja s obrezaskā p kupilu,† ja pus lumilje Isusu karje anđelu adat majdatā njego če Marija arāmas grja.

Josip š Marija adučē p Isusu ān Hram

²² Kānd avinjit vrijamja Marija s s očistjaskā kum skrije ān zakonu alu Mojsije,✱ Josip š Marija alat p Isusu š apljikat ān Hram ān Jeruzalem. La posvitit alu Domnuluj, ²³ kum skrije ān zakonu alu Domnuluj: “Tot bijatu karje prvi sa fukut pripadnjaštje alu Domnuluj.”✱ ²⁴ Š aprinisāt žrtvā kum mama

* **2:14** Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – Ān grčki original skrije: “Slava p visina!” † **2:21** Vjez fusnota ān 1,59. ✱ **2:22** Lev 12,1–4 ✱ **2:23** Iš 13,1–2

aputja jar s fije čistă, kum zakonu alu Mojsije ânvacă: “duavă (2) grlic ili doj (2) goluburj tănărj.”[☆]

Šimunu š Ana kunuaštje k Isusu je Kristu p karje Dimizov la trimjes

²⁵ Trija atunča unu om ân Jeruzalem, s kjamă Šimun, karje irja pravedan š askulta zakonu alu Dimizov. Sufljetu alu Svântuluj irja p jel š aštiptat p Dimizov s izbavjaskă p Izraelcurlje kum aobečit.[‡] ²⁶ Sufljetu alu Svântuluj ja zăs k nusă muarje pănă god nu vjadje p Kristu karje Domnu atrimjes s izbavjaskă p narodu aluj. ²⁷ P zuvă kând Josip š Marija adus kupilu Isusu s fakă obredu kum je skris ân zakonu alu Mojsije, Sufljetu alu Svântuluj adus p Šimun s pljače ân Hram. ²⁸ Šimun alat p Isusu ân mănj š aslavit p Dimizov ku vorbiljaštja:

²⁹ “Domnulje, maj ispunit obečala karje maj dat
š akuma jo, argatu alu tov, pot s mor ân mir.

³⁰ Akuma vojki alji mjej avizut spasjala,

³¹ p spasitelju karje tu atrimjes d tot narodu.

³² Jel je lumina s otkrijaskă istina ata alu tot narodu,
âla karje aduče slava alu Izrael, narodu alu tov.”

³³ Josip š Marija sa mirat la vorbje če s rubja d Isusu. ³⁴ Šimun lja blagoslovit š azăs alu Marije, mama alu Isusuluj: “Jakă, Dimizov atrimjes p kupilusta k mulc Izraelcurj osă kadă š mulc osă adrikă. Dimizov la trimjes kašă znaku s pokazaskă drumu d spasjală, karje mulc inš osă l odbacaskă, ³⁵ š aša osă arată rovu ân inima alor. A kând l odbacaštje, maču osă probijaskă inima ata.”

³⁶ Afost ân Hram š proročică Ana, fata alu Fanuel dăn sāmānca alu Așer. Ja irja mult bătrnă. Afost šaptje (7) aj ân brak ³⁷ š atunča atriit kašă udovica pănla optzăč š patru (84) aj. Na išăt dăn Hram, njego ân post š ân molitvă aslužăt alu Dimizovuluj zuva š nuaptja. ³⁸ Baš kând Šimunu azavršăt, avinjit Ana š ančiput s slavjaskă p Dimizov š s rubjaskă d Isusu alu toc karje aštiptat p Dimizov s izbavjaskă p Jeruzalem dăla dușmanji alor.

³⁹ Kând Josip š Marija afukut kum zakonu alu Domnu-
luj azapovjedit, sa tors akas ân Nazaret ân regije Galileje.
⁴⁰ Kupilu Isusu akriskut. Apostanit capăn š maj mult mudar š
Dimizov nastavja s l blagoslovjaskă.

Fălkovu Isusu rubjaštje ku učitelji ân Hram

[☆] 2:24 Lev 12,6–8 [‡] 2:25 aštiptat p Dimizov s izbavjaskă p Izraelcurlje kum aobečit – Ân grčki original skrije: “aštipta utjeha alu Izrael”.

⁴¹ Roditelji alu Isusuluj tot anu pljika än Jeruzalem känd irja prazniku Pasha. ⁴² Känd Isusu avut duaväsprjače (12) d aj, jej apljikat kašä uvijek s slavjaskä prazniku. ⁴³ Däpä praznik, roditelji alu Isusuluj ančiput akas, a fälkovu Isusu arämas än Jeruzalem, ali roditelji aluj na štijut aja. ⁴⁴ Agändit k Isusu je än grupa alor. Jej aumblat una zuvä a atunča ančiput s l katje änträ familjije š änträ ortač alor, ⁴⁵ ali nu la gäsät š aša sa tors än Jeruzalem š änklo s l katje. ⁴⁶ Däpä trje (3) zälje la gäsät än Hram änträ učiteljurj kum punje urjajke š lji äntrjabä. ⁴⁷ Š toc karje apus urjajke la Isusu sa mirat kät štije š kum binje odgovorjaštje p pitanje.

⁴⁸ Känd jej angäsät p Isusu na štijut če s gändjaskä. Azäs mumusa: “Bijatu alu mjov, däche afukut tu asta nuavä? Jakä, tatutov š jo mult nja sikirit š noj pistot t kätam!”

⁴⁹ Isusu azäs alor: “Däche mas kätat? Dali voj nu štijic k jo mora s fiuv än kasa alu Tatimjov?” ⁵⁰ Ali jej nu razumja če jel avrut s lji zäkä.

⁵¹ Isusu sa tors akas ku mumusa š ku tatusov än sat Nazaret š askulta p jej. A mumusa nimika na mujtat d asta če sa dogodit. ⁵² Isusu krištja š postanja još maj mult mudar š Dimizov l blagoslovja maj mult š maj mult, a lumja l poštuja maj mult š maj mult.

3

*Ivan karje bätjazä pripremjaštje drumu d Isusu
(Mt 3,1–12; Mk 1,2–8; Iv 1,19–28)*

¹ Afost činčsprjače (15) d aj kum caru alu Rimuluj Tiberije ančiput s vladjaskä. Poncije Pilat afost upravitelju än regije Judeje. Herod* avladit än regije Galileje, a fratusov Filip avladit än regije Itureje š Trahonitide, a Lizanije avladit än regije Abilene.† ² Š Ana š Kaifa afost marj popurj‡ än Jeruzalem. Än vrijamjaja Dimizov rubja alu Ivan, bijatu alu Zaharija, än pustinje.Š ³ Jel apljikat än tuatje lokurj pänglä apä Jordan s rubjaskä alu lumjej k trjebje s s bätjazä s pokazaskä kum sa okrinut dälä grešalä š Dimizov lja oprostet grešala. ⁴ Kum askris proroku Izaija, Ivan afost

* **3:1** Herod – Konuskut š kašä Antipa, afost bijatu alu Herod Marje. † **3:1** Herod, Filip š Lizanije afost “tetrarsi”. “Tetrarh” afost rimski naslov d vladar än unu lok karje vladja samo ku odobrjala alu vlastu alu rimuluj. Obična lumje njekad lji kima carurj (na primjer, vjez Mt 14,9; Mk 6,14). ‡ **3:2** Š Ana š Kaifa afost marj popurj – Ana afost marje popä 6.-15. aj maj änklo d Krist, ali atunča vlada alu rimuluj la skinit dälä položajula. Zetu aluj, Kaifa, afost marje popä 18.-37. aj maj änklo d Krist. Aša službeno än aja vrijamje Kaifa afost marje popä, ali lumja još uvijek akimat p Ana marje popä š jel š majdäpartje avut autoritet änträ Židovj. Š **3:2** pustinje – Vjez fusnota än 1,80.

“glasu karje strigă ăn pustinje:

‘Pripremic drumu d Domnu

š očistic d jel stazilje!

⁵ Ispunic tuată dolina

š poravnic tot djalu š brjegu!

Ipravic drumu karje strămb

š poravnic aja čije nuje ravno!*

⁶ Tuată lumja osă vjadje spasjala alu Dimizovuluj!”☆

⁷ Ivan rubja alu mulc lumje karje vinja s s bătjază: “Voj, šarpilor! Činje va zăs k aša d ljaznje putjec s fuđic dăla kaznă karje Dimizov trimjatje? ⁸ Fićec binje karje aratā k vas okrnit dăla grešala avuastră.† Š vu ănšălăc akă găndic k ištjec sigurni samo daja če ištjec sāmănca alu Abraham. Ali jo vu zăk, Dimizov puatje d bulovanjštja s stvurjaskă kupi alu Abraham! ⁹ Dimizov uskoro osă luvjaskă ku sukurja ăn tot ljemnu karje nu dă bun plod. Tot ljemnu karje nu dă bun plod osă fije tijat š arunkat ăn fok.”

¹⁰ Antribat mulc lumje p Ivan: “Atunča če trjebje s fićem?”

¹¹ Ivan lja zăs: “Činje arje duavă (2) kāmăšj, trjebje s dja alu ălja karje narje ničuna. A činje arje mănkarje, trjebje s podiljaskă ku ălja karje narje.”

¹² Avinjit s s bătjază čak š carinikurlje‡ š la tribat: “Učiteljulje, če trjebje s fićem?”

¹³ Ivan lja zăs: “Nu lăc maj marje porezu njego če je lumja datorj.”

¹⁴ Š la tribat vuastja: “A če trjebje noj s fićem?”

Ivan lja zăs: “Nu lăc banji dăla nimilja ku săla š p nimilja nu punjec minčunj s dobidic banji. Njego fic zadovoljni ku plata avuastră.”

¹⁵ Kum lumja očekuja k Kristu ăndatā vinje, toc ăn inimă s ăntriba dal je Ivan Kristu. ¹⁶ Daja Ivan alu toc azăs: “Jo p voj bătjez ku apa, ali vinje njeko maj marje d minje, atăta d marje k jo nu sânt dostojan čak s ji fiuv argatŠ. Jel p voj osă bătjază ku

* **3:5** Ivan azăs alu lumjej k mora s s pokajaskă d grešala alor s fije spremic d vinjala alu Domnuluj. Ăštja stihurj koristjaštje metafora. D fukut ravni drum ăn pustinje je slika s fije spremic s prihvatjaskă p Isusu š poruka aluj. ☆ **3:6** Iz

40,3–5 † **3:8** Fićec binje karje aratā k vas okrnit dăla grešala avuastră – Ăn grčki original skrije: “Fićec plodu karje je dostojan d pokajală”. ‡ **3:12** carinikurlje – Obično aja afost Židovi karje alcă Židovj nu lja vurut daja če jej alukrizat d vlada alu rimuluj (karje apreuzmit p Izrael). Vecina d carinikurj ănšăla p alcă. Kăta maj mult banj njego če lumja dugujaštje, a viška cănja d jej. Š d ăla razlog lumja mrza š lji smatnja k je izdajic alu vlastiti narodu š alu vjera alor. Š **3:16** nu sânt dostojan čak s ji fiuv argat – Ăn grčki original skrije: “nu sânt dostojan nič klicimitilje s ji dizljeg.”

Sufljetu alu Svāntuluj* š ku foku.† 17 Jel osā fije kašā omu karje odvojaštje gruvu dāla jarbā. Gruvu osā sprimjaskā ān ostavā, a jarba osā apringā ku foku karje nikad nu prestanjaštje s argā.” 18 Ivan rubja alu lumjej Bunā vorbā d Dimizov ku multje altje opomenje.

19 Ivan la intja alu toc la ukorit p Herod, karje irja vladaru dān regije Galileje,‡ daja če sa ānsurat ku Herodijada, karje afost mujarja alu fratisov, š d multje altje rovj ča fukut Herod. 20 Ali kānd la ukorit Ivan, Herod p tot aja adodajit još unu rov: jel adat alu vuastja aluj s puje p Ivan ān kisuarje.

Ivan bātjazā p Isusu

21 Majdatā njego če p Ivan la pus ān kisuarje, kānd Ivan bātizat p toc karje avinjit la jel, jel bātizat š p Isusu. Atunča kānd Isusu sa rugat, čerju sa diškis, 22 š Sufljetu alu Svāntuluj sa slubuzāt p jel ān oblik kašā golubu. Dān čerj sa uzāt glasu: “Tu ješt Bijatu alu mjov p karje jo vrjauv! Tu ješt radostu alu mjov!”

Sāmānca alu Isusuluj

23 Kānd Isusu ančiput s rubjaskā d Dimizov la intja alu toc, avut njeđe trježāč (30) d aj. P Isusu l kuništja k je bijatu alu Š Josip.*

Josip afost bijatu alu Eli,

24 Eli afost bijatu alu Matat,

Matat afost bijatu alu Levi,

Levi afost bijatu alu Malki,

Malki afost bijatu alu Janaj,

Janaj afost bijatu alu Josip,

25 Josip afost bijatu alu Matatija,

Matatija afost bijatu alu Amos,

Amos afost bijatu alu Naum,

Naum afost bijatu alu Hesli,

Hesli afost bijatu alu Nagaj,

26 Nagaj afost bijatu alu Mahat,

* **3:16** bātjazā ku Sufljetu alu Svāntuluj – Aiča Ivan koristjaštje bātizija ān apā kašā metafora s opisaskā kum lumja osā iskušaskā sāla alu Sufljetu alu Svāntuluj ān životu alor. † **3:16** ku foku – Asta puatje s rubjaskā d aja kum Sufljetu alu Svāntuluj čistjaštje životu alu ālja karje krjadje (vjez Ap 1,5, 8; 2,1–4; 11,16). Ali ān āsta kontekst vjerovatno k foku rubjaštje d zuvā alu suduluj (vjez 3,7–9, 17). Ān aja vrijamje Dimizov osā kaznjaskā p lumja karje na prihvatit ānvācala alu Isusuluj.

‡ **3:19** Herod, karje irja vladaru dān regije Galileje – Ān grčki original skrije: “Herod, tetrarh”. Vjez fusnota ān 3,1. § **3:23** bijatu alu – Ān āsta popis “bijatu alu...” puatje š s značaskā “sāmānca alu”. Ān Biblije, lumja karje askris popisu d potomakurj obično na vurut s skrije p tuatā sāmānca alu njeki om, njego s aratā loza dāla una važnā osobā pānla altā važnā osobā. *

3:23 Daja če Marija arāmas grja pisti Sufljetu alu Svāntuluj, Josip afost alu Isusuluj kašā očuhu (vjez 1,26–37; Mt 1,18, 22).

Mahat afost bijatu alu Matatija,
 Matatija afost bijatu alu Šimij,
 Šimij afost bijatu alu Joseh,
 Joseh afost bijatu alu Joda,
²⁷ Joda afost bijatu alu Johanan,
 Johanan afost bijatu alu Resa,
 Resa afost bijatu alu Zerubabel,
 Zerubabel afost bijatu alu Šealtiel,
 Šealtiel afost bijatu alu Neri,
²⁸ Neri afost bijatu alu Malki,
 Malki afost bijatu alu Adi,
 Adi afost bijatu alu Kosam,
 Kosam afost bijatu alu Elmadam,
 Elmadam afost bijatu alu Er,
²⁹ Er afost bijatu alu Jošua,
 Jošua afost bijatu alu Eliezer,
 Eliezer afost bijatu alu Jorim,
 Jorim afost bijatu alu Matat,
 Matat afost bijatu alu Levi,
³⁰ Levi afost bijatu alu Šimun,
 Šimun afost bijatu alu Juda,
 Juda afost bijatu alu Josip,
 Josip afost bijatu alu Jonam,
 Jonam afost bijatu alu Elijakim,
³¹ Elijakim afost bijatu alu Meleja,
 Meleja afost bijatu alu Mena,
 Mena afost bijatu alu Matata,
 Matata afost bijatu alu Natan,
 Natan afost bijatu alu David,
³² David afost bijatu alu Jišaj,
 Jišaj afost bijatu alu Obed,
 Obed afost bijatu alu Boaz,
 Boaz afost bijatu alu Sala,
 Sala[†] afost bijatu alu Nahšon,
³³ Nahšon afost bijatu alu Aminadab,
 Aminadab afost bijatu alu Admin,
 Admin afost bijatu alu Arni,
 Arni[‡] afost bijatu alu Hesron,
 Hesron afost bijatu alu Peres,
 Peres afost bijatu alu Juda,
³⁴ Juda afost bijatu alu Jakov,

[†] 3:32 Sala, Sala – Njeki grčki rukopisurj skrije: “Salmon, Salmon”. [‡] 3:33 Admin, Admin ... Arni, Arni – Njeki grčki rukopisurj skrije: “Aram, Aram”.

Jakov afost bijatu alu Izak,
 Izak afost bijatu alu Abraham,
 Abraham afost bijatu alu Terah,
 Terah afost bijatu alu Nahor,
³⁵ Nahor afost bijatu alu Serug,
 Serug afost bijatu alu Reu,
 Reu afost bijatu alu Peleg,
 Peleg afost bijatu alu Eber,
 Eber afost bijatu alu Sala,
³⁶ Sala afost bijatu alu Kenan,
 Kenan afost bijatu alu Arpakšad,
 Arpakšad afost bijatu alu Šem,
 Šem afost bijatu alu Noa,
 Noa afost bijatu alu Lamek,
³⁷ Lamek afost bijatu alu Metušalah,
 Metušalah afost bijatu alu Henok,
 Henok afost bijatu alu Jered,
 Jered afost bijatu alu Mahalalel,
 Mahalalel afost bijatu alu Kenan,
³⁸ Kenan afost bijatu alu Enoš,
 Enoš afost bijatu alu Šet,
 Šet afost bijatu alu Adam,
 Adam afost bijatu alu Dimizov.Š

4

Nikuratu iskušajtje p Isusu
 (Mt 4,1–11; Mk 1,12–13)

¹ Isusu, pljin ku Sufljetu alu Svāntuluj, apljikat dāla apa Jordan š Sufljetu la dus ān lok undje nuje nimika ² š d patruzāč (40) d zālje š la iskušāt nikuratu. D zāljljalja na mānkat nimik, š kānd atrikut patruzāč (40) d zālje, afost flāmānd.

³ A nikuratu ja zās: “Akā ješt Bijatu alu Dimizovuluj, zi alu buluvanusta s postanjaskā mālaj.”

⁴ Isusu ja odgovorit: “Skris je ān Svāntā pismā: ‘Nu trijaštje omu samo d mālaj.’” ✱

⁵ Š nikuratu la dus p Isusu p marje djal š ja pokazāt dāturdātā tuatā cara alu pāmāntuluj ⁶ š nikuratu začē: “Cije osā zdauv asta tuatā vlast š slava aluj. Mije je dat š jo dav alu činje vrjauv. ⁷ Akā t poklonještj la minje, tot je alu tov.”

⁸ Isusu ja odgovorit: “Skris je ān Svāntā pismā: ‘Klanjaštje la Domnu, Dimizov alu tov, š aluj jedino služaštje!’” ✱

Š 3:38 bijatu alu Dimizov – Aja značajtje k je Adam stvorit p slika alu Dimizov (vjez Post 1,26–27; 5,1–3). Slično, tuatā lumja arje sāmāncā ān Dimizov (vjez Ap 17,28–29). ✱ 4:4 ZakPon 8,3 ✱ 4:8 ZakPon 6,13

⁹ Nikuratu la dus ăn trg Jeruzalem ș la pus p șpic p Hram ș zăče aluj: “Akă jeșt Bijatu alu Dimizovuluj, arunkitje da iča ăn zos! ¹⁰ Daja če skris je ăn Svântă pismă:

‘Jel osă zapovidjaskă alu anđeli aluj d tinje s t păzaskă’,

¹¹ ș: ‘p mănj s t adukă undje ku pičoru
s nu t tu luvjeșt d buluvan.’ ”✱

¹² Isusu ja zăs: “Skris je ăn Svântă pismă:
‘Nu iskușa p Domnu, Dimizov alu tov!’ ”✱

¹³ Kănd iscrpit tuată kușnja, nikuratu sa udaljît dăla jel pănla nuavă prilikă s l iskušaskă.

Isusu ăncăpie s služaskă alu Dimizov

(Mt 4,12–17; Mk 1,14–15)

¹⁴ Isusu, pljin d snagă alu Sufljetuluj, sa tors ăn regija Galileja ș vorba d jel sa proșirit ăn tuatje lokurj ăn Galileja.

¹⁵ Isusu ănvăca ăn lokurj undje židovi s strănda ș s ruga (karje s kjamă sinagoga) ș toc l hvalja.

Lumja ăn Nazaret odbacaștje p Isusu

(Mt 13,53–58; Mk 6,1–6)

¹⁶ Ș atunča Isusu avinjit ăn Nazaret, ăn sat undje akriskut. Ș kașă uvjek sămbătă untră ăn sinagogă ș sa drikă s čitjaskă d Svânta pismă pănglă toc. ¹⁷ Alu Isusuluj antins knjiga alu prorokuluj Izaija. Jel adiškis knjiga ș angăsăt lok undje stă skris:

¹⁸ Sufljetu alu Domnuluj je p minje.

Madat snagă ș autoritet

s rubjesk Bună vorbă alu săračilor.

Matrimjes s rubjesk alu lumjej karje zarobic

s puatje s pljače slobodni,

s tork vidu alu vorbilor,

s oslobodjesk p lumja dăla ălja karje lji mučaștje,

¹⁹ ș s rubjesk k ăsta an ăn karje Domnu arată aluj binilje.✱

²⁰ Atunča Isusu ankis knjiga, untuarče alu pomočnikuluj ș šadje s rubjaskă. Tuată lumja ăn sinagogă sujăta ăn jel ș jedva štipta s zăkă nješto. ²¹ Ș ančiput ku aștja vorbje s lji zăk: “Astăz sa ispunit aștja vorbje d Svânta pismă karje akuma amčtitit.”

²² Ș kănd Isusu azavrșăt ku vorba, toc karje irja ăn sinagogă rubja d jel ș s mira d binilje alu Dimizovuluj d karje jel rubja. Jej rubja: “Dali nuje ăsta bijatu alu Josip?”

²³ A Isusu lji zăče: “Sigurno osă mi zăčec asta poslovică: ‘Doktorulje, likujaștje sângur p tinje!’ ș: ‘Făj ș aiča ăn trg undje ajkriskut aja čam auzăt če sa dogodit ăn trg Kafarnaum.’ ” ²⁴ Ș

nastavit: “Asta poslovică je istinita: ‘Nimilja nu prihvatajste p proroku ăn lok undje jel akriskut’.

²⁵ Kum š štijec afost multje udovic ăn Izrael kând proroku Ilija afost viuv. Atunča p trje (3) aj š šasă (6) lunj na fost pluaje š apostanit marje fuamje p tot pământu. ²⁶ Ali Dimizov na trimjes p Ilija alu ničuna udovică ăn Izrael. Njego jel la trimjes s ažitje alu udovicăj karje na fost Židovkă ăn trg Sarfata majuprapje d trg Sidon.^{☆*} ²⁷ Š isto aša kând afost proroku Elizej viuv, ăn Izrael afost multje lumje karje avja gubă, zarazna buală p pjalje.[†] Ali ničunu dăla jej nu sa likujit osim Naaman d Sirija.”[☆]

²⁸ Kând auzăt, toc ăn sinagogă sa nikăžăt. ²⁹ Jej sa skulat, la putirit d trg š la dus p rub d litičă p karje sagrađit alor trgu s l runče ăn zos. ³⁰ Ali jel atrikut ăntră jej š apljikat p drumu aluj.

Isusu putirjaštje dăn om p sufljetu alu rov

(Mk 1,21–28)

³¹ Isusu sa slubăzăt zos ăn Kafarnaum, karje je još unu trg ăn regija Galileja, undje ănvacă sămbătă ăn sinagogă. ³² Š lumja karje punja urjajke afost zadivic ku văncală aluj daja će rubja kašă ăla karje arje vlast.

³³ Afost ăn sinagoga omu ku sufljetu alu rov. Jel astrigat ăn tot glasu: ³⁴ “Hej, će aj tu ku noj, Isusulje dăn Nazaret? Ajvinjit s uništještj p noj p sufljeti alji rovj? Štiuv jo činje ješt tu: tu ješt Svăntu karje Dimizov atrimjes!”

³⁵ Isusu ja zapovjedit: “Tač š ješ dăn jel!” P aja sufljetu alu rov p omu la dubărăt pănglă toc š aišăt d jel š nu ja naudit nimika.

³⁶ Lumja afost zadivic š ančiput s rubjaskă unji ku alc: “D karje aštja vorbje! Ku autoritetu š ku snaga zapovjedjaštje alu sufljeti alji rovj, š jej jašă!” ³⁷ Š toc ăn regijaja auzăt će Isusu afukut.

Isusu likujaštje p multă lumja

(Mt 8,14–17; Mk 1,29–34)

☆ **4:26** 1 Car 17,8–16 * **4:26** Atunča Ilija apljikat ăn altu pământ alu komšiuor. P pământula atriitj una uduvică š bijatu alu je, š skoro arămas frzdă mănkarje d pluaje karje apostanit fuamja. Međutim, jej sa pobrinit d Ilija š Dimizov sa pobrinit d jej aša će găvanu alor ku pjelmu š alor volba d zitin nikad nu sa spraznit. Tuată vrijamja atrajit fuamja, jej avut mănkarje. Ilija ănklo arămas maj mult aj. † **4:27** gubă, zarazna buală p pjalje – Asta frază prevodjaštje grčka vorbă karje s koristja d označălă njeke različite vrstje d bualje p pjalje. Tradicionalno s podrazumjaštje k s odnosaštje p guba. Om karje avut una d aštja bualje p pjalje smatratit je ritualno rov. Omu atribja cănut odvojit d alci lumje kum alu alcilor na prenesja buală š kum nu vinja ăn kontakt ku altu om š afiča p omula ritualno rov (vjez Lev 13,45–46).

☆ **4:27** 2 Car 5,1–14

³⁸ Isusu aišat d sinagogă ș apljikat ăn kasă alu Šimun. A suakra alu Šimunuluj amučito marje fok ș jej la rugat s ja žutje. ³⁹ Isusu astat pănglă ja, zapovjedit alu fokuluj s u lasje ș foku alăsato. Š odma sa skulat š lja dus s mālānčje.

⁴⁰ Kănd akăzut nuaptja,[†] toc karje arje bolesnikurj lja dus la Isusu. A Isusu p tot ăla apus mănilje s lji likujaštje d tuatje bualje. ⁴¹ Isusu putirja sufljeti alji rovj dăn multje lumje, š sufljeti alji rovj striga kănd iša: “Tu ješt Bijatu alu Dimizovuluj!” Atunča jel alor zapovjedit s nu rubjaskă daja če jej aštijut k je jel Kristu p ăla karje Dimizov atrimjes.

Isusu pljakă ăn altje trgurj

(Mk 1,35–39)

⁴² Kănd asvanit zuva, Isusu aišat d trgula ș apljikat ăn pustinje. Š multă lumje l kată. Kănd la găsăt, jej l ruagă s rāmăje ku jej. ⁴³ A jel lji začje: “Trjebje s măduk š ăn alturj trgurj s rubjesk Bună vorbă d cara alu Dimizov. Daja Dimizov matrimjes.” ⁴⁴ Š Isusu rubja Bună vorbă ăn sinagogje ăn pămănt alu Židovilor.Š

5

Isusu kjamă p Šimun, p Jakov ș p Ivan s l sljedjaskă

(Mt 4,18–22; Mk 1,16–20)

¹ Una zuvă, kănd Isusu astat pănglă apă Galileja,* multă lumje s strănda pănglă jel s audje vorba alu Dimizov. ² Majdată d asta, njeki ribarji već aišat dăn čamacurj š ančiput s čistjaskă mrežilje. A Isusu avizut alor doj (2) čamacurj p obală ³ š auntrat ăn unu čamac, karje irja alu Šimun. Š Isusu la rugat s puatje ucără s l pinďje dăla obală. Atunča šadje, š ănvăca p narodu d čamac.

⁴ Kănd aprestanit s rubjaskă, začje alu Šimun: “Pinďje čamacu maj dăpartje undje maj adănkă apa, š arunkăc mrežilje d pukat.” ⁵ Šimunu začje alu Isusuluj: “Gospodarulje, tuată nuaptja njam potruditi š nimika nam pukat. Ali kum tu aša zač, osă arunk mreža.” ⁶ Kănd Šimun š ortači aluj afukut aja, jej apukat mult pjaštje, atăta d mrežilje ančiput s s rupă. ⁷ Ribarji afukut ku măna alu ortači alor ăn altu čamac s vije s ažită. Jej

[†] **4:40** Kănd akăzut nuaptja – ăn grčki original skrije: “kănd kadje suarilje”. D Židovj alta zuvă ančiput kănd suarilje kadje. Daja če na kutizat s lukrjază s l lukrjază sămbătă, štipta pând sămbătă nu završaštje, a atunča ančiput s adukă p lumja bulnavă la Isusu. **Š 4:44** ăn pămănt alu Židovilor – ăn grčki original skrije: “ăn Judeja.” Međutim, š akă Luka asta vorbă koristjaštje d označălă regija alu rimulor Judeja, njekad (kašă kum je aiča š ăn 23,5) jel koristjaštje d označălă d tuată domovina alu Židovilor. * **5:1** pănglă apă Galileja – ăn grčki original: “pănglă apă Genezaret”. Isto če š apa Galileja.

avinjit š atāta napunit p amiždoj čamacurj d pjaštje k jej ančiput s potunjaskā.

⁸ Kānd Šimun Petar aja avizut, akāzut la intja alu Isusuluj š začē: “Fuđ dāla minje, Domnulje, daja če nu sānt om bun!” ⁹ Š jel š toc karje afost ku jel ān čamac sa mirat kāt mult pjaštje apukat. ¹⁰ Š isto aša sa mirat Jakov š Ivan, fičorji alu Zebedej, ortači alu Šimun.

Isusu atunča začē alu Šimun: “Navja frikā. Dakuma osā puč p lumja†.” ¹¹ Kānd jej askos čamacurj p obalā, jej alāsat tot š apljikat dāpā Isusu.

Isusu likujaštje p omu karje arje bualā p pjalje
(Mt 8,1–4; Mk 1,40–45)

¹² Una zuvā Isusu avinjit ān unu trg undje afost unu om pljin d bualje p pjalje. Kānd jel avizut p Isusu, akāzut la intja alu Isusuluj ku fālči kātri pāmānt š sa rugat d jel: “Domnulje, akā vrjaj, poc s m likuješt.”

¹³ Isusu tindje māna, la dotaknit š začē: “Vrjauv. Fi likujit!” Š guba odma sa povlačit. ¹⁴ Isusu ja naredit: “Nu zača alu nimilja, nu još, njego fuđ odma š pokazaštītje alu popāj kum aputja s t pregledjaskā. Prinisaštje žrtvā d čistjala ata, kum Mojsije azapovidit kum aputja toc s vjadā k ješt likujit.”*

¹⁵ Atunča glasu d Isusu tot maj mult sa proširit š mulc narod avinja s l audje š s likujaskā d buala alor. ¹⁶ A maj mult vorj jel s povlača ān pustinje š s ruagā.

Isusu likujaštje p omu karje nu puatje s umblje
(Mt 9,1–8; Mk 2,1–12)

¹⁷ Kānd una zuvā Isusu ānvaca p narodu, ānklo šidja š farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije karje avinjit dān tot satu ān regija Galileja š regija Judeja š d trg Jeruzalem. A sāla alu Domnuluj irja ku Isusu s likujaskā p lumja. ¹⁸ Avinjit njeka lumje karje adučē p nosilje p om karje nu puatje s umblje, pa pokuša s l adukā š s položaskā pāglu Isusu. ¹⁹ Pāntruv narod jej na putut s l adukā ān kasā undje Isusu ānvāca. La dus p stipinic p krov š afukut rupā š p nosilā, la slubuzāt ‡ ān mižlok d sobā pravo la intja alu Isusuluj.

²⁰ D aja Isusu ashvatit k krjadje ān jel, azās: “Ortakulje, sa oprostit grešala ata.”

† 5:10 Dakuma osā puč p lumja značaštje k Petar rubjaštje alu lumjej d Dimizov š lji duče la Dimizov. ☆ 5:14 Lev 14,1–32 ‡ 5:19 La dus p stipinic p krov š afukut rupā š p nosilā, la slubuzāt – Ān grčki original skrije: “Sa urkat p krov š slubāzāt p omu karje nu puatje s umblje...pisti pločic d glinā (crjep)”. Ān zuviljalja ān pāmāntula, fiča krovu d nāroj š d paje karje s punja p krāč š p građe. Njekad koristja pločic d glinā (crjep). Krovj irja ravni, a kāši avja stepinic ili basamač p karje lumja s urka p krov.

²¹ P asta učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji agāndit: “Činje āsta karje gāndjaštje k rubjaštje kašā Dimizov? Činje, osim Dimizov, puatje s oprostjaskā grešala?”

²² Ali Isusu aštijut če gāndjaštje š lji začē: “Dāče aša gāndic? ²³ Dali nuje majušurje s zākā: ‘Sa oprostit grešala ata’, njego s zākā: ‘Skual š umblā’? ²⁴ Ali, s štijic k jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p pāmānt s oprostjesk grešala.” Atunča začē alu omuluj karje nu puatje s umblje: “Cije zāk: ‘Skual, ja nosilā š fuđ akasā!’ ”

²⁵ Š omu akuma sa skulat la vojki alor, alat aja p čaja azukut š apljikat akas, slavja p Dimizov p drum. ²⁶ Š toc afost skroz zadivic š ančiput s slavjaskā p Dimizov. Afost pljin d frikā š rubja: “Astāz noj amvizut nješto če nuje d krizut!”

*Isusu kjamā p porezniku
(Mt 9,9–13; Mk 2,14–17)*

²⁷ Isusu dāpā aja aišāt š avizut p cariniku Levi Š kum šadje la carinā, š ja zās: “Vinā dāpā minje.” ²⁸ Š Levi sa skulat, alāsat tot, š apljikat dāpā jel.

²⁹ Atunča Levi apriredit d Isusu marje veselije ān kasa aluj. A ku jej amānkāt mulc lumje š āntrā jej irja mulc carinikurj. ³⁰ Atunča njeki farizeji, š njeki učiteljurj d zakonu alu Mojsije karje irja d grupa alor š prigovorja alu učenikurlje alu Isusuluj ku vorbilje: “Dāče mānkāc š bjec ku carinikurlje š ku lumja karje grešaštje?”

³¹ A Isusu lja zās: “Alu lumjej zdravānā nu trjebje doktorjamja, već alu lumjej karje bulnavā trjebje doktorjamja. ³² Nam vinjit s kjem p lumja karje gāndjaštje k je pravedna, njego amvinjit s kjem p lumja karje grešaštje s s okrinjaskā la Dimizov.”

*Isusu ānvacā k nov drumu aluj maj bun njego drumu alu bātārn
(Mt 9,14–17; Mk 2,18–22)*

³³ Njeka lumje ja zās: “Učenikurlje alu Ivan maj mult vorj postjaštje š s ruagā, aša š učenikurlje alu farizeji, ali alji tjej stalno mālānkā š bja.”

³⁴ Lja antribat Isusu: “Dali kutizāc svatovi alu mladoženje s natiric s postjaskā pānd mladoženja ku jej?” ³⁵ Ali osā vinje vrijamja kānd osā lji ja p mladoženja† š atunča s postjaskā.”

³⁶ Atunča Isusu nastavīt aša če lja spus asta vorbā: “Numilja nu rupje pjatika dāla cualā nuavā s puatā s krpjaskā p cualā bātrnā. Akā aja fače, osā rupā cuala nuavā, a pjatika dāla

Š 5:27 Levi isto s kima Matej. Vidjec (Matej 9,9). * 5:34 Postu je znaku d tugā.

Svatovi nikad nu postjaštje pānd s slavjaštje. † 5:35 Isusu p jel usporidjaštje ku mladoženja, a p učenikurlje aluj ku svatovi.

nuavă cuală nu pristajaştje alu cuală bătrnă. ³⁷ Š numilja nu tuarnă vinu alu nov† ăn bătrnă tăšnj d pjalje.Š Akă aja façe, vinu alu nov osă rupă tăšnjilje* š osă varsă, a tăšnjilje osă propanjaskă. ³⁸ Njego, vinu alu nov trjebje s s tuarnje ăn nuavje tăšnj. ³⁹ Š numilja činje bja bătrn vin nu vrja vinu dăla nov daja če zăče: ‘Bătrn je maj bun.’ †

6

Isusu zăče k arje autoritet p sâmbăta, svântă zuvă alu židovilor (Mt 12,1–8; Mk 2,23–28)

¹ Una sâmbătă Isusu triča pisti pijană d gruv. Učenikurlje aluj rupja gruv, š la trljit ku mănile š la mănkat. ² A njeki farizeji azăs: “Dăče prekršăc zakonu alu Mojsije ku aja če rupjec gruvu ăn sâmbătă?”*

³ Isusu lja odgovorit: “Dali voj nas citit ăn Svântă pismă ăa fukut David, argatu alu Dimizov, kănd aflămăzăt jel š ălja karje afost ku jel? ⁴ Dali na auntrat ăn šator undje Dimizov s poštujaştje, jel amănkat dă mălaju karje posvitit š adat alu ălja karje afost ku jel? Dali nu zăče zakonu alu nostru k mălajusta nu kutjază s mălăncje nimilja činje nuje popă?”††

⁵ Atunča Isusu lja zăs asta: “Jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p sâmbătă!”

Isusu likujaştje p omu ăn sâmbătă (Mt 12,9–14; Mk 3,1–6)

⁶ Alta sâmbătă Isusu auntrat ăn sinagogă s ănvacă. Afost ănklo om karje na putut s koristjaskă măna dirjaptă.Š ⁷ Učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji avrut s l optužaskă p Isusu k

† **5:37** vinu alu nov ili “sok d strugurj.” Asta s odnosaştje p vin karje još na kopt.

Š **5:37** tăšnj – Asta afost saku karje afost fukut d pjalje alu žvutinj. * **5:37**

vinu alu nov osă rupă tăšnjilje – Kănd vinu alu nov akopt jel slubadje plinu karje proširjaştje taşna. Daja če taşna abătrnă piznjaştje daja če nu maj puatje s s raşirjaskă kaşă taşna anuavă. † **5:39** Asta metaforă s razlikujaştje dăla tradicija alu vođilor

karje kaşă vinu alu bătrnă š nov načinu d život karje je Isusu ănvăca karje je kaşă vinu alu nov. Poanta alu asta ilustracija je k lumja karje zanjimja samo tradicija alor na vut voje s puje urjajke karje je Isusu ănvăca, š akă aja če jel ănvăca ispunja tot čije alor (židovsko) Svântă pismă zapovidjaştje. * **6:2** Zakonu alu Mojsije

zăče nu kutjez s lukrjez ăn sâmbătă (vjez “sâmbăta” ăn rječnik). Farizeji irja strogi ăn načinu karje jej tumača zakonu alu Mojsije š jej smatrja k ăla činje rupje gruvu jel lukrjază (Iš 34,21). † **6:4** Vjez ăn 1 Sam 21,1–7. †† **6:4** Mălaju karje je posvitit

afost duavăsprjače (12) d mălajurj karje s nalazja ăn lok svânt ăn Šator. Popilje ănklo punje ăn tuată duminika d žrtvă alu Dimizov. ăn tuată zuvă sâmbătă lji prominja duavăsprjače (12) mălajurj karje akopt ăn zuvasta. Samo popilje aputut s mălăncje mălajur alji bătrnje (Lev 24,5–9). Š **6:6** karje na putut s koristjaskă măna dirjaptă – Aiča š ăn 8. stih, ăn grčki skrije: “măna afost uskată”. Măna alu omuluj afost ošetită aşa k na putut s utingă. Vjerovatno afost savijită skroz ăn pulm, aşa s izgledjaskă mikă š naborită.

aprekršāt unu zakon alor. Daja pomatrja p Isusu s vjadā dal vrja ān sām̄bātā s likujaskā.* ⁸ A Isusu aštijut gāndjala alor pa zāče alu om karje arje mānā karje nu puatje s koristjaskā: “Skual š stāj aiča la intja alu toc!” Jel sa skulat š astat ānklo. ⁹ Atunča Isusu zāče: “S vu āntrjeb: Dopustjaštje zakonu alu Mojsije s s fakā ān sām̄bātā binje, ili rov? S spasaskā životu, ili s l uništjaskā?” ¹⁰ Sa ujtat p toc ān sinagogā š atunča zāče alu omuluj: “Ātiđje mānal!” Jel afukut aša š māna sa likujit. ¹¹ Atunča farizeji š učitelji d zakon alu Mojsije sa nikāžāt, š ančiput s dogovorjaskā če s fakā pāntruv Isusu.

Isusu kuljadje p duavāsprjače (12) d apostolurj
(Mt 10,1–4; Mk 3,13–19)

¹² Ān zuviljalja Isusu apljikat p djal s ruadje š provodit nuaptja ku ruguala la Dimizov. ¹³ Kānd avinjit alta zuva, akimat la jel p učenikurlje š āntrā jej akuljes duavāsprjače (12) d lumje, karje lja odredit d apostolurj.

¹⁴ Afost Šimun, karje Isusu la kimat Petar,

Andrija, fratilje alu Petar,

Jakov,

Ivan,

Filip,

Bartolomej,

¹⁵ Matej,

Toma,

Jakov, kupilu alu Alfej,

Šimun karje avut nadimaku Domoljub,

¹⁶ Juda, kupilu alu Jakov,

š Juda Iškariot, karje maj ānklo izdajit p Isusu.

Isusu ānvacā š likujaštje
(Mt 4,23–25; 5,1–12)

¹⁷ Isusu sa dat ān zos dāpā djal ku apostoli š astat p ravnica. Ānklo aštiptat mulc alturj učenikurj aluj š mulc narod d trg Jeruzalem š d tot pāmāntu alu Židovilor,[†] š d regija pānglā apā undje irja trgurj Tir š Sidon p sjever. ¹⁸ Avinjit toc s puje urjajke la Isusu š s lji likujaskā tuatā buala. S likuja š ālja karje lja mučit sufljeti alji rov. ¹⁹ Tuatā lumje la akātat s l dotaknjaskā daja činje l dotaknja snaga ajiša dān jel š lji likuja.

* **6:7** Mulc učitelj dāla zakon alu Mojsije azās akā alu njeko tinđ njeka pomoću, aja je lukru. Daja če tumača zakonu strogo rov, azās k nuje uredu s ātinđe pomoću ān sām̄bātā. Anvācat k alu omuluj puatje s tingā pomoću ān sām̄bātā samo ān marje ozbiljna situacije kašā kum je porodu š kānd životu alu omuluj arfi ān opasnost.

† **6:17** pāmāntu alu Židovilor – Ān grčki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosaskā p rimska regija ān južna Palestina, ali ān āsta stih s odnosaštje općenito p tot pāmāntu ān karje atriijt Židovi.

20 Atunča Isusu sa ujtat p učenikurj š začē:

“Nurukošj ištjec voj karje ištjec sarač
k voj ištjec uključic ān cara alu Dimizov!

21 Nurukošj ištjec voj karje ištjec flāmānž
k voj osā fic narinic!

Nurukošj ištjec voj karje akuma plānđec
k voj osā vu radujic!

22 Nurukošj ištjec voj kānd lumja vu mrzaštje
š kānd p voj isključaštje š vu vridjaštje š vu začē k ištjec rovj
daja če ištjec učenikurlje alji mjej, alu Bijatu alu Omuluj!

23 Raduicāvā voj ān zuvaja š sāric d radost
k istina je nagrada avuastrā marje je p čerj,
k jej karje vu maltetirjaštje sāmānca je alu ālja karje d mult
maltetirja p prorokurlje!”

24 “Ali grjev vuavā, lumja karje bugatā,
k već asprimit utjšala avuastrā!

25 Grjev vuavā karje ištjec narinic,
k osā fic flāmānž!

Grjev vuavā karje akuma vu radujic,
k osā tugujic š s plānđec!

26 Grjev vuavā kānd p voj tuatā lumja uhvaljaštje,
k jej karje uhvalja p voj sāmānca je alu ālja karje uhvalja
d mult d prorokurlje alji mičinoš.”

*Isusu ānvacā s vrjem p dušmanji alji noštri
(Mt 5,39–42)*

27 “A jo vu zāk, vuavā karje punjec urjajke: Vrjec p dušmanji
alji voštri. Binje fičec alu lumjej karje vu mrzaštje. 28 Kātāc
dāla Dimizov s fakā binje alu ālja karje vu blastāmā. Rugācāvā
d ālja karje p voj maltetirjaštje. 29 Alu āla karje t luvjaštje p una
falkā tindje š altā, š alu āla karje c ja ancuku dopustjaštje s c ja
š kāmaša. 30 Ali dāj alu tot āla karje dāla tinje katā, a dāla āla
karje dāla tinje furā nu kāta s āntuarkā. 31 Fičec alu lumjej isto
če vrjec jej vuavā s fakā.

32 Akā vrjec samo p ālja karje p voj vrja, nu zaslužāc na-
gradā. Š lumja karje rovj vrja p ālja karje vrja p jej. 33 Isto
aša akā fičec binje samo alu ālja karje fače vuavā binje, nu
zaslužāc nagradā. Š lumja karje rovj fače isto aja. 34 Akā
pozajmic samo alu ālja karje puatje s vu āntuarkā āndrāt, nu
zaslužāc nagradā. Š lumja karje rovj pozajmjaštje alu lumjej
karje rovj s s āntuarkā āndrāt. 35 Njego, vrjec isto p dušmani
alji voštri. Fičec binje alor š pozajmic alu ālja karje nu puatje s
vu āntuarkā āndrāt. Akā aja fičec, osā primic marje nagradā š
osā fic kašā Maj marje Dimizov karje bun kātri lumje karje nu

zahvaljaštje š karje je rovj. ³⁶ Fic bunj kătri tuată lumje kum Tata alu vostru ăn čerj jaštje bun kătri tuată lumje.”

Isusu ănvacă s nu sudjaskă

(Mt 7,1–5)

³⁷ “Nu sudic š nusă fic sudic. Nu optužăc š nusă fic optužăc. Oprostit š osă vu fije oprostit. ³⁸ Dăc š Dimizov osă vu dja. Jel osă vu tuarnă marje količină ăn puală, ka omu bun karje punjaštje găvanu aluj d gruv aša će nabijaštje š potresaštje gruvu pând god nu s napunjaštje, š nastavjaštje s dodajaskă još maj mult pând gruvu nu s prelijaštje. K kum miric alu alcilor, aša Dimizov osă mirjaskă š vuavă.”

³⁹ Isusu azăs alor š još una vorbă: “Dali puatje vorbu s adukă p vorbu? Nu puatje, k amiždoj osă kadă ăn rupă. ⁴⁰ Učeniku nuje maj marje d učitelju aluj. Ali tot učeniku p karje učitelju la ănvăcat tot će štije, osă fije kašă učitelju aluj. ⁴¹ Dăče tujc la aškja ăn vojk alu altuluj, a nu vjez ljemnu ăn vojk alu tov? ⁴² Dăče zăč alu altuluj: ‘Omulje, s c skot aškja dăn vojku alu tov’, a săngur ăn vojk nu vjez ljemnu? Ku duavă licje! Skuatje majdată ljemnu dăn vojku alu tov pa atunča osă vjez kum s skoc aškja dăn vojku alu altuluj.”

Isusu ănvacă d bunje š d ruavje vorbje

(Mt 7,17–20; 12,34–35)

⁴³ “Ljemnu alu bun nu puatje s rudjaskă plodu karje nuje bun, nič ljemnu karje nuje bun nu puatje s rudjaskă plodu alu bun. ⁴⁴ Tot ljemnu s kunaštje p plod. Dăn mărčinj nu sa dună smokva nit strugurlje. ⁴⁵ Isto aša bun omu rubjaštje bunje vorbje k je inima aluj bună, a omu rov rubjaštje ruavje vorbje k je inima aluj ruavă. Aja će omu rubjaštje arată d karje jel inima arje.”

Omu karje je mudar fače aja će Isusu zăče

(Mt 7,24–27)

⁴⁶ “Če mikimăc, ‘Domnu, Domnu!’, a nu fičec aja će zăk? ⁴⁷ Āla karje vinje la minje š auzăt vorbilje alji mjalje š fače aja će zăk ⁴⁸ je kašă omu karje fače kasa š surpa adănkă rupă š postavit temelju p buluvan. A kănd avinja poplava, š kănd apa navalit p kasă, nu puatje s miškă daja će binje făkută. ⁴⁹ Ali āla karje auzăt vorbilje alji mjalje š nu fače aja će zăk je kašă omu karje fače kasa p pămănt frzdă temelj. Kănd apa navalit p kasă majdată sa duburăt š irja skroz uništītă.”

7

Isusu likujaštje p argatu alu kapetanuluj alu rimuluj

¹ Dăpă aja če tot azăs alu naroduluj, Isusu apljikat ân trg Kafarnaum. ² Ânklo afost njeki kapetan alu rimuluj karje avut argat karje avut d jel milă. Âla argat afost bulnav p muartje. ³ Kând kapetanu auzăt d Isusu, atrimjes la jel vođe alu lumjaja karje irja Židovurj ân trgula s l ruađe s vije š s likujaskă p argatu aluj. ⁴ Kând jej avinjit la Isusu, mult la rugat: “Zaslužăt s ji fač aja ⁵ daja če vrja p narodu alu nostru, frzdă jel noj nam putja s sagrađim sinagoga anuastră.”

⁶ Isusu apljikat ku jej. Š kând avinjit la upruapje la kašă, atrimjes kapetanu p ortači la Isusu. Jej azăs: “Kapetanu azăs asta: Domnulje, nu tu mučja. K nu sânt vrjedan s uncăr ân kasa amja. ⁷ Nu sânt vrjedan s viuv pânla tinje. Njego samo zi dundje god ješt s s likujaskă argatu alu mjov. ⁸ Asta štîuv k š jo mora s askult p kapetanu alu mjov. Am š jo vuastje dusu minje. Š zăk alu unu: ‘Fuđ!’ š jel pljakă. Š alu altuluj zăk: ‘Vină aičă!’ š jel vinje. Š alu argatu alu mjov zăk: ‘Făj aja!’ š jel fače.”

⁹ Kând auzăt aja, sa mirat Isusu š sa okrinut la mulc lumje karje apljikat dăpă jel š zăče: “Istina je, ân Izrael na găsăt p unu Židov karje krjadje kašă âsta karje nuje Židov karje aša krjadje.” ¹⁰ Kând sa tors akas âlja p karje kapetanu atrimjes, angăsăt p argatu likujit.

Isusu uskrisnjaštje p bijatu alu udovicăj

¹¹ Dăpă aja Isusu apljikat ân trg karje s kima Nain. La sljedit učenikurlje aluj š mulc lumje. ¹² Kând avinjit la upruapje la uša alu trguluj, baš atunča njeka lumje aduče p mort fălkov dăn trg pânla gruapă s l ângruapă. Fălkovu karje amurit afost jedinac la mamă, karje afost udovică, š mulc lumje dăn trg irja ku ja. ¹³ Kând Domnu Isusu avizuto ja fost žau d ja š ja zăs alu je: “Nu plândă!” ¹⁴ Avinjit š adotaknit nosiljilje, a lumja karje la dučja astat. Isusu azăs: “Fălkovulje, c zăk, skual!” ¹⁵ Š fălkovu sa drikat š arubit, a Isusu azăs alu mumusăj: “Jakăc kupilu alu tov”.

¹⁶ Toc sa mirat la săla alu Dimizovuluj. L slavja š zăča: “Marje proroku trijaštje ântră noj! Dimizov avinjit s ažută alu narodu aluj!” ¹⁷ Š toc ântră Židovj* š ân altje lokurj auzăt aja če Isusu afukut.

*Ivan karje Bătjază trimjatje p učenikurlje aluj s ântrijabă jaštje Isusu Mesija
(Mt 11,2–11)*

* 7:17 toc ântră Židovj – Ân grčki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosask p trgu alu rimuluj ân južna Palestina, ali ân âsta stih s odnosaštje p općenito p tot pământu ân karje atriijt Židovi.

18 Učenicurlje alu Ivan arubit alu Ivan d tot aja če Isusu afukut. Ivan akimat p doj (2) učenikurj aluj ¹⁹ š lja trimjes la Domnu Isusu s l änrjabje: “Ješt tu äla karje Dimizov aobečit k osä vije† ili dal trjebje s štiptām p altu s vije?”

20 Känd jej avinjit la Isusu, azäs lumjaja: “Ivan karje bätjazä atrimjes p noj la tinje s t äntribām: ‘Ješt tu äla karje Dimizov aobečit k osä vije ili dal trjebje s štiptām p altu s vije?’ ”

21 Pänd jej afost änklo, Isusu alikujit p mulc d bualä, d patjalä š d sufljeti alji rovj. Š alikujit p multä lumje karje vorbj s puatje s vjadä. ²² Atunča aodgovorit alor: “Fuđic š javic alu Ivan ča vizut š auzāt: vorbi vjadje, lumja karje nu puatje s umblä akuma umblä, lumja karje avut bualä p pjälje,† akuma je likujic, surdi audje, morcä s skualä, š alu säračilor s rubjaštje Bunä vorbä d Dimizov. ²³ Blagoslovit äla karje nu kadje än vjerä dän minje.”

24 Känd apljikat učenicurlje alu Ivan, Isusu ančiput s rubjaskä alu multä lumje d Ivan. Jel azäs: “Aspljikat än lok undje nuje nimika. D karje om aspljikat änklo s vidjec? Dal aspljikat s vidjec p njeko karje kašä trstika karje vāntu uljigāna? Nu! Nas pljikat aja s vidjec. ²⁵ Ili aspljikat s vidjec p omu karje mändru änbrakat? Nu! K lumja karje adučē mändrje cualje š trijaštje än bugacije s nalazaštje än palače alu caruluj. ²⁶ Aspljikat s vidjec p proroku? Da! Jel je maj marje prorok. ²⁷ Ivan je äla d karje je skris än Svāntä pismä:

‘Jakä, trimjet p omu karje duče vorba amja
s pljače la intja ata s pripremjackä drum d tinje.’✠

28 Punjec binje urjajke: d tuatä lumje karje ikad atriжит nimilja nuje maj marje d Ivan. A ipak, än cara alu Dimizov, äla karje je maj mik je maj marje d jel.”Š

Isusu ukurjaštje p vođilje alu Židovilor daja ča odbit p Ivan š p jel

(Mt 11,12–19)

29 Tuatä lumja karje apus urjajke la Isusu, čak š carinikurlje, već askultat poruka alu Ivan š p jej jel lja bätizat. Atunča, känd jej auzāt če Isusu azäs, sa složāt k Dimizov zaista atrimjes p

† 7:19 karje Dimizov aobečit k osä vije – Än grčki original skrije: “äla karje trjebje s vije.” Aša s rubja d Mesija. † 7:22 bualä p pjälje – Vjez fusnota än 4,27. ✠ 7:27

Mal 3,1 Š 7:28 maj marje d jel – Isusu nu začē k je Ivan nuje marje prorok. Zäče k je lumja karje adoživit blagoslovurj alu caräj alu Dimizovuluj, kašä äštja lumje (vjez stihurlje 18-23), zaista blagoslovic. Uživjaštje än stvarurj karje Ivan još na doživit. Lumja alu pämäntusta smatnjaštje p njeka lumje k je nevažni. Ali än cara alu Dimizov, Dimizov lji smatnjaštje k je važni.

Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskä.* ³⁰ Naprotiv, farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije aodbit planu alu Dimizov d jej daja ča odbit s lji bätjazä Ivan.

³¹ Isusu azäs: “A ku činje s lji usporidjesk p lumja än asta vrijamje?† P činje samänä? ³² Jej je kašä kupi karje šadje la tržnicä š unu p alt s strigä:

‘Noj amkântat vuavä vjasäl kântič
š voj na žukat!
Noj amkântat vuavä tužne kântič
a voj na pläns!’‡

³³ K, avinjit Ivan karje bätjazä na mänkät mälaj nič vin na but, Š a zäčec: ‘Än jel je sufljetu alu rov!’ ³⁴ Jo, Bijatu alu Omuluj, avinjit karje amänkät šambut, a zäčec: ‘Jakä, omu karje vrja mult s mälänče š s bja mult vin, ortaku alu carinikuluj š ku grešnikurljel’ ³⁵ Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan.”*

Isusu änvacä k äla alu činje mult s oprostjaštje, mult š surutä (Mt 26,6–13; Mk 14,3–9; Iv 12,1–8)

³⁶ Unu farizej akimat p Isusu s mälänče ku jel. Jel auntrat än kasä alu farizej š alat loku la astal s mälänče.† ³⁷ Afost njeka mujarje, kunuskutä än trgula p grešala alu je. Ja adoznajit k Isusu mälänkä la farizej än kasä. Š jakä, mujarja adus skumpä ulje karje miruasä än mändru bukal. ³⁸ Š astat la pičuarje dăpă Isusu. Änčiput s plängä š lakrmilje kädja p pičuarje. Ku päru lja frikat, š lja surutat š lji uns ku skumpä ulje karje miruasä.

³⁹ Känd avizut farizej karje akimat p Isusu, agändit: “Känd ästa om zaista arfi prorok, aštija činje je mujarasta karje l dotaknjaštje, k ja je marje grešnicä.”

* **7:29** sa složät k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskä – Än grčki original skrije: “opravdja p Dimizov”. D ästa kontekst, aja značastje k sa slažät k je drumu alu Dimizov, karje Ivan š Isusu rubja, bun. † **7:31** lumja än asta vrijamje – Än grčki original skrije: “lumja d ästa naraštaj”. Aja Isusu maj mult kima p älja karje aluj s protivja, posebno p vođilje alu Židovilor. ‡ **7:32** Isusu usporidjaštje p vođilje alu Židovilor ku kupi karje je nikäžac p ortači alor k nu fače aja če vrja. Kašä aša kupi, vođilje alu Židovilor uznemiric dän Ivan š Isusu k nu s ponašaštje kum alor s sviđaštje ili prihvatjaštje. § **7:33** na mänkät mälaj nič vin na but – Ivan trija grjev. Trija än lok undje nuje nimika, mänka skakavacurj š med š s änbrka än cualje neudobne (vjez Mt 3,4; Mk 1,6). * **7:35** Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan – Än grčki original skrije: “Š mudrost opravdjaštje p tuatje kupi alu je”. Än ästa kontekst, aja značastje k je lumja mudra känd prihvatjaštje drumu karje rubja Ivan š Isusu. † **7:36** alat loku la astal s mälänče – Afost običaju la posebna gozba kašä asta mänkärje k omurj mälänkä pänd začē udobno pänglä astal.

⁴⁰ P aja Isusu ja zäs: “Šimune, am s c zäk nješto.”

A jel azäs: “Učiteljulje, zi!”

⁴¹ A Isusu azäs: “Doj (2) omurj duguja alu unu om banj. Unu om ja dugujit činč sutje (500) kovanic d arđint,[†] a altu om činžáč (50). ⁴² A kum jej na vut dundje s äntuarkä, alu amiždoj aoprosti datoriya. Atunča karje d jej doj (2) maj mult osä l vrja?”

⁴³ Šimun azäs: “Gändjesk alu äla karje maj mult oprost datoriya.”

Azäs Isusu: “Binje azäs.” ⁴⁴ Atunča Isusu sa okrnit la mujarje š začē alu Šimun: “Vjez p asta mujarje? Jo auntrat än kasä ata, ali tu nu maj dat apä s späl pičuarilje, a ja apläns š lakrmilje alu je akäzut p pičuarje a ja lja asplat š ku päru mi lja frikat. ⁴⁵ Nu maj dučukit ku poljubacu, a ja, d känd jo amuntrat na prestaniť s m surutje pičuarilje. ⁴⁶ Tu nu maj uns kapu ku ulja, a ja ku skumpä ulje karje miruasä auns pičuarilje.Š ⁴⁷ Däče gändješt k ja apokazät atäta d marje ljubav? C zäk istinä: aja je daja če grešala alu je, š akä lja fost multä, afost oprost. Äla karje gändjaštje k trjebje aluj ucärä s s oprostjaskä, äla vrja ucärä.” ⁴⁸ Atunča alu mujarje azäs: “Zaista, grešala ata cam oprost.”

⁴⁹ Älja karje afost änklo ančiput äntri jej s rubjaskä: “Činje je ästa š grešala s oprostjaskä?”

⁵⁰ A jel začē alu mujarje: “Daja čaj krizut, tu ta spasät! S c dja Dimizov mir pänd plječ!”

8

Mujerilje karje sljedjaštje p Isusu

¹ Majdatä d aja Isusu pljika p trgurj š p saturj s rubjaskä Bunä vorbä d cara alu Dimizov. Afost ku Isusu duaväsprače (12) apostolurj ² š njeke mujerj karje Isusu lja likujit däla sufljeti alji rovj š däla bualä. Alja mujerj afost Marija karje afost d trg Magdala, dän karje Isusu aputirit šaptje (7) sufljeti alji rovj, ³ Ivana, karje afost mujarja alu Kuza karje irja up-ravitelju än palače alu Herod,* Suzana š multje altje mujerj. Jalje ku banjä alor ažutat alu Isusuluj š alu apostolilor.

Isusu rubjaštje vorbä d om karje sijaštje sämänca (Mt 13,1–17; Mk 4,1–12)

[†] **7:41** kovanic d arđint – Än grčki original skrije: “denari”. Denar afost kovanica d arđint alu rimulor. Vridja kašä una dnevnica d obični radnik. **Š 7:46** Gostjamja än kasä obično s nudja apa kum aputja s spalä pičuarilje, k većina lumje ili pljika daskulcj ili duča sandalje š än kasä vinja ku pičuarilje pljinje d prašanä. Gostjamja isto s dočekujaštje ku poljubacu än falkä, a alu lumje posebne s undä kapu ku mirosu alu dulče ku ulja d maslinä. * **8:3** Herod – Vjez 3,1 ku fusnota änklo.

⁴ Kând pänglă Isusu sa străns mulc lumje dăn tot trgu, atunča Isusu lji rubja asta vorbă: ⁵ “Una zuvă aišăt omu s posijaskă sāmānca ān polje. Kând aposijit, njeka sāmānca akāzut p drum š lumja umbla p aja š puji lja amānkat. ⁶ Njeka sāmānca akāzut p pāmānt undje jaštje buluvan š tek ča kriskut sa uskat daja če narje apă. ⁷ Njeka sāmānca akāzut āntră mārčinj š mārčinjlje akriskut una ku jej š ja sa ugušăt. ⁸ A njeka sāmānca akāzut p bun pāmānt š krjaštje š rudjaštje d usută (100) d vorj.” Isusu azăs aja, š astrigat: “Toc činje arje urjekj s audă, trjebje s puje urjajke š s razumjaskă!”

Isusu ānvacă kum alta lumje s ponašaštje kând audje vorba alu Dimizov

(Mt 13,10–23; Mk 4,10–25)

⁹ Učenikurlje alu Isusuluj la antribat če značaštje asta vorbă. ¹⁰ Isusu azăs: “Dopustit vuavă s razumic tajnilje d cara alu Dimizov. Ali koristjesk aša vorbje kând jo ānvăc p alcă s ispunjaskă Svānta pismă:

‘S ujtă

a nu prepoznajaštje,

š s audă,

a nu razumjaštje’.[☆]

¹¹ Jakă če značaštje asta vorbă: sāmānca je vorba alu Dimizov. ¹² A sāmānca karje akāzut p drum prestavjaštje p ālja karje audje, ali vinje nikuratu š adus vorba alu Dimizov d inima alor aša s nu krjadje š nu s spasaskă. ¹³ A sāmānca karje akāzut p buluvan prestavjaštje p ālja karje audje, ku radost primjaštje vorba alu Dimizov, ali narje korjen. Ālja njeka vrijamje krjadje, a kând vinje iskušjala prestanjaštje s krjadje. ¹⁴ A sāmānca karje akāzut ān mārčinj prestavjaštje p āštja karje punje urjajke la vorba alu Dimizov, ali kum vrijamja trjače, p jej lji ugušaštje brigilje, bugucija š tuatje užitkulje alu životuluj, daja jej nu duče plodu kopt. ¹⁵ A sāmānca karje akāzut p bun pāmānt prestavjaštje p lumja karje ku bună š ku poštena inimă păzaštje vorba alu Dimizov karje audje, jej pljakă maj dăpartje kând je grjev, daja jej aduče bun plod.”

¹⁶ “Nimilja nu prindje lampa s viljaskă ku posuda ili s uaskundje dusu pat, njego s upuje p postolje aša toc ālja karje untră s puată s vjadă binje. ¹⁷ K tot čije āviljit osă fije dăzvāljit š tot čije skuns osă s štije š osă vije p lumină. ¹⁸ Daja punjec binje urjajke k āla karje păzaštje vorba amja osă razumjaskă mult, a p ālja karje nu păzaštje vorba amja osă s ja š aja če gândjaštje k razumjaštje.”

Jej karje fače voja alu Dimizov je članurlje alu familija alu Isusuluj

(Mt 12,46–50; Mk 3,31–35)

¹⁹ Atunča muma š fracă alu Isusuluj avinjit s l vjadă, ali na putut s vije la jel k afost mulc lumje. ²⁰ Ajavit alu Isusuluj: “Mumuta š fracă alji tej stă afar š vrja s t vjadă.”

²¹ Kănd Isusu auzăt aja, azăs alu lumjej: “Ălja karje punje urjajke š askultă vorba alu Dimizov mije je ka muma š ka frac.”

Isusu smirjaštje oluja la apă Galileja

(Mt 8,23–27; Mk 4,36–41)

²² Ăn una zuvă azăs Isusu alu učenikurlje aluj: “Tričem p alta partje la apă.” Jej auntrat ăn čamac š aotplovit. ²³ Pănd plovja, Isusu ančiput s kulčje. Š ančiput s suflje marje vânt. Vântu ančiput s fakă marj valurj karje ančiput s napunjaskă čamacu d apă š jej sa găsăt ăn rov.

²⁴ Jej avinjit la Isusu š la skulat š ja zăs: “Gospodarulje, Gospodarulje, tonim!”

A Isusu sa skulat, azapovidit alu vântuluj š alu valulor alji marj s stja š jej sa smirit š afost tišina. ²⁵ Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: “Dăče nas krizut ăn minje?”

A učenikurlje sa spirjat š sa mirat. Azăs unji alu alc: “Činje âsta s zapovidjaskă čak š alu vântuluj š alu apăj, š punje urjajke la jel?”

Isusu putirjaštje mulc sufljeti alji rovj dăn om

(Mt 8,28–34; Mk 5,1–20)

²⁶ Avinjit ăn regija Gerasa,[†] karje je p alta partje d apă d regija Galileja. ²⁷ Čim Isusu aišăt d čamac p obală, avinjit la intja alu Isusuluj njeke om dăn trg karje avut sufljeti alji rovj ăn jel. Već d mult kum nu sa brkat nič atriжит ăn kasă njego irja la mărmanč. ^{28–29} Multă vrijamje sufljeti alji rovj l cănja š akă lumja la ljigat p lanacurj š okove š l păza, jel rupja lanacu š sufljeti alji rovj l natirja s pljače ăn lok undje nuje nimika. Kănd omula avizut p Isusu, acăpat. Isusu azapovidit alu sufljeti alji rovj s jašă d omula. Akăzut la intja alu Isusuluj š astrigat: “Če vrjaj dăla minje, Isusulje, Bijatu alu Maj marje Dimizov? Mărog d tinje, nu m mučja!”

³⁰ Isusu la tribat: “Kum t kjem?” Jel začē: “Mulc[‡], k afost ăn jel mulc sufljeti alji rovj. ³¹ Š sufljeti alji rovj ančiput mult

[†] **8:26** regija Gerasa – Lumja karje atriжит ăn trgula Gerasa š ăn okolică na fost Židovj. [‡] **8:30** Mulc – Ăn grčki original skrije: “Legija”. Legija afost rimska vorba d vuastje karje s odnosa p skupină dăn 6.000 vuastje. Aiča s koristjaštje d označălă d marje skupină sufljeti alji rovj.

s s ruaḑje d Isusu s nu naridjaskă s pljače ăn jamă frzdă kraj undje osă fije kaznic.

³² A ănklo p djal mult porč s ranja. Sufļjeti alji rovj sa rugat d Isusu s dopustjaskă s untră ăn porč š Isusu adopustit.

³³ Atunča sufļjeti alji rovj aišăt d om š auntrat ăn porč. Toc porči adat fuga ăn zos dăpă djal ăn apă š sa nikat.

³⁴ Kănd lumja karje păza p porči avizut ča fost, afuḑit š arazglasăt p trg š p saturj. ³⁵ A lumja avinjit s vjadje ča fost. Kănd jej ažuns, avizut p Isusu ku omu dăn karje aišăt sufļjeti alji rovj. Avizut p omu karje šadje š punja urjajke la Isusu, ănbrkat š bun ăn kap. Š lumja sa spirjat. ³⁶ Jej karje avizut ča fost, arubit alu lumjaja kum Isusu likujit p omu ăn karje afost sufļjeti alji rovj. ³⁷ Tuată lumja d regija Gerasa lja pukat marje frikă, š arugat p Isusu s pljače dăla jej. Isusu auntrat ăn čamac s pljače pisti apă ăndrăt.

³⁸ Majdată njego će Isusu š učenikurlje aluj aotplovit ăn čamac, omu d karje sufļjeti alji rovj aišăt sa rugat mult d Isusu s puată s rămăje ku jel. Ali Isusu ja zăs: ³⁹ “Ăntuarčitje akas š zi alu toc će Dimizov afukut d tinje.” Atunča jel apljikat š razglasăt p tot trgu će ja fukut Isusu.

*Isusu likujaštje p mujarja š adrikă p fata d morc
(Mt 9,18–26; Mk 5,22–43)*

⁴⁰ Multă lumje aštipta p Isusu s s ăntuarkă dăpă alta partje d apă. Kănd Isusu ažuns, toc ku radostu la štiptat. ⁴¹ D dăturdată avinjit omu karje sa kima Jair, karje irja voḑa alu lumje karje s sastaja ăn sinagogă. Akăzut la intja alu Isusuluj š mult sa rugat s vije ăn kasa aluj. ⁴² Jel avut jedinică fată karje avut duavăsprjače (12) d aj karje irja p muartje.

Pănd Isusu pljika la Jair, mulc lumja l pinḑja dăpă pistot. ⁴³ Ăntră lumje irja mujerj karje duavăsprjače (12) d aj krvarja, š potrošăt tot ča vut p doktorjamje, ali nimilja na putut s ju likujaskă. ⁴⁴ Avinjit d drăt š apus măna p rubu alu cuala alu Isusuluj š odma aprestanit s krvarjaskă.

⁴⁵ Antribat Isusu: “Činje apus măna p minje?”

Š pănd toc azăs: “Nu jo”, Petar azăs: “Gospodarulje, multă lumje t pinḑje š t strănḑel!”

⁴⁶ A Isusu azăs: “Njeko namjerno apus măna p minje. Amositit k săla aišăt d minje.” ⁴⁷ Kănd mujaraja saznajit k nu puatje s askundă k ja apus măna p Isusu, atrimurat d frikă š akăzut la intja alu Isusuluj š la intja alu tot narodu š lja zăs dăče apus măna p Isusu š kum odma sa likujit. ⁴⁸ A Isusu alu je azăs: “Fata amja, tu ta likujit daja ča krizut. S c dja Dimizov mir pănd plječ!”

⁴⁹ Känd Isusu još arubit alu mujaraja, avinjit njeko d kasă alu Jair^š ku poruka: “Camurit fata. Nu maj muča učitelju više.”

⁵⁰ Auzăt Isusu š azăs alu Jair: “Na vja frikă! Samo krjadje š ja osă fije binje!”

⁵¹ Känd Isusu avinjit ăn kasă alu Jair, Isusu adopustit samo alu Petar, alu Ivan, š alu Jakov, š alu tatăj š alu mamăj alu fataja s utrje ku jel. ⁵² Š toc karje već irja ăn kasă plăndđa š tuguja dăpă ja. Isusu lja zăs: “Nu plăndec! Nuje muartă, njego s kulkă!”

⁵³ Atunča toc ančiput s s ljađe d jel daja ča štijut k je muartă. ⁵⁴ Isusu alato d mănă š astrigat: “Kupilulje, skual!” ⁵⁵ Š sufljetu sa torsi š odma sa skulat. Isusu azăs s ji dja s mălănče. ⁵⁶ Roditelji alu je irja začudic, a Isusu ja naredit s nu zăkă alu nimilja će sa dogodit.

9

Isusu trimjatje p apostoli s rubjaskă Bună vorbă š s likujaskă p bulnavi

(Mt 10,9–14; Mk 6,7–13)

¹ Isusu akimat la jel p duavăsprjače (12) apostolurj š lja dat săla š autoritet s putirjaskă p sufljeti alji rovj š s puată s likujaskă p bulnavi. ² Lja trimjes s rubjaskă Bună vorbă d cara alu Dimizov š s likujaskă p bulnavi. ³ Isusu lja zăs: “Nimika nu lăc ku voj p drum: nič băcu, nič tašna, nič mălaju, nič banji, nič altje kămăšj! ⁴ ăn tuată kasa ăn karje untrăc s prenočic ănklo, răminjec ăn ja pănd god nu pljikăc ăn altu trg. ⁵ Undje p voj nu vu primjaštje, pănd išăc d trgula istrisăc prašăna dăpă pičuarje s lji upozoric p kazna alu Dimizov.”*

⁶ Učenikurlje apljikat š umbla p saturj. Rubja Bună vorbă d Dimizov š likuja p lumja pistot.

Herod je zbunjît d Isusu

(Mt 14,1–2; Mk 6,14–16)

⁷ Herod, karje irja vladaru d regija Galileja,† auzăt tot će sa dogodit š afost zbunjen daja će njeka lumje rubja: “Isusu je Ivan karje bătjază. Sa skulat dăla morc.” ⁸ Altu rubja: “Isusu je Ilija karje trjebje s vije.”‡ Aldă trje (3) azăs: “Isusu je unu d prorokurj karje majdată atrijit. Sa torsi dăla morc.”

Š 8:49 Jair – ăn grčki original skrije: “vođa alu sinagogăj”. * 9:5 s lji upozoric p kazna alu Dimizov – ăn grčki original skrije: “d svjedočala păntruv jej.” Aja afost znaku k apostoli lasă p lumjaja la sudbina alor. Alu lumjaja apiritit rovu s lji odbacaskă Dimizov daja ča odbacăt p glasnikurlje alu Dimizovuluj. Apostol Pavao fače ista stvar (vidjec Ap 18,6). † 9:7 karje irja vladaru d regija Galileja – ăn grčki original skrije: “tetrarha”. Vjez fusnota d Herodu ăn 3,1. ‡ 9:8 Ilija karje trjebje s vije – Ilija afost unu dăla maj marje prorok d zavjetu alu Bătărn, karje Židovi očekuja s s ăntuarkă (vjez Mal 3,23–24).

⁹ A Herod azās: “Jo amzās s taje kapu alu Ivan karje bātjazā š nu puatje s fije k jel je mort. Činje atunča omusta d karje atāta aud?” Aša akātat prilikā s vjadā p Isusu.

*Isusu rānjaštje maj mult d činč mij (5.000) d lumje
(Mt 14,13–21; Mk 6,32–44; Iv 6,1–13)*

¹⁰ Kānd apostoli sa tors āndrāt undje irja Isusu, jej arubit aluj tot ča fukut. Atunča Isusu lja dus ku jel š apljikat s fije sāngur upruapje d trg karje sa kimat Betsaida. ¹¹ Mulc lumje asaznajit aja š apljikat dāpā Isusu. Isusu lja primit š rubja Bunā vorbā d cara alu Dimizov š likuja p toc karje trjebje s likujaskā. ¹² Pānd akāzut nuaptja, avinjīt duavāsprjače (12) apostolurj la Isusu š ja zās: “Las p lumja s pljače p saturj š p okolicā s gāsaskā mānkarje š undje s s kulčje daja če ištjem aiča undje nuje nimika.”

¹³ A Isusu zāče: “Voj lji nahranic.”

A jej zāče: “Avjem samo činč (5) mālajur š doj (2) pještj. Dali s pljikām š s kumprām mānkarje d tot narodu?” ¹⁴ A lja fost njeđe činč mij (5.000) d vujniči.

Isusu p aja azās alu učenikurj aluj: “Zāčec alu lumjej s šagā ān grupje njeđe činžāč (50).” ¹⁵ Š učenikurlje afukut aša š lumja ašāžut. ¹⁶ Isusu alat činč (5) mālajurj š doj (2) pještj, sa ujtat ān čerj, š azahvaljit alu Dimizov d mānkarje š arupt mālaju š adat mālaju š pjaštje la učenikurj s podiljaskā alu lumjej. ¹⁷ Toc avut s mālānče kāt god aputut. Š još duavāsprjače (12) d korpje sa nakupit d ostatkurj d mālaj š d pještj.

*Petar priznajaštje k je Isusu Mesija
(Mt 16,13–23; Mk 8,27–33)*

¹⁸ Maj ānklo, Isusu apljikat dāpartje dāla lumje s s ruađe š učenikurlje aluj apljikat ku jel. Kānd Isusu aprestanit s s ruađe lja tribat: “Če rubjaštje lumja činje sānt jo?”

¹⁹ Jej aodgovorit: “Mulc inš zāče k ješt Ivan karje bātjazā, alcā zāče k ješt Ilija, Š š alcā njeki zāče jar k ješt unu d prorokurj karje majdatā atrijsit š sa tors dāla morc.”

²⁰ A atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: “A voj, če zāčec činje sānt jo?”

Petar zāče: “Tu ješt Kristu, spasitelju karje Dimizov atrimjes!”

²¹ A Isusu lja zapovjedit s nu zākā alu nimilja. ²² Azās: “Jo, Bijatu alu Omuluj, mora mult s patjesk. Vočilje alu židovilor, glavni popurlje, š učitelji d zakonu alu Mojsije mora s m odbacaskā. Mora s m umuarā š aldā trje (3) zālje jo mora s fiuv adrikat dāla morc.”

Isusu začē k ālja karje vrja s l sljedjaskā mora s fije spreman s patjaskā

(Mt 16,24–28; Mk 8,34–9,1)

²³ Atunča Isusu azās alu lumjej: “Akā njeko vrja s fije učeniku alu mjov mora s s odriknjaskā sāngur d jel, š tuatā zuva s ja kruča aluj š s sljedjaskā p minje.* ²⁴ K činje god vrja životu aluj s spasaskā, osā l pjargā; a činje god izgubjaštje životu aluj d minje, osā l spasaskā. ²⁵ Če koristjaštje alu omuluj akā dobidjaštje tot pāmāntu, ali pjardje sāngur p jel? ²⁶ Činje god arje rušunje d minje š d vorbilje alji mjalje, jo, Bijatu alu Omuluj, isto aša š d jel osā am rušunje kānd jo vinja ku slava amja š ku slava alu Tatimjov š ku slava alu anđelilor alu svānt. ²⁷ Punjec urjajke k istina je: njeki dāla voj karje aiča stāc nusā muarā pānd nu vjadje cara alu Dimizov.”

Petar, Ivan š Jakov vjadje slava alu Isusuluj

(Mt 17,1–13; Mk 9,2–13)

²⁸ Otrpilike opt (8) zālje dāpā aja če lja zās aja, adus Isusu ku jel p Petar, p Ivan š p Jakov š apljikat p djal s s ruađe. ²⁹ Š pānd Isusu s ruga, lica aluj sa promjenit, a cualjilje ja sjajit čisto albā. ³⁰ Dāturdatā, doj (2) omurj sa pojavit š arubit ku Isusu. Ālja afost Mojsije š proroku Ilija. ³¹ Sa pojavit ān marje sjaj š arubit ku Isusu d išjala aluj d pāmāntusta,† karje Isusu uskoro osā fakā ān Jeruzalem s ispunjaskā voja alu Dimizov.

³² Pānd Isusu s ruga, Petar š jej karje afost ku jel lja pukat somnu. Kānd sa skulat, avizut marje luminā karje vinje dāla Isusu š doj (2) omurj karje astat pānglā jel. ³³ Pānd Mojsije š Ilija sa sprimit s pljače dāla Isusu, Petar azās alu Isusuluj, ali nič jel na štijut če rubjaštje: “Gospodarulje, binje je če ištjem aiča ku voj. Fičem trje (3) kolibje: una cije, una alu Mojsije, š una alu Ilije.” ³⁴ Pānd Petar aja arubit, sa pojavit oblaku, lja prekrijit š alor irja frikā.

³⁵ Dimizov lja rubit dān oblak: “Āsta je Bijatu alu mjov karje jo lam kuljes s fije caru! P jel skultac!” ³⁶ Š kānd jej auzāt glasu, avizut samo p Isusu. Jej atikut ān zuviljalja š alu nimilja na rubit d aja če jej avizut.

* **9:23** Ān cara alu Rimuluj toc aštijut k kručja afost kazna p muartje. Kriminalcu karje je osudit obično adučē ravna gredā pānla lok undje osā fije razapnjit. Kānd akoristit asta slikā, Isusu avrut s zākā akā jej vrja s fije učenikurle aluj, mora s lasā če jej vrja š s fije spremni s askultje p Isusu, čak š s fije spremni s muarā pāntruv jel. † **9:31** d išjala aluj d pāmāntusta – Ān grčki original skrije: “d išjala aluj”. Asta frazā vjerovatno ukazaštje p muartja alu Isusuluj š uskrisnjala kašā marje djela d spasjalā karje uskoro osā fije ostvaritā. Arfi aja slično kašā išjala d zavjetu alu Bātār, kānd Dimizov aoslobodit p lumja aluj karje afost argac ān Egipat.

Isusu putirjaštje p sufljet alu rov dān kupil
(Mt 17,14–19; Mk 9,14–29)

³⁷ Kānd alta zuvā sa dat ān zos dāpā djal, multje lumje karje irja ačija avinjit la Isusu. ³⁸ Dāturdatā, njeke om āntrā multje lumje astrigat š sa rugat mult d jel: “Učiteljulje, ujtijte la bijatu alu mjov, k jel je jedini kupil alu mjov. ³⁹ Jakā, sufljet alu rov mult vorj l pukā š dāturdatā jel āncapje s cāpje. La runkā ān grčurj š ji pljika pjena p gurā. Š nu l lasā pānā god skroz nu l iscrpijaštje. ⁴⁰ Ma rugat d učenikurlje alji tjalje s l putirjaskā, ali na putut.”

⁴¹ Atunča Isusu azās: “Lumjo karje trijic ān vrijamjasta, voj nu kridjec š ištjec strikac! Jo amfost ku voj atāta d mult š jar nu kridjec. M trjeb kāt mora s trpjesk p voj? Duj aiča p bijatu alu tov!” ⁴² Š pānd bijatu avinjit la Isusu, sufljetu alu rov la duburāt š jel ančiput s s grčaskā. A Isusu alu sufljetuluj alu rov azapovjedit s jašā š alikujit p bijatu š la dat la tatusov. ⁴³ Toc karje irja ačija sa mirat d moć alu Dimizov.

Isusu jar rubjaštje d muartja aluj
(Mt 17,22–23; Mk 9,30–32)

Pānd toc sa mirat la asta š la tot če Isusu fače, jel azās alu učenikurlje aluj: ⁴⁴ “Punjec binje urjajke če vu zāk: Još ucārā lumja osā predajaskā p minje, p Bijatu alu Omuluj, ān vlastu la dušmanji alji mjej.” ⁴⁵ Ali jej na štijut če jel avrut s zākā. Aja značālā afost skuns dāla jej. Jej na putut s razumjaskā š lja fost frikā s l āntrjabje d aja.

Ponizni je maj marje ān cara alu Dimizov
(Mt 18,1–5; Mk 9,33–37)

⁴⁶ Učenikurlje ančiput s raspravljaskā činje dāla jej maj marje. ⁴⁷ Aštijut d čaja raspravljaštje Isusu daja alat p kupilu, š la pus pānglā jel. ⁴⁸ Š Isusu lja zās: “Činje ku drag primjaštje p kupilusta pāntruv minje, primjaštje š p minje. A činje p minje primjaštje, primjaštje š p Dimizov karje ma trimjes. Istina je: činje je maj mik āntrā voj toc, āla je maj marje!”

Činje nuje pāntruv voj, āla je ku voj
(Mk 9,38–40)

⁴⁹ Ivan p asta azās alu Isusuluj: “Gospodarulje, noj avizut p njeko karje ān lumilje alu tov zapovidjaštje alu sufljeti alji rov s jašā d lumje. Noj amzās aluj s nu fakā aja daja če nuje učeniku alu tov kašā če ištjem noj.”

⁵⁰ Isusu azās: “Nu branic! Akā njeko nu lukrjazā pāntruv voj, jel atunča lukrjazā ku voj!”

Samarijanci nu prihvataštje p Isusu pānd jel putujaštje ān Jeruzalem

⁵¹ Känd s približa vřijamja s ja Dimizov p Isusu ăn  erj, Isusu aodlučit k avinjit vřijamja s pljače ăn Jeruzalem, ⁵²   atunča atrimjes p glasnici la intja aluj. Glasnici apljikat   auntrat ăn sat ăn regija Samarija s ji pripremjackă  e ji trjebje. ⁵³ A ănklo lumja na vurut s l primjackă daja  e pljika ăn Jeruzalem.†
⁵⁴ Känd učenikurlje Jakov   Ivan auzăt k lumja ăn Samarija na primit p Isusu, jej azăs: “Domnulje, vřjaj s zapovidim s lja pringă foku dăn  erj?”[ ] ⁵⁵ A Isusu sa okřinit   lja ukorit p Jakov   p Ivan s nu fakă aja. ⁵⁶ Atunča Isusu   učenikurlje aluj apljikat ăn altu sat.

*Nusă fije ušurje alu  lja karje sljedjaštje p Isusu
 (Mt 8,19–22)*

⁵⁷ Pănd jej još pljika p drum, njeko azăs alu Isusuluj: “Pljek dăpă tinje undje god tu plje .”

⁵⁸ Isusu ja zăs: “Lisica arje jamă   puji arje kujb, a jo, Bijatu alu Omuluj, nam lok alu mjov d kulkat.”

⁵⁹ Atunča Isusu azăs alu altuluj: “Vină dăpă minje!”

A jel azăs: “Domnulje, lasămă majdată s pljek s ăngrop p tatimjov.”*

⁶⁰ Isusu ja zăs: “Las p morcă s grupaje p alor morcă,† a tu fu    rubjaštje alu alcilor Bună vorbă d cara alu Dimizov.”

⁶¹   jo  njeko ză e: “Domnulje, viuv dăpă tinje, ali dopustja tjem majdată s m oprostijesk ku uku anji mjej.”

⁶² Isusu ja zăs: “Akă ăn epj s orje tj ravno, a t ujc dăpă tinje, tu nu poc s slu ă tj ăn cara alu Dimizov.”

10

*Isusu trimjatje p  aptje      doj (72) u enikurj
 (Mt 11,21–27; 13,16–17)*

¹ Domnu Isusu dăpă aja akuljes ăntră jej  aptje      doj (72) alcă učenikurj*   atrimjes kătă doj (2) s pljače la intja aluj ăn

† **9:53**  idovi   Samarijanci s mrza   nu sa sla a pănglă aja undje trjebje s  tujaskă p Dimizov (vjezIv 4,20). Samarijanci nu podr a p Židovi karje putuja ăn Jeruzalem s puat  s s klanjackă alu Dimizov ăn hramula. **  9:54**  n zavjetu alu Bătărn, njeki car rov d trg Samarije atrimjes vuastja s apukă p proroku Ilija. Ali p vorba alu Ilije, foku sa slubuzăt d  erj   lja uni it (2 Car 1,10–12). Jakov   Ivan vjerovatno agăndit k je ka   proroku alu marje Ilija   agăndit k Dimizov vřja s fakă isto ăn asta situacije.

* **9:59** Nije jasno je li čovjekov otac umro pa će ga pokopati odmah ili čovjek želi ostati du e vremena dok njegov otac ne umre, pa da ga onda pokopa. Glavna poanta je ta da čovjek želi činiti nešto drugo prije nego što slijedi Isusa. † **9:60** Las p morcă s grupaje p alor morcă – Isusu nu găndjaštje doslovno k morci ăngrupă p morcă. Aja je metafora d  lja karje nu sljedjaštje p Isusu   ku sufljetu je morc. Poanta je ăn aja k učenikurlje nu kutjază s dopustjackă alu nimilja s lji zadr askă dăla pratjala alu Isusuluj. * **10:1**  aptje      doj (72) –  n njeki grčki rukopisurj skrije k afost  aptje    (70) učenikurj, ai a   ăn 17. stih.

tot trgu š ăn tot loku undje Isusu atribut s pljače. ² Kănd sa sprimit s pljače lja zăs: “Berba je marje, ali radnič jaštje uncără.† Berba pripadnjaštje alu Domnuluj, daja rugăcăvă la jel s trimjată još maj mult radnič ăn berbă. ³ Ăncipjec akuma, ali păzăcăvă k trimjet p voj kašă p vojilje ăntră lumje karje kašă lupurj. ⁴ Nu dučec ku voj nič banj, nič tašna, nič altje sandalje. Nu stăc p drum ku lumja s nu pridjec vrijamja.

⁵ Ăn tuată kasa ăn karje untrăc s prenočic ănklo, majdată zăcec: ‘S dja Dimizov miru alu toc ăn asta kasă!’ ⁶ Akă ăn aja kasă jaštje omu karje vrja miru ku Dimizov, jel osă ajbje miru ku karje voj la blagoslovit. Akă ănklo nuje om karje vrja miru ku Dimizov, jel nusă primjaskă ăla miru ku karje voj la blagoslovit. ⁷ Nu vu preselic d kasă ăn kasă! Boravic ăn aja kasă pând fic ăn trgula š nu fic rušănošj s mănkcăc š s bjec aja če vu dă, k kum zăcem: Radniku azaslužăt plata aluj.

⁸ Ali ăn tot trgu ăn karje untrăc š ănklo vu primjaštje fic zadovoljni ku aja če god vu dă s mănkcăc. ⁹ Likujic ănklo p lumja karje bulnavj š zăcec alor: ‘Asta arată k cara alu Dimizov avinjit la voj!’ ¹⁰ Ali ăn tot trgu ăn karje untrăc š ănklo nu vu primjaštje, išăc la ulicilje aluj š zăcec: ¹¹ ‘Čak frikăm š prašana d trgu alu vostru karje sa ljipit p pičuarje alu anuaštje s vu upozorim p kazna alu Dimizov! Ali štijec k avinjit cara alu Dimizov!’ ¹² Vu zăk: Kănd vinja vrijamja d sud osă fije majušurje alu lumjej ruavă dăn trg Sodoma† njego alu lumjej dăn trgula!”

¹³ Isusu azăs: “Grjev vuavă, lumjo ăn trg Korozain! Grjev vuavă, lumjo ăn trg Betsaida! Akă njeko afukut čudurj ăntră lumje pogană ăn trg Tir š ăn trg Sidonš karje jo afukut ăntră voj, jej već d kănd s okrinja dăla rov. Adučja cualje hrapave š šidja ăn činușă s pokazaskă žalostu.* ¹⁴ Daja osă fije majušurje ăn zuvă d sud alu lumje ăn Tir š ăn Sidon njego vuavă ăn Korozain š Betsaida! ¹⁵ A voj, lumjo ăn trg Kafarnaum, voj sigurno nusă vu drikăc pănla čerj samo daja če jo amfost ăntră

† **10:2** Berba je marje, ali radnič jaštje uncără – Isusu vrja s zăcă k jaštje multă lumje karje sprimic s untră ăn cara alu Dimizov, ali nuje dosta učenikurj s ănvacă š s ažutje alu lumje. † **10:12** Sodoma – Sodoma afost trg karje Dimizov auništ

k lumja aluj afost atăta d rovj (vidjec Post 18,16–19,28). § **10:13** trg Tir š ăn trg Sidon afost doj (2) važne trgurj ăn Fenicija undje trija poganji. Sa smjestit la obală Sredozemne apă sjevernozapadno dăla Galileja akuma ăn južnom Libanonu.

* **10:13** Adučja cualje hrapave š šidja ăn činușă s pokazaskă žalostu – Cualje hrapave irja grubje, negru matrijalu karje afost fukut d păr alu krapăj ili devăj. Lumja adučja aja cualje hrapave š šidja ăn činușă s puată s pokazaskă žalostu š očaj. Maj mult fiča aja kănd s ruga d oprost š kăta s lja ažută Dimizov.

voj! Nu! Voj osă vu slubudjec ânklo undje loku d kaznit.^{††}

¹⁶ Atunča azăs alu šaptjezăč š doj (72) učenikurj: “Kănd njeko punje urjajke la voj, aja je kašă kum punje urjajke la minje. Š kănd odbacaštje p voj aja je kašă kum odbacaštje p minje. A kănd njeko odbacaštje p minje aja je kašă kum odbacaštje p Dimizov karje ma trimjes.”

Šaptjezăč š doj (72) učenikurj s ântuarče š Isusu s zahvaljaštje alu Dimizov

(Mt 11,25–27; 13,16–17)

¹⁷ Kănd sa tors šaptjezăč š doj (72) d učenikurj la Isusu, ku drag azăs: “Domnulje, čak š sufljeti alji rovj askultă kănd lji zapovidim ân lumje alu tov.”

¹⁸ A Isusu lja zăs: “Štiuv, k amvizut p Sotona kum akăzut d čerj ka sklipjala.Š ¹⁹ Vidjec, jo amdat vuavă tuată săla š autoritetu p Sotona, dušmanu alu Dimizov, s gazăc šarpj š škorpionurj.* Nimika vuavă nu puatje s naudjaskă. ²⁰ Ali nu vu radujic samo daja če p voj sufljeti alji rovj askultă, njego maj mult radujicăvă daja če Dimizov askris lumilje alji voštri p popis ân čerj.”[†]

²¹ Atunča Sufljetu alu Svântuluj aispunit p Isusu ku radostu š Isusu azăs alu Dimizov: “T slavjesk, Tato, tu karje vladješt ku čerju š ku pămăntu, čaj skuns istina d cara ata dăla lumje karje găndjaštje k je mudri š mintošj š če pokazăštj aja alu lumje karje kašă kupi karje vrjaj s ânvacă. Da, Tato, cije s svidaštje s fač aja aša.”

²² Atunča Isusu azăs: “Tata alu mjov ma dat tot če jel arje. Samo Tata binje kunuaštje činje sânt jo, Bijatu aluj, š samo jo, Bijatu aluj, š âlja alu činje jo odluăesk s l otkrijesk, binje kunuaštje činje je Tata.”

[†] **10:15** ânklo undje loku d kaznit – Ân grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku.

^{††} **10:15** Isusu aprovodit multă vrijeme ân trgu Kafarnaum š afukut mult čudurj. Daja multă lumje ân trgula agăndit k aja značăštje k je Dimizov zadovoljit ku jej. Međutim, nikad nu sa pokajit d grešala alor š akă avut privilegije š prednost če atăta vorj auzăt d Isusu. Umjesto s primjaskă maj marje častu, Dimizov osă kaznjaskă p âlja karje nu s pokajaštje. **Š 10:18** Isusu aiča rubjaštje kašă proroku karje vjadje uništjala alu Sotonej. Ân vlastita službă aluj, a akuma š ân služba alu učenikurlje aluj, jel vjadje binje znaku k cara alu Dimizov vinje ku snaga š aduče porazu alu Sotonej (vjez 11,20; Iv 12,31; Rim 16,20; Otk 12,7–10; 20,1–3, 10). * **10:19** šarpj š škorpionurj – Isusu vjerovatno usporidjaštje šarpji š škorpionurlje ku sufljeti alji rovj kašă âlja d karje učenikurlje rubjaštje ân 17. stih. Sufljeti alji rovj je kašă šarpji š škorpionurlje k je opasni š fače štetă alu lumjej. [†] **10:20** Dimizov askris lumilje alji voštri p popis ân čerj – Doj trje odlomakurj ân Biblije rubjaštje d knjiga ân čerj ân karje je skris lumilje alu tot narodu alu Dimizov (Ps 69,28; Fil 4,3; Žid 12,23; Otk 3,5; 13,8; 17,8; 20,12, 15; 21,27). Aja knjigă njekad s kjamă knjiga d život. P načinula Dimizov potičăštje narodu aluj aša če lja zăs s razumjaskă k jej pripadnjaštje aluj, a jel nikad nu lji mujtă.

²³ Maj ānklo, kānd afost sāngur ku učenikurlje aluj, š ja azās: “Nurukošj ālja karje vjadje aja če vidjec voj. ²⁴ K istina je, mulc prorokurj š carurj avrut s vjadā aja če voj vidjec, ali na vizut; avrut s audā aja če voj audjec, ali na uzāt.”

Isusu rubjaštje vorbā d om karje trijaštje ān Samarije karje irja pljin d milā

(Mt 22,34–40; Mk 12,28–31)

²⁵ Udatā kānd Isusu ānvāca, njekei učitelj alu zakonu alu Mojsije sa skulat š antribat p Isusu s l iskušaskā: “Učiteljulje, če trjebje s fak s primjesk vječni život ku Dimizov?”

²⁶ A Isusu ja zās: “Če skrije ān zakonu alu Mojsije? Če tu razumještj če začē?” ²⁷ Omu azās: “Zakonu začē: ‘Vrja p Domnu, Dimizov alu tov, ku tuatā inima ata š ku tot sufljetu alu tov š ku tuatā snaga ata š ku tuatje mincilje alji tjalje’[☆] š ‘vrja p bližnji alu tov kum vrjaj sāngur p tinje.’”[☆]

²⁸ Isusu ja zās: “Binje ajzās. Fāj aša š osā primješt vječni život.”

²⁹ Ali omu avrut s s spalje,[‡] š aša jel āntrijabā p Isusu: “D činje rubjaštje kānd zakonu začē ‘bližnji alu mjov?’”

³⁰ Isusu aodgovorit ku asta vorbā: “Njekei om putuja dān Jeruzalem ān trg Jerihon š la napadnit fārāčoši š alat tot dāpā jel, la butut š apljikat. Š p omula alāsat s zakā skoro mort.

³¹ Trjače p drumula slučajno popa alu židovilor. Kānd avizut p omu karje skoro mort, la zaobiđit š apljikat maj dāpartje. ³² Isto aša pānglā lokula avinjit atunča š levitu, pomoćniku ān Hram. Kānd la vizut, š jel la zaobiđit š apljikat maj dāpartje.

³³ Atunča njekei omu d regija Samarija[§] trjače p drumula. Kānd avizut p omula, ja fost žau d jel. ³⁴ Avinjit la upruapje d jel, ja spālat rāžnilje ku ulje š ku vinu^{*} š ja ānvilijat ku trijanca. La drikat atunča p magarac aluj š la dus ān gostijonā š ānklo anastavit s s pobrinjaskā d jel. ³⁵ Mānje zuvā jel adat duavā (2)

[☆] 10:27 ZakPon 6,5 [☆] 10:27 Lev 19,18 [‡] 10:29 avrut s s spalje – Ān grčki original skrije: “avrut s s opravdjaskā”. Ān kontekstula, asta izjavā najvjerojatnije značaštje k āsta učitelju d zakonu alu Mojsije avrut jar s iskušaskā p Isusu, s pokazaskā kum Isusu zapravo na razumit kum pravilno s tumačaštje zakonu. Alta mogućnost je k avrut s pokazaskā k askultā zakonu alu Dimizov, š akā nu sa ponašāt binje kātri tuatā lumje. Ān āla slučaj aja puatje s s prevodjaskā kašā “Avrut s opravdjaskā ponašala aluj”. [§] 10:33 Židovi š Samarijanci afost marj dušmanj (vjez “Samarijanci” ān rječnik). Židovi mrza p Samarijanci š prepostavlja k jej je lumja ruavā karje azaslužāt s lji kaznjaskā Dimizov. ^{*} 10:34 ku ulje š ku vinu – Jej s koristja kašā ljaku ān āla pāmānt. Ulja alu maslinej s koristja d smirjalā d bolurj š zaštita d pjalje uskatā (vjez Iz 1,6). Vinu s koristja kašā dezinficijens.

kovanic d arđint† alu gazdāj alu gostijonāj, š ja zās: ‘Brinjaštitje d jel š akā maj mult putrošāštj, c plătjesk känd m ānturča.’ ”

³⁶ A Isusu antribat p učitelju d zakon alu Mojsije: “Če gāndješt? Karje d āštja trje (3) alu omuluj sa pokazāt k je bližnji alu omula karje la napadnit fărăčoši?”

³⁷ Azās učitelju d zakon alu Mojsije: “Āla karje ja pokazāt milă.”

Isusu ja azās: “Binje ajzās. Fuđ š fāj kum š jel afukut.”

Isusu vinje ān posjetă la Marta š la Marija

³⁸ Pānd Isusu š učenikurlje aluj nastavja s putujaskă kătri Jeruzalem, auntrat ān unu sat. Ačija afost njeka mujarje karje s kima Marta. La primit ān kasa alu je. ³⁹ Avut soră karje s kima Marija. Pānd Domnu Isusu ānvăca, Marija šidja š punja urjajke. ⁴⁰ A Marta afost mult zabrinută k mora s priprem-jaskă tuată mănkarja, pa ja avinjit s s žaljaskă: “Domnulje, nu c brigă če sorimja ma lăsat sāngură s lukrjez tot lukru? Zi alu je s m ažitje!”

⁴¹ Ali Domnu Isusu ja zās: “Draga Marta! Nu trjebje s t brinještj š t uznemirještj d aja če gāndješt k trjebje. ⁴² A una stvar karje trjebje s puj urjajke la vorba amja. Marija aja ashvatit, š aja nusă fije lat dăla ja.”

11

Isusu ānvacă d molitvă (Mt 6,9–13; 7,7–11)

¹ Udată Isusu sa rugat la njeki lok. Känd azavršāt ku rugala, avinjit la jel unu d učenikurj š azās: “Domnulje, ānvacă p noj s nji rugām kum Ivan karje bătjază anvăcat p učenikurlje aluj.”

² Isusu lja zās: “Känd rugăc, zăčec: ‘Tato ān čerj, s s štujaskă lumilje alu tov asvânt. Aduj cara ata p tot pământu. ³ Adă nu-avă mănkarje karje trjebje tuată zuva ⁴ š oprostjaštje anuastră grešala, k š noj oprostim alu ālja karje grešaštje pāntruv noj. Nu da s kidjem ān kušnje.’ ”

⁵ Atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: “Akă plječ ān ponoć la ortaku alu tov š ji zăč: ‘Adām trje (3) mălajurj, ⁶ k ma vinjit ortaku ān gostjamje, a nam s idauv nimik d mănkat!’, če osă zăkā ortaku? ⁷ Dali nusă zăkā: ‘Nu m uznemirja! Uša je već ān kisă, a kupi je ān pat k nu pot akuma s m skol s c dau!’ ⁸ Ali vu zăk: čak š akă omula nu s skuală daja če ješt ortak aluj, š nu c dă nimika, osă skuală daja če mult l rođ frzdă rušanje. Š osă zdja atăta kăt cije trjebje.

† 10:35 kovanic d arđint – Ān grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji alu rimulor d arđint. Vridja kašă dnevnica d obični radnik.

⁹ Š daja vu zāk: Nu odustanic! Rugāc p Dimizov š osā dobidic! Kātāc š osā gāsāc! Bitjec la ušā š osā s vu dāškidje! ¹⁰ Činje god ruagā p Dimizov, primjaštje. Činje god katā, gāsaštje. Činje god batje, uša s ji dāškidje.

¹¹ Voj karje ištjec tatje, če afiča voj kānd bijatu alu vostru katā pjaštje? Dal voj ja da šarpje? Nu! ¹² Ili akā bijatu alu vostru katā vov dāla voj, dal voj ja da škorpjon? Nu! ¹³ Akā voj, karje ištjec rovj, štijec s dāc alu kupi alu voštri bunje darurj, atunča kāt maj mult alu vostru Tata ān čerj osā darujaskā p Sufljetu alu Svāntuluj alu ālja karje l ruagā?”

Isusu putirjaštje p sufljetu alu rov ku sāla alu Dimizovuluj, a nu ku sāla alu Sotonāj

(Mt 12,22–30; Mk 3,22–27)

¹⁴ Isusu una zuvā aputirit p sufljetu alu rov karje nu ja dat alu omuluj s rubjaskā. Kānd sufljetu alu rov aišāt, omu arubit š mulc lumje sa mirat. ¹⁵ Ali njeiki dāla jej azās: “Jel putirjaštje sufljeti alji rovj daja če ji žutā Beelzebul,* karje je vladaru alu toc sufljeti alji rovj.” ¹⁶ A alci avrut s la puče ān zamkā š akātat s idja njeiki znak kašā dokazu k Dimizov la trimjes.

¹⁷ A Isusu aštijut če gāndjaštje, pa lja zās: “Akā lumja ān ista carā s burjaštje āntrā jej, osā propanjaskā cara alor. Akā familija ān ista kasā s burjaštje āntrā jej, osā s raspadnjaskā familija alor. ¹⁸ Voj zāčec k jo ku sāla alu Beelzebul putirjesk p sufljeti alji rovj. Aja atunča značaštje k š ālja karje je ān cara alu Sotonāj s burjaštje āntrā jej. Kum atunča cara aluj s rāmaje? ¹⁹ A čije ku učenikurlje alji voštri karje putirjaštje p sufljeti alji rovj? Akā, kašā kum zāčec, jo putirjesk p sufljeti alji rovj ku sāla alu Beelzebul, atunča mora aja s fakā š učenikurlje alji voštri ku sāla alu Beelzebul. Sigurno nusā slažaštje. Učenikurlje alji voštri osā zākā k Beelzebul nu s burjaštje sāngur pāntruv jel. ²⁰ Ali daja če jo p sufljeti alji rovj putirjesk ku sāla alu Dimizov, atunča aja aratā k la voj avinjit cara alu Dimizov. ²¹ Kānd capān omu karje arje bunā oružije pāzaštje palača aluj, tot če arje je sigurno. ²² Ali kānd l napadnjaštje maj capān d jel, l savladjaštje š ija tuatā oružija ān karje sa uzdit dušmanu aluj. Alat tot če omula avut š apodiljit ku lumja aluj.†

²³ Āla karje nuje ān partja amja, jel je pāntruv minje; āla karje ku minje nu strānde vojilje, jel lji putirjaštje.”

* **11:15** Beelzebul afost lumilje d dimizov pogan karje lumja poganā l štuja d mult.

† **11:22** Asta rubjaštje d Isusu karje pobidjaštje p Sotona š p aluj sufljeti alji rovj kašā kum Isusu maj capān om karje ja aja če pripadnjaštje alu om capān.

Isusu rubjaštje vorbă d om alu karje ja fost maj rov njego maj dată

(Mt 12,43–45)

²⁴ Atunča Isusu azăs asta vorbă: “Kănd sufljetu alu rov jašă d om, lutjaštje p pustinje š kată lok s odmorijaskă. Kănd nu l găsaštje, azăs sāngur aluj: ‘M tork ăn om ăn karje maj dată atrijit dăn karje aišăt.’ ²⁵ Kănd sa tors, găsaštje k je omula kašă kasa karje je čistită š uredna, ali guală. ²⁶ Atunča sa dus s adukă p alcă šaptje (7) sufljeti alji rovj još maj rov d jel, š toc untră ăn om š ăn jel trijaštje. Š na kraju postanjaštje alu omuluj maj rov njego će irja maj dată njego ça pljikat sufljetu alu rov.”

Nurukošj ălja karje punje urjajke la Dimizov

²⁷ Pănd Isusu rubja d aštja stvarurj, njeka mujarje d multă lumje astrigat: “Kum je binje alu mujarje karje ta dus š ca dat s suđ p tjeptu alu je!”

²⁸ Isusu azăs: “Još je maj binje alor karje audje vorba alu Dimizov š askultă.”

Isusu je maj marje d caru Salomon š d proroku Jona, ali lumja nu vrja s krjadă

(Mt 12,38–42; Mk 8,12)

²⁹ Maj mult š maj mult lumje vinja la Isusu. Atunča Isusu lja zăs: “Lumja ăn asta vřijamje† je rovj. Vřja s fak znak kašă dokazu k Dimizov ma trimjes, ali nusă dobidjaštje ničunu znak osim znaku karje Dimizov adat d mult alu lumjej ăn vřijamja alu prorokuluj JonejŠ kănd Dimizov la spasăt dăla muartje. ³⁰ Baš kašă kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumjej karje atrijit ăn trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osă dogudjaskă ku minje, Bijatu alu Omuluj, osă fije znaku alu lumje ăn asta vřijamje.*

³¹ La zuvă kănd Dimizov osă sudjaskă alu pămăntuluj, carica karje d mult avladit p pămănt alu Jugu† osă skuală š osă svjedočaskă păntruv lumje ăn asta vřijamje daja će ja avinjit d dăpartje s audă p caru Salomon karje avut mult mudrost, a jakă, ku voj je aiča njeko maj marje d Salomon. ³² La zuvă kănd Dimizov osă sudjaskă alu pămăntuluj, lumja karje atrijit

† **11:29** Lumja ăn asta vřijamje – Vjez fusnota ăn 7,31. § **11:29** znaku...alu prorokuluj Jonej – P Jona angicăt marje pjaštje, atunča Dimizov la skos d burta alu marje pjaštje (vjez Jon 2,1, 11). Isusu d događajula rubja kašă k je slika karje prestavljaštje muartja aluj š uskrisnjala (vjez Mt 12,39–40). * **11:30** kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumjej karje atrijit ăn trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osă dogudjaskă ku minje, Bijatu alu Omuluj, osă fije znaku alu lumje ăn asta vřijamje – Ăn grčki original skrije: “kum Jona afost znaku alu lumje ăn Ninivlja, aša Bijatu alu Omuluj osă fije alu āsta naraštaju”.

† **11:31** carica karje d mult avladit p pămănt alu Jugu – Asta afost carica alu Seba (vjez 1 Car 10,1–10) karje na fost židovkă.

ān trg Niniva osā skualā š osā svjedočaskā pāntruv lumja ān asta vřijamje daja če jej sa okřinit dāla rov alor kānd Jona alor arubit, a jakā, ku voj je aiča njeko maj marje d Jona!”

Ānvācala alu Isusuluj je kašā lumina karje dā alu lumjej s vjadā

(Mt 6,22–23)

³³ Isusu azās: “Nimilja nu prindje lampa s uaskundā ili s upuje dusu košarā, već daja s upuje p loku alu je aša kum toc karje utrā s puatā s vjadā binje.† ³⁴ Vojku alu tov je ka lampa d tjelā. Akā vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akā vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika.Š ³⁵ Daja pāzaštje s nu gāndještj k poc binje s vjez, već zapravo nu poc nimika s vjez. ³⁶ Daja, akā poc binje s vjez š akā nuje nimika d tinje skuns, tot poc s vjez. Osā fije kašā če ješt ān sobā ku lampa karje c dā s vjez.”

Isusu opominjaštje p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije

(Mt 23,1–36)

³⁷ Kānd Isusu azavršāt vorba aluj, njeki farizej la kimat la jel akas s mālānče. Isusu auntrat š alat loku la astal. ³⁸ Isusu na spālat mānilje majdatā njego če s mālānče. Farizeju sa mirat daja če jej ānvacā k omu trjebje aša s fakā s fije čist la intja alu Dimizov.* ³⁹ Aša Domnu Isusu ja zās: “Voj farizeji ištjec kašā lumja karje spalā paru š gāvanu samo da far, ali nu čistjaštje prljavština dān nontru, k spālāc mānilje, ali inimilje alji avuaštje zaista pljinje d pohlepā š d rov. ⁴⁰ Voj lumje karje na vjec fir ān kap! Dimizov karje astvorit p omu da far je isto aša la stvorit dān nontru. ⁴¹ Nu fic lakumj, već dāc dāla inimā alu lumje karje narje. Akā ištjec aša, osā fic čist la intja alu Dimizov dān nontru š da far.

⁴² Grjev vuavā, farizeji! Voj dāc alu Dimizov zjače (10) posto čak š d začinurj š d biljke alji voštje, ali nu vu ponašac

† **11:33** Lampa š lumina je slikje karje prestavljaštje p Isusu š ānvācala aluj. Dimizov aotkřijit alu lumje životu alu Isusuluj š poruka aluj. Aja če Isusu afukut š ānvāca na fost skuns dāla lumje. Atrijit š ānvāca ānklo undje putja lumja s l vjadā š s la udā. Nu lji tribja s lji dja još unu znak kašā dokazu k la trimjes Dimizov.

Š **11:34** Akā vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akā vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika – Ān grčki original skřije: “Daja akā vojku cije zdravān tuatā tjela osā fije objasāt ku lumina p voj, ali akā vojku nuje zdravān tuatā tjela osā fije ān tamā.” *

11:38 Isusu na spālat mānilje majdatā njego če s mālānče. Farizeju sa mirat daja če jej ānvacā k omu trjebje aša s fakā s fije čist la intja alu Dimizov – Ān grčki original skřije: “A farizeju sa mirat kānd avizut k Isusu nu sa spālat maj datā d mānkarje.” Asta spālat na fost d higijena s s rišaskā d priljavština š d klicje, već aja afost vjerski ritual karje farizeji ānvāca kum s čistja svečano.

pravedno nit vrjec p Dimizov. Asta atribut s fičec, ali s nu zanemarujic altje stvarurj karje Dimizov azapovjedit.

⁴³ Grjev vuavă, farizeji! Vrjec s šidjec p počasne lokurj ân sinagogje š vrjec k p voj lumja pozdravjaštje ku marje poštujală p ulic. ⁴⁴ Grjev vuavă! Voj ištjec kašă pământu karje narje spomenik karje nu arată k ânzos s nalazaštje mărmântje.† Pa lumja umblă p âštja mărmântje, ali nu štije, ș atunča je nečisti la intja alu Dimizov.”

⁴⁵ Atunča unu učitelj alu zakonu alu Mojsije ja zăs: “Učiteljulje, kum aša rubješt ș p noj ku aja nji uvriddještj!”

⁴⁶ Isusu ja zăs: “Grjev ș vuavă, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj punjec teretu p lumje karje je grjev ș jej nu puatje s la dukă, a nič đajštju nu vrjec s l pomaknic s jažutac s adukă âla teret. ⁴⁷ Grjev vuavă! Voj adrikăc spomenikurlje alu prorokulor, a voj ištjec isti kašă sãmânca avuastră karje d mult lja umurăt. ⁴⁸ Aša k umjesto s lji osudic, voj aja potvrdic ș slažac ku sãmânca avuastră. Jej lja umurăt, a voj lji drikăc spomenikurlje!‡ ⁴⁹ Voj ištjec kašă pra tatilje alji voștri. Dimizov ân mudrostu aluj majdată aštijut k osă fičec istje stvarurj. Jel azăs: ‘Osă trimjet la jej p prorokurlje ș p apostoli, a jej p njeki d jej osă muarje, a p alcă osă putirjaskă.’

⁵⁰ Daja Dimizov ku prava aluj osă smatrjaskă k je dăvină lumja ân asta vrijamje d tuată muartje alu prorokurluj karje lumja lja umurăt d kând je pământu. ⁵¹ Dimizov osă lji osudjaskă d muartje alu tot proroku, dăla Abel pânla Zaharija, p karje la umurăt ân Hram ântră svetiște ș žrtvenik.Ș Istina je, Dimizov osă lji kaznjaskă p lumja ân asta vrijamje! ⁵² Grjev vuavă, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj ištjec kašă omu karje askuns ključu alu ušăj d cara alu Dimizov.* Sângurj nu untrăc ân cara alu Dimizov ș nu dăc nič alu âlja karje kată s untrje.”

† **11:44** mărmântje – Kătri zakonu alu Dimizov, akă omu dotaknjaštje mărmântilje, aja l fače ritualno nečisti la intja alu Dimizov (vjez Br 19,16). D razlogula Židovi majbinje obiljižastje mărmăncilje kum lumja na putja slučajno s stja p jej. Farizeji je kašă âštja mărmântilje karje nuje obiljižăt. Sa usredotočit da far, ritualno čistoče, ali azanemarujit s trijaskă pravedno, pa ân voiki alu Dimizov irja nečisti. Lumja karje pratja ânvăcala alor ș fiča aja ce je zăča, postanja nečisti la intja alu Dimizov ș nu štija aja. ‡ **11:48** Učitelji alu zakonu alu Mojsije afukut aštja grupje k avrut lumja s gândjaskă k jej častjaštje p prorokurlje. Ali učitelji alu zakonu alu Mojsije nu sa pokorit alu aja ce prorokurlje ânvăca, če dokazăt k nuje maj bunj dăla pra tatilje alor karje aumurăt p prorokurlje. Ș **11:51** Ân povijesti alu židovilor majdată d vrijamja alu Isusuluj, Abel afost prvi karje umurăt dăla argacă alu Dimizov (Post 4,8), a Zaharija, popa amarje, afost zadnji umurăt (2 Dnev 24,20). * **11:52** Voj ištjec kašă omu karje askuns ključu alu ušăj d cara alu Dimizov – Ân grčki original skrije: “Voj aoduzmit ključu d znanje”. Isusu rubjaštje d istina alu Dimizov kašă k je ân kasă ân karje učitelji alu zakon alu Mojsije odbijaštje s utră, ș nič dopustjaštje alu alcilor s ajbje ključu s utră. Asta značaštje k učitelji nu poznajaštje zaista p Dimizov, ș sprječaštje p alcă s l upoznajaskă.

⁵³ Kănd Isusu apljikat dăn kasă alu farizej, učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji ančiput ku nikižala s navaljaskă p jel š azahťjevit s odgovorjaskă p multă vorbje. ⁵⁴ Jej pokuša s la pučje ăn zamkă ăn nješto  e aputja s zăkă s l puată s l optužaskă.

12

Isusu ză e alu učenikurlje aluj k mora ku tuată inima s vrja p Dimizov š samo d jel s ajbje frikă

(Mt 10,26–33; 10,19–20; 12,31–32; Mk 3,28–29)

¹ Maj mult š maj mult lumje anastavit s vije la Isusu. Lja fost atăta k gaza unij pisti alc. Maj dată njego  e osă rubjaskă alu lumjej, Isusu arubit alu u enikurlje aluj: “Păzăcăvă d farizeji. Ku duavje trje făl  jaštje š utjecaju alor s proširjaštje ănră lumje kašă germa karje s proširjaštje ăn mălaj. Păzăcăvă s nu fic kašă jej ku trje făl . ² Vinje vrijamja kănd tot  ije skuns osă fije otkrivit š tot  ije tajna osă sa audă pănglă toc.* ³ Da, ăn zuvaja  e god njeko azăs ăn tamă osă saudă la lumină š tot  e njeko ašaptit ăn sobă kisă osă razglašaštje p krov† s audă toc!

⁴ Orta i ajmje, punjec binje urjajke. Na vjec frikă d lumje. Jej puatje s umară samo tjela, ali dăpă aja vuavă nu puatje nimika maj rov s fakă! ⁵ Njego osă vu pokazaskă d  inje trjebje sa vjec frikă: avjec frikă d Dimizov karje p voj puatje s vu muarje, š atunča p voj s arunče ăn pakao. Da, d jel avjec frikă!

⁶ Voj šťijic k  in  (5) vracurj s vindje samo d doj (2) nov  urj. Ali Dimizov nu mujtă p ničunu d jej. ⁷ Voj šťijec k aluj vridic maj mult njego multje vracurj. Dimizov šťije čak š kăt avjec p r p kap. Daja na vjec frikă!

⁸ Istina je, tot  ala karje ai a p p m nt la intja alu lumje priznajaštje k mije pripadnjaštje, š d jel jo, Bijatu alu Omuluj, la intja alu an elilor alu Dimizov osă priznajesk k jel pripadnjaštje mije. ⁹ Tot  ala karje ai a p p m nt la intja alu lumje s odriknještje k mije pripadnjaštje, osă m odriknjesk la intja alu an elilor alu Dimizov k jel pripadnjaštje mije. ¹⁰ Ipak tot  ala karje rubjaštje p ntruv minje, Bijatu alu Omuluj, puatje s oprostjaskă. A alu  ala karje uvridjaštje p Suflijetu alu Sv ntuluj† nusă oprostjaštje.

¹¹ Kănd jej adu e p voj la sud ăn sinagogă, la intja alu vladaruluj š la vlast, nu vu sikiric  e s ză ec vuavă ăn obrană

* **12:2** Dimizov osă otkrijaskă istina d lumje karje je ku duavă trje făl  kašă farizeji. Farizeji apokušăt s askundă stvarne motive alor, ali Dimizov una zuvă osă fakă s šťije toc d  ija jej zapravo g ndjaštje. † **12:3** p krov – Kăši ăn Izrael avut ravne krovurj, pa lumja aputja s ur e š stja p krov. Lumja aputut s stja p ravne krovurj š s obavjaskă v zne poruke alu alcilor ăn zajednică karje sa str ns ăn zos ăn ulic . † **12:10**  ala karje uvridjaštje p Suflijetu alu Sv ntuluj – Aja rubjaštje d om karje odbijaštje s krjadje ăn istin  d Dimizov š d Isusu karje Suflijetu alu Sv ntuluj ji otkrijaštje.

¹² daja če p voj Sufljetu alu Svāntuluj ān āla tren osā ānvacā če s zāčec.”

Isusu ānvacā k nu trjebje s t uzdještj ān bugacije

¹³ Unu om dān atāta lumje azās alu Isusuluj: “Učiteljulje, zi alu fratimjov s podiljaskā ku minje imanja karje adobidit če tatimjov nja lāsāt.”

¹⁴ Isusu ja zās: “Omulje, činje p minje ma pus s sudjesk š s podiljesk āntrā voj?” ¹⁵ Atunča azās alu toc: “Pāzācāvā š nu dopustic alu bilo d karje lakumije s utrā ān inima avuastrā, k život nu s sastajaštje ān aja če posjeduještj.”

¹⁶ Atunča Isusu arubit asta vorbā: “Alu unu bogataš binje arodit pāmāntu. ¹⁷ Bogatašu agāndit: ‘Nu štiov če s fak daja če nam nič u lok atāta d marje s sprimjesk tot če ma rodit.’

¹⁸ Atunča azās: ‘Štiov! Dubor p skladištije abātrnje š osā fak maj marje š ānklo osā pui š gruvu š tuatā imovina amja.’

¹⁹ Atunča osā zāk sāngur mije: ‘Jakā, am ān skladištje zalihe d još multje aj. Akuma m odmurjesk, mālānk, bjav š m veseljesk!’

²⁰ Ali Dimizov ja zās: ‘Omulje tu karje naj mincā! Još d sarā osā c jav sufljetu alu tov. Atunča alu činje s pripadnjaskā tot aja čaj strāns d tinje?’

²¹ Omu karje narje mincā je āla karje strānde bugacija p pāmānt, a nuje bugat ān vojki alu Dimizov.”

*Nu brinicāvā
(Mt 6,25–34)*

²² Atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: “Daja vu zāk: Nu brinicāvā š na vjec frikā kum s preživic, če s mānkāc, nič kum s ānviljic tjala avuastrā, če s ānbrkāc! ²³ K životu maj važniji d mānkarje, š tjela d cualje.

²⁴ Ujtacāvā la gavranurj! Nit sijaštje, nit adunā, nit arje skladištje nit kolibā. A Dimizov ipak s pobrinjaštije d jej. A voj vridic maj mult alu Dimizov d pujurj! ²⁵ Puatje njeko d voj aša če s brinjaštje s produžaskā životu čak š unu sat? ²⁶ Daja če nu putjec s fīcec nič aša mikā stvar, dāče vu brinic d bilo čaja?

²⁷ Ujtacāvā la frorj ān polje kum krjaštje! Nu s mučāštje aša s fakā cualje. A ipak nič caru Salomon karje afost maj bugat š maj capān caru ān Izrael na fost ānbrkat aša māndru kašā unu d fruarjasta. ²⁸ Atunča akā Dimizov aša ānbrakā frorji karje krjaštje ān polje karje jaštje astāz, a već minje s arunkā ān fok, dali s nu vrja još maj mult s pobrinjaskā d voj? Voj lumjo karje aša d pucān kridjec!

²⁹ Nu kātāc če osā mānkāc š če osā bjec š nu vu uznemiric d aja. ³⁰ K Tata alu vostru ān čerj štije k tot asta vuavā trjebje. Nu fic kašā lumja alu pāmāntusta karje samo aja katā. ³¹ Njego

prvo kătăc cara alu Dimizov š Dimizov osă vu dja aja će vuavă trjebje.

³² Navja frikă, amikă stada, š k Tata alu vostru ăn čerj vrja s vu dja bugucija alu cara aluj. ³³ Vinjdjec aja će avjec š banj dăc alu lumje karje narje nimik! Akă aja fičec, osă avjec pravo bugucije p čerj karje nikad nusă fije purdut. Aja je kašă k avjec saku ku banji karje nikad nusă ajbje rupă ăn ja. P čerj nuje lupovj karje vuavă afura stvarurlje š nuje găgj karje amănka cualjilje avuaštrje. ³⁴ Inima avuastră uvijek osă fije ănklo undje je bugucija avuastră.”

Isusu ănvacă p učenikurlje k trjebje s fije spremic d vinjala aluj la kraju alu pămăntuluj
(Mt 24,45–51)

³⁵ Isusu azăs: “Uvijek fic spremic, kašă argatu karje ănbrkat ăn radne cualje aluj š alu činje je lumina prinsă tuată nuaptja. ³⁶ Da, fic kašă argatu karje štjaptă p gospodaru aluj karje apljikat ăn svatovj š kănd gospodaru ažundje akasă š batje la ušă, odma diškidje ušă. ³⁷ Blago alu ălja argac karje je spremic š aštjaptă ăntručala alu gospodaruluj k jel osă lji nagradjaskă. Istina je zăk vuavă, gospodaru osă ănbračje cualjilje alu argatuluj, osă lji zăče s šagă la astal š săngur osă lji poslužaskă. ³⁸ Blago alu ălja argac karje je spremic š aštjaptă ăntručala alu gospodaruluj, čak š akă jel vinje ăn ponoć ili maj ănklo.

³⁹ ăn asta putjec s fic sigurni: Akă gazda alu kasăj štija kănd vinje lupovu, na dopustja alu lopovuluj s provaljaskă ăn kasa aluj. ⁴⁰ Fic š voj stalno pripremic daja će jo, Bijatu alu Omuluj, osă viuv kănd voj numă očekujic.”

⁴¹ Petar antribat: “Domnulje, arubit tu asta vorbă nuavă alu učenikolor ili alu toc?”

⁴² Domnu Isusu ja zăs: “P činje găndic k gospodaru osă puje s upravljaskă ku altje argac ăn kasa aluj š s lji nahranjaskă ăn bună vrijamje? Aja je argatu p karje gospodaru smatrjaštje k je vjeran š mudar, dali nuje? ⁴³ Blago alu argatula p karje gospodaru, kănd s ănturča akas, s găsaskă k vjerno š mudro upravljit ku altje argac, k gospodaru osă nagradjaskă p jel! ⁴⁴ Da, istina je k postavljăštje p argatu s upravljaskă ku tuată imanja aluj. ⁴⁵ Ali će osă fije akă argatula găndjaštje: ‘Gospodaru sa zadržăt p drum š nusă ăntuarčje d mult’, š ančiput s bată p argacă š p argatilje, mult mălănkă š bja š s ămbată? ⁴⁶ Atunča gospodaru alu argatula osă vije ăn zuvă ăn karje jel nu l očekuja š ăn vrijamje karje jel nu štije. Gospodaru

Š 12:32 amikă stada – Stado je grupa d voj ili d krapje d karje pastiru s brinjaštje. Kašă će pastiru s brinjaštje d vojilje aluj, Dimizov s brinjaštje d ălja karje s uzdjaštje ăn jel.

osă l taje p komadurj š osă l trimjatje ānklo undje mora s pljače toc karje nu krjadje.

⁴⁷ Argatula karje aštijut ča čirut gospodaru, ali nu sa pripremi d vinjala aluj š na fukut aja će gospodaru azās, osă fije luvit ku multje udaracurj. ⁴⁸ A argatula, karje na štijut aja će gospodaru avrut, a afukut nješto d čaja azaslužāt bătaje osă fije luvit ku pucān udaracurj. Dăla tot āla alu činje Dimizov mult adat, Dimizov dăla jel osă kată mult. Dăla tot āla alu činje Dimizov mult apovjerit, Dimizov dăla jel osă čarje mult.”

Isusu ānvacă k familija osă fije podjeljită dăn jel

(Mt 10,34–36)

⁴⁹ Atunča Isusu azās: “Avinjit s aduk sudu alu Dimizov p pămănt, kašă foku.* Mult vrjauv s fije već aprinsă. ⁵⁰ Mora s trjek vrijamja d marje patjală š nimika nu m spričaštje pând god nu završa asta vrijamje d patjală! ⁵¹ Voj găndic k amvinjit s aduk miru p pămănt? Nipošto! Njego, istina je amvinjit s aduk podjelă āntră lumje. ⁵² Pând akuma, akă ān una kašă jaštje činč (5) lumje, osă podiljaskă unu păntruv altu. Doj (2) osă fije ku minje, a trje (3) osă fije păntruv minje. ⁵³ Članurlje alu familije osă podiljaskă unji păntruv alc. Tata osă fije păntruv bijat š bijatu osă fije păntruv tată, mama păntruv fată š fata păntruv mamă, suakra păntruv noră š nora păntruv suakră.”

Isusu ānvacă p narodu k trjebje s kunaskă znakurlje alu vrijamje

(Mt 16,2–3; 5,25–26)

⁵⁴ Atunča Isusu arubit alu mulc lumje: “Kănd opazăc k d zapad dăla more s nakupjaštje njegri oblakurj, odma zăčec: ‘Osă fije nevrijeme’, š jaštje. ⁵⁵ A kănd suflă vântu dăla jug voj zăčec: ‘Osă fije zăpuk!’ š jaštje zăpuk. ⁵⁶ Lumjo ku duavă licje! Putjec s ujtac pānglă voj će s dogodjaštje p pămănt š p čerj š s protumačic znakurlje karje ānklo s vjadje. Dăče atunča nu putjec s protumačic događajurlje karje promatric aštja zuvje kănd sânt jo ku voj?†

⁵⁷ Š dăče nu putjec s prepoznajic čije binje d fukut? ⁵⁸ Pând ku omu karje păntruv tinje plječ la sud, pokušaštje, majdată njego će s fije kasno, s t dogovorješt ku jel. Akă aja nu fač, jel osă vu prisiljaskă s stăc la intja alu sudaculuj, sudacu osă

* **12:49** foku – Foku ān Biblije obično je metafora d sud ili d čistjală (vjez Lk 3,9, 16–17; 9,54; 17,29). Ān amiždoj slučajurj rubjaštje d odvajală d aja čije rov dăla binje. Muartja alu Isusuluj p kruče apobjedit săla alu Sotonăj ruavă š aosigurit konačni sudu alu toc dušmani alu Dimizov. Čak š akuma aja će Isusu afukut uzrukujjaštje odvajală āntră ālja karje p Isusu sljedjaštje š p ālja karje je dušmanji aluj. † **12:56** Afost dosta mintošj s prepoznajaskă znakurlje k vinje pluaje ili kald. Ali aodbit s prepoznajaskă k čuda š znakurlje alu Isusuluj arată k je Isusu āla karje Dimizov atrimjes s spasaskă pămăntu.

t sudjaskă š t predajaštje la izvršitelj, a jel osă ta runče ăn kisuarje. ⁵⁹ Istina je: nusă ješ d ănklo pănd god nu isplatja tuată datorija ata, pănla zadnja kovanică.”†

13

Isusu ănvacă k toc mora s okrinjaskă dăla grešală

¹ Ăn vřijamjaja avinjit la Isusu njeki om karje ja rubit k rimski upravitelju Pilat anaredit p njeka lumje d regija Galileja s lji muară pănd duča žrtvă ăn Hram ăn Jeruzalem.

² A Isusu lja zăs: “Dal găndic k lumja d regija Galileja aša afost umurăc daja ča fost grešni maj mult d toc alcă lumje ăn regija Galileja?” ³ Nipošto! Istina je, akă nu vu okrinic dăla grešală,

š voj isto osă propanic! ⁴ Š će găndic d ăštja optsprjače (18) p karje sa duburăt kula ăn Siloam ăn Jeruzalem š lja murăt? Dal găndic k afost grešni maj mult d toc alcă lumja ăn Jeruzalem?

⁵ Nipošto! Istina je, akă nu vu okrinic dăla grešală, š voj isto osă propanic!”

Isusu rubjaštje vorbă d ljemnu frzdă plod

⁶ Atunča Isusu lji rubjaštje asta vorbă: “Njeki om avut smokvă karje asadit ăn vinograd aluj. Vinja ăn tot anu s vjadje dal arodit, ali na găsăt p ja ničuna smokvă. ⁷ Azăs atunča alu omu karje s pobrinjaštje d vinograd: ‘Jakă već trje (3) aj viuv s vjed dal jaštje plod p smokvasta, ali nu l găsăšk. Tajoj. Dăče s iscrpjaskă pămăntu?’

⁸ A omula azăs: ‘Gospodarulje, las još u an. Osă surp š osă puj păngl ja gnoju. ⁹ Akă aja fiča la anu, možda osă rudjaskă smokva. Akă nu, atunča osă utaj d tinje.’ ”

Isusu likujaštje p mujarje ăn sămbătă, svăntă zuvă alu židovilor

¹⁰ Isusu una sămbătă ănvăca ăn sinagogă. ¹¹ Jakă, afost ănklo una mujarje ăn karje afost optsprjače (18) aj sufljetu alu rov karje ufiča bulnavă. Afost grbavă š nikako na putut s s ispravljaskă. ¹² Kănd Isusu avizut p ja, akimato la jel š ja zăs: “Mujarje, oslobodită ješt d bualasta!” ¹³ Atunča apus mănilje aluj p ja. Mujarja dăturdată sa ispravit š ančiput s slavjaskă p Dimizov.

¹⁴ Omu karje vudjaštje sinagoga sa nikăžăt. Agăndit k Isusu prekršaštje zakonu alu Mojsije daja će likuja ăn sămbătă. Š azăs alu naroduluj: “Šasă (6) zălje ăn duminikă zakonu alu nostru dopustjaštje s lukrizăm. Ăn zuviljalja vinjic s likujic, a nu sămbătă!”*

† **12:59** Isusu azăs asta vorbă vjerovatno kašă usporedbă s upozorjaskă p lumja k trjebje s s pomirjaskă ku Dimizov maj dată njego će vinje vřijamja s lji sudjaskă jel.

* **13:14** Vjez fusnota ăn 6,7.

¹⁵ Domnu Isusu ja zäs: “Voj lumjo karje avjec duavä licje! Š voj lukrizäc sämbätä. Toc voj dizljigäc än sämbätä p volu ili p magaracu š l skutjec dän štalä la apä s bja, dal nu?” ¹⁶ Asta mujarje karje je sämänca alu Abraham karje Sotona acänäto ljigatä optsprjače (18) d aj. Dal stvarno gändic k na atribut s fije dizljigatä än sämbätä dälä asta bualä ku karje irja ljigatä?” ¹⁷ P vorbilje alu Isusuluj, sa posramit toc dušmani aluj, a toc alcä sa radujit d čudurj karje afukut Isusu.

Cara alu Dimizov kašä sämänca mikä karje krjaštje š germa karje s širjaštje

(Mt 13,31–33; Mk 4,30–32)

¹⁸ Isusu azäs: “Kum izglijdjaštje cara alu Dimizov? Ku čaja s ju usporidjesk?” ¹⁹ Cara alu Dimizov je kašä sämänca mikä alu gorušice† karje omu asadit än baštjava aluj. Aja krjaštje marje kašä ljemnu š puji vinje s gnizdjaštje än kräči aluj.”

²⁰ Jar antribat: “Ku čaja s ju usporidjesk cara alu Dimizov?” ²¹ Aja je kašä germa karje mujarja alato š amišäto än marje količinä‡ d pjelm pänd tot zolu nu sa drikä.”

Isusu änväcä k je grjev s untrje än cara alu Dimizov

(Mt 7,13–14, 22–23; 8,11–12)

²² Isusu putuja än Jeruzalem. Pänd triča p trgurj š p saturj š p drum änväca, ²³ njeko la antribat: “Domnulje, dal Dimizov samo osä spasaskä pucän lumje dälä sud?”

Isusu azäs: ²⁴ “Cara alu Dimizov je kašä kasa karje arje ušä strämtä. Trudicävä s unträc p ja. Istina je, mult lumje vrja s untrje, ali nusä puatä. ²⁵ Känd toc ažuns š gospodaru sa skulat š ankis ušä, nusä kutizäc s unträc. Atunča osä stäc afar š osä bätjec la ušä. Osä začec: ‘Domnulje, diškidje nuavä!’ A jel osä zäkä: ‘Nu štiuv činje ištjec š dundje vinjic.’

²⁶ Atunča osä rubic: ‘Noj ku tinje amänkat š abut, š tu nji änväcaj p trgurje alji noštri!’

²⁷ A jel vuavä osä zäkä: ‘Nu štiuv činje ištjec š dundje vinjic. Fuđic dälä minje, toc voj lumjo karje fičec rov!’

²⁸ Änklo osä pländec š osä škrcijic d dinc än tugä känd vidjec p Abraham, p Izak š p Jakov š p toc prorokurlje la gozbä än cara alu Dimizov, k voj sängurj afost putiric. ²⁹ Š osä vije lumja d tuatje pärc alu pämäntuluj, čak š älja karje nuje Židovj, š osä mälänče la gozbä än cara alu Dimizov. ³⁰ Jakä njeki karje akuma s smatrjaštje k je maj mič osä fije atunča maj marje, a

† **13:19** sämänca mikä alu gorušice – Känd Židovi avrut s opisaskä nješto jako mik, obično koristja asta poslovica karje rubjaštje k je aja kašä sämänca alu gorušica. Obično krjaštje än marje grm pisti unu metar, ili nekad čak š pisti trje (3) mitjarje.

‡ **13:21** marje količinä – Än grčki original skrije: “trje (3) mjerje” (otprilike duaväzäč š činč [25] kilje).

njeki karje akuma s smatnjaštje k je maj marje osă fije atunča maj mič.”

Isusu plănde p Jeruzalem
(Mt 23,37–39)

³¹ Ān vřijamaja, kănd Isusu azavršăt ku vorba, avinjit la jel njeki farizeji š azăs alu Isusuluj: “Fuđ da iča daja će HerodŠ vrja s t muarje!”

³² A Isusu lja zăs: “Fuđic š začec alu aja lukavăj lisicăj: ‘Jakă, jo osă putirjesk p sufljeti alji rovj š likujaskă astăz š mănje š aldă trje (3) zălje osă dovršăsk lukru alu mjov.’” ³³ Da, astăz, mănje š dăpă mănje mora s nastavjesk p drum. Dali nuje aja ān Jeruzalem undje umuară p tot proroku? Kum aputja s mor bilo undje altu?

³⁴ O Jeruzaleme, o Jeruzaleme, tu karje umorj p prorokurlje š umorj ku buluvanji p ālja karje Dimizov atrimjes la tinje! Kăt vorj avrut s străng p lumja ata kum kloca sakupljaštje p puji š punje dusu ja, ali tu nu ma dat! ³⁵ Dimizov osă napustjaskă p tinje.* Istina je, nu maj m vjez više tot pănd nu vinje vřijamja pănd god nu začec: ‘Blagoslovit āla p karje Domnu atrimjes!’”[☆]

14

Isusu likujaštje ān sămbătă, svăntă zuvă alu židovilor

¹ Ān una sămbătă Isusu avinjit ān kasa la unu vođe alu farizejolor s mălănče. Toc karje afost ān kasă s ujta s vjadă će Isusu osă fakă. ² Jakă, la intja alu Isusuluj irja njeki om karje avut apă ān jel. ³ Isusu antribat p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije: “Dopustjaštje zakonu s s likujaskă ān sămbătă ili nu?”* ⁴ Jej atikut. Š Isusu apus măna p omu karje bulnav, la likujit š ja zăs: “Poc s plječ.” ⁵ A alor azăs: “Akă bijatu alu vostru ili volu kadje ān puc ān sămbătă, dal nusă l skutjec? Sigurno odma osă l skutjec, š akă je sămbătă!” ⁶ Jej na vut p aja će s zăkă.

Isusu ānvacă k trjebje s s ponizaštje š s dja alu ālja karje nu puatje s āntuarkă

⁷ Pănd Isusu afost ačija, avizut k gostjamja d jej avrut s kuljadje maj bunj lokurj la domačin. Daja Isusu lja spus asta vorbă: ⁸ “Kănd njeko t kjamă la nută, nu la maj bun lok la gozbă. Če akă je kimat njeko maj važniji d tinje? ⁹ Āla karje ta kimat p tinje š p jel osă vije s c zăkă: ‘Skual š las loku alu

Š 13:31 Herod – Vjez fusnota ān 3,1. * 13:35 p tinje – Ān grčki original skrije: “kasa avuastră”. Aja rubjaštje d trg Jeruzalem, a možda posebno d Hramu, karje Rimljani p amiždoj auništīt šaptjezăč (70). aj majdată d Krist. ☆ 13:35 Ps 118,26

* 14:3 Vjez fusnota ān 6,7.

omusta!’ Atunča mora s t skolj š s plječ la zadnji lok š osā fi sramotit.

¹⁰ Kānd t njeko kjamā nu la maj bun lok la gozbā, njego ja zadnji lok. Atunča kānd āla karje ta kimat t vidja, osā vije s c zākā cije: ‘Ortakulje, vinā š šāz la maj bun lok.’ Aša osā primještj čast la tuatā lumja karje je la gozbā. ¹¹ Činje p jel sāngur adrikā, osā fije ponizāt, a āla karje sāngur p jel ponizaštje osā fije adrikat.”

¹² Atunča Isusu azās alu farizeju p karje la kimat: “Kānd kjem p gostjamja la ručak ili la vičera, nu kima samo p ortači alji tej, p fracā, p familija nič komšiji alji bugac, k š jej p tinje osā kjamā š aša c āntuarče zajamu. ¹³ Njego kānd fač gozbā kjamā š p lumja karje je sārač, invalidj, p ālja karje nu puatje s umblje š p lumja vuarbā ¹⁴ karje nu puatje s t kjamje la gozbā s c āntuarkā zajamu. Atunča osā fi zaista blagoslovit, k Dimizov osā c āntuarkā zajamu, la zuvā karje vinje s uskrisnjaskā toc pravedni lumje dāla morc.”

*Isusu rubjaštje d gozbā ān cara alu Dimizov
(Mt 22,1–14)*

¹⁵ Kānd unu dāla alcā gostjamje karje afost la astal ku Isusu auzāt kum Isusu asta arubit, jel azās: “Blago alu tot āla karje osā mālānčj la gozbā ān cara alu Dimizov!”

¹⁶ Isusu ja zās: “Njeki om afukut marje gozbā š akimat p mulc lumje. ¹⁷ Kānd vičera afost sprimitā, atrimjes p argatu aluj s zākā alu gostjamje p karje akimat: ‘Tot je gata. Vinjic!’ ¹⁸ Ali tot āla ančiput s zākā k nu puatje s vije. Unu azās alu argatuluj: ‘Amkumprat njeka njivā š mora s pljek jar s m ujt. Mārog d tinje, oprostjaštjem.’ ¹⁹ Altu azās alu argatuluj: ‘Amkumprat činč (5) parurj d volurj š pljek s vjed kum orjaštje. Mārog d tinje, oprostjaštjem.’ ²⁰ Aldā trje (3) azās alu argatuluj: ‘Akuma ma surat, š daja nu pot s viuv.’

²¹ Argatu sa tors š arubit alu gospodaru aluj aja če jej azās. Gospodaru p aja sa nikāžāt š azās alu argatuluj: ‘Fuđ odma p lardj š p uskje ulic ān tot trgu š duj aiča p sārači š p invalidj, p lumja vuarbā, š p ālja karje nu puatje s umblje.’ ²² Kānd aša afukut, argatu azās: ‘Gospodarulje, amfukut aja če zapovjedit tu š jaštje još lok.’ ²³ Azās gospodaru alu argatu aluj: ‘Fuđ afar dān trg š katā p drumurj š p stazje š natirjaštije s vije s m napunjaskā kasa. ²⁴ Istina je ničunu d ālja prvi p karje akimat nusā mālānk nimika d gozba amja!’ ”

*Isusu upozorjaštje k nu s fije ušurje s fije učeniku aluj
(Mt 10,37–38; 5,13; Mk 9,50)*

²⁵ Pānd Isusu anastavit drumu aluj ān Jeruzalem, la sljedit jako multā lumje. Isusu sa okrinīt š azās alor: ²⁶ “Akā njeko

vrja s m sljedjaskā, nu puatje s fije učeniku alu mjov akā vrja bilo p činje maj mult njego p minje. Ān usporedbā ku ljubavu aluj kātri minje, jel mora s mrzaskā š p tatusov, p mumusa, p mujarja, p kupi, š p fracā, p surorilje, čak š p životu aluj. ²⁷ Činje nu ja kruča aluj š nu pljakā dāpā minje, nu puatje s fije učeniku alu mjov.†

²⁸ Akā njeko dāla voj vrja s sagradještj kulā, nusā šāz prvo š s procinještj kāt kuštjaštje s vjadā arje dāstul banj s u završaskā? ²⁹ Inače možda osā c nistanjaskā banj dāpā aja će završāštj samo temelju, a atunča toc karje aja vjadje osā rādā d tinje. ³⁰ Osā zākā: ‘Āsta om ančiput s gradjaskā, a na putut s završaskā!’

³¹ Isto aša, dal vrja bilo karje car s krinjaskā ān rat ku altu car, akā na gāndit dal puatje s pobidjaskā? Dal prvo nusā s sastajaskā ku savjetnici aluj š s rubjaskā ku jel dal puatje ku aluj zjače mij (10.000) d vuastje s savladjaskā p āla karje p jel vinje ku duavāžāč mij (20.000) d vuastje? ³² A akā shvatjaštje k nusā puatā s pobidjaskā p altu car, osā trimjatā p poslanikurlje la dušmanu aluj pānd je još maj dāpartje. Osā āntrjabje p altu car će vrja dāla jel s puatā s fije miru āntrā jej.

³³ Isto aša, gāndic d cjenā s m sljedic. Nimilja dāla voj nu puatje s fije učeniku alu mjov, akā nu lasā tot će arje. ³⁴ Ālja karje je uistinu učenikurlje alji mjej je kašā sarja. Sarja je bunā, ali akā apurdut okusu, će osā fač jar s fije bunā? ³⁵ Sarja karje apurdut okusu aluj s izbacaštje. Aja nuje bun d pāmānt, a nuje bun čak š d hrpā d biljigarj. Toc činje arje urjekj s audā, trjebje s puje urjajke š s razumjaskā!”

15

*Isusu rubjaštje vorbā d vuaje karje sa purdut
(Mt 18,12–14)*

¹ Zuviljaštja mulc carinikurj š alcā grešnikurj vinje la Isusu kum apunja urjajke la ānvācala aluj. ² Daja farizeji š učitelji d zakonu alu Mojsije prigovorja: “Isusu s družaštje ku grešnikurlje! Čak š mālānkā ku jej!”

³ Isusu d aja arubit asta vorbā: ⁴ “Akā njeko dāla voj arje usutā (100) d voj š pjardje una dāla vuaje, će osā fakā? Dal nu lasā nuavāžāč š nuavā (99) p pijanā š s pljače s ukatje š p aja una karje apurduto pānd nu ugāsaštje? ⁵ Sigurno! Š kānd ugāsaštje, upunje p umirje tot vjasāl ⁶ š aduč akas. Atunča kjamā p ortači š p komšiji š lji začē: ‘Veseljčāvā ku minje! Angāsāt p vuaja karje sa purdut!’ ⁷ Istina je k p čerj isto s fije maj mult radost d unu grešnik karje s okrinjaštje dāla grešalā

† 14:27 Vjez fusnota ān 9,23.

njego d nuavăzăč š nuavă (99) lumje karje je pravedni š već sa okrint la Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbă d banj karje sa purdut

⁸ Atunča Isusu azăs: “Takoder, akă njeka mujarje arje zjače (10) kovanic d arđint* š una pjardje, če osă fakă? Dal nu prindje lampa, s mătără kasa š s ukatje binje? ⁹ Sigurno! Š kănd ugăsaštje, kjamă p prijateljicilje š p komšinicilje š zăče: ‘Veseljčăvă ku minje! Angăsăt banji karje apurdut!’ ¹⁰ Istina je, isto aša, Dimizov š anđelurlje aluj s radujaštje d unu grešnik karje s okrinjaštje la Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbă d bijat karje sa purdut

¹¹ Atunča Isusu arubit asta vorbă: “Afost unu om karje avut doj (2) fičorj. ¹² Fičoru alu tănăr azăs alu tatusov: ‘Tato, vrjauv talu alu mjov d imanja ata akuma majdată če osă morj.’ Aša tata apodjelit imanja, a alu maj tănăr fičor adat talu aluj.

¹³ Kănd atrikut duavă trje zălje fičoru alu tănăr avindut tot, apljikat dăn kasă, š apljikat dăpartje ăn alta državă š ănklo atriit frzdă minc š rasipja tuatje banji p jel. ¹⁴ Kănd apotrošăt tuatje banji aluj, ăn pămăntula karje irja afost marje fuamje š na vut če s mălănče. ¹⁵ Aša apljikat š sa zaposlit la unu om karje afost stanovniku alu pămăntula p karje atrimjes ăn pijană s păzaskă porči.† ¹⁶ Jel afost atăta flămănd k avrut čak s mălănče mănkarja ku karje s rănjaštje porči, ali nimilja nu ja dat.

¹⁷ Kănd fičoru alu tănăr napokon ashvatit ča fukut, agăndit: Toc radniči karje lukrjază d tatimjov arje mănkarje maj mult njego čije dosta d mănkat, a jo aiča mor d fuamje! ¹⁸ Măduk da iča, pljek la tatimjov š osă ji zăk: ‘Tato, ampogrešăt păntruv Dimizov š păntruv tinje. ¹⁹ Nu sânt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov. Mărog d tinje, primjaštima s lukrjez la tinje ka radniku alu tov.’

²⁰ Apljikat d lokula š sa dus la tatusov. Kănd još irja d partje, tatusov la vizut sa žalostit, adat fuga la jel, la zagrlit š la surutat. ²¹ Azăs bijatu: ‘Tato, ampogrešăt păntruv Dimizov š păntruv tinje! Nu sânt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov.’

²² Ali tata azăs alu argacă aluj: ‘Majdată dučec aljina,‡ aja karje maj mândră, š l brkăcăle! Punjec aluj injelu p mănă š sandaljilje p pičuarje! ²³ Š dučec maj bun mjel. Tăjecălăj s priredim gozbă š s nji veselimi. ²⁴ Daja če ašta bijatu alu mjov

* **15:8** zjače (10) kovanic d arđint – Ăn grčki original: “zjače (10) drahmi”. Drahma irja kovanica d arđint karje vridja una dnevnică. † **15:15** D židovj porči irja nečisti pa na putut s mălănče karnja d pork (vjez ZakPon 14,8). Židovi na putut s zamisljaskă maj marje rušanje s ranjaskă p porči. ‡ **15:22** aljina – Asta afost lung ogrtač karje s duča pisti altje cualje ăn važne dogadžurj.

irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je găsăt!’ Š ančiput s s veseljaskă.

²⁵ D vřijamaja fičoru maj bătărŋ alukrizat ăŋ polje. Kănd sa torsi dăŋ polje š avinjit aupruapje la kasă, auzăt k nontru kăntă š žuakă. ²⁶ Akimat la jel p unu d argat s ăŋtrjabje če s dogodjaštje aja. ²⁷ Argatu ja zăs: ‘C sa torsi fratutov. Tatutov adat s tijem maj bun mjel s proslavjaskă če nuavă sa torsi bijatu viuv š zdravăŋ.’

²⁸ Ali maj bătărŋ fičor sa nikăžăt š aodbit s untrje ăŋ kasă. Aša tatusov aišăt afar s s ruadje mult d jel s utră ăŋ kasă. ²⁹ A fičoru ja zăs: ‘Jakă, jo atăta aj c služăšk š nikad na odbit s fak aja če maj zăs, ali mije nikad nu madat čak š krapă d gozba amikă ku ortači alji mjej. ³⁰ Ali kănd sa torsi ăsta bijatu alu tov karje ku prostitutkilje arasipit imanja ata, a tu adat s taje maj bun mjel š apriridit gozba d jel!’

³¹ Tatusov ja zăs: ‘Fičoru alu mjov, tu ješt stalno ku minje. Tot če am pripadnjaštje cije. ³² Ali trjebje s proslavim š s nji radujim daja če ăsta fratutov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je găsăt!’ ”

16

Isusu rubjaštje vorbă d upravitelju karje je nepošten

¹ Isusu arubit alu učenikilor asta vorbă: “Afost unu om karje irja bugat š avut om karje upravlja ku bugucija aluj. Una zuvă njeko azăs alu bogatašuluj kum upravitelju rasipjaštje imanja aluj. ² Bogatašu akimat la jel p omula karje upravljaštje ku imanja aluj š ja zăs: ‘Kum aputut aja s mi fač? Nu poc više s upravlještj ku bugacija amja. Pripremjaštje papirulje ăŋ karje skrij tuată imanja amja š činje če dugujaštje.’

³ Upravitelju p aja azăs săŋgur aluj: ‘Gospodaru osă m lasă. Kum akuma osă priživjesk? Nu sănt capăŋ s surp, š m rušănje s prosăsk.’ ⁴ Štiuv če osă fak kănd gospodaru m lăsa, osă fak aša k lumja osă m primjaskă ăŋ kasă alor š s pobrinjaskă d minje.

⁵ Atunča akimat unu kăti unu p dužnikurlje alu gospodaru-luj. P prvi antribat: ‘Kăt ješt datorj alu gospodaru alu mjov?’

⁶ Dužniku ja zăs: ‘Usută (100) d bătojurj d ulje.’ Upravitelju ja zăs: ‘Jakă računu p karje skrije k ajzăs k osă platještj usută (100). Šăz š majdată skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p činzăč (50).’*

⁷ Atunča upravitelju p altu antribat: ‘Kăt ješt tu datorj?’ Dužniku ja zăs: ‘Usută (100) d košarje d gruv.’ Upravitelju ja zăs: ‘Jakă računu p karje skrije k ajzăs k osă platještj usută (100). Šăz š majdată skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu

* **16:6** Usută (100) d bătojurj ... činzăč (50) – Asta je njeđe 3.000 d litjarje š njeđe 1.500 d litjarje.

karje duguještj p optzáč (80).† ⁸ Känd gospodaru auzāt aja ča fukut nepošteni upravitelju, la pohvalit ča fost aša d snalažljivi.

Istina je k lumja p pāmāntusta jaštje mult snalažljivi pānd s pripremjaštje d životu alor ān pāmāntusta. Jej jaštje maj mult snalažljivi dāla lumje karje trijaštje ān luminā pānd s pripremjaštje d životu alor p pāmānt karje vinje.‡ ⁹ Aša punjec binje urjajke: Koristic bugacija alu pāmāntusta s ažutāc alu alcilor š steknic ortačj ān čerj. Atunča känd osā fic morc š lāsāc bugacija alu pāmāntusta, osā primjaskā p voj ān vječna kasā. ¹⁰ Činje god je vjeran ān mič stvarurj, osā fije vjeran š ān maj marj stvarurj, a činje god je nepošten ān mič stvarurj, osā fije nepošten š ān maj marj stvarurj. ¹¹ Akā nu ištjec vjerni ān bugacija alu pāmāntusta, činje osā vu dja bugacije p čerj? ¹² Š akā vuavā nu puatje s povirjaskā aja če pripadnjaštje alu njeko altuluj, činje osā vu dja aja če vuavā osā pripadnjaskā? ¹³ Ničunu argat nu puatje s služaskā p doj (2) gospodarurj. P unu osā mrzaskā, a p altu osā vrja, ili alu unu osā fije vjeran, a p altu osā prezirjaskā. Nu putjec s služāc š alu Dimizov š alu bugacije.”

¹⁴ Farizeji, karje avrut banji, la tot asta apus urjajke š sa ljigat d Isusu. ¹⁵ Atunča Isusu lja zās: “Voj la intja alu lumjej fičec k ištjec pravedni, ali Dimizov kunaštje inimilje alji vuaštrje. Aja če lumja smatnjaštje k je bun, aja Dimizov smatnjaštje k nu vridjaštje nimika.”

Zakonu š cara alu Dimizov (Mt 11,12–13; 5,18, 31–32)

¹⁶ “Pānla vrijamjaja känd avinjit Ivan karje bātjazā, Dimizov arātat planu aluj pisti Zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurlje askris. Da tunča noj rubim Bunā vorbā d cara alu Dimizov š nagovorim tuatā lumje s untrje ān jel. ¹⁷ Tot čije skris ān Zakon osā s ispunjaskā. Maj ušurje osā nistanjaskā čerju š pāmāntu njego s nu s ispunjaskā š maj mikā slovā d Zakon. ¹⁸ Na primjer: činje god s rastavjaštje d mujarje š s suarā dāpā alta fače preljub, š činje god s suarā dāpā mujarje karje irja rastavitā fače preljub.”

† **16:7** Usutā (100) d košarje ... optzáč (80) – Asta je njeđe 20.000 d kilje š njeđe 16.000 d kilje. ‡ **16:8** Istina je k lumja p pāmāntusta jaštje mult snalažljivi pānd s pripremjaštje d životu alor ān pāmāntusta. Jej jaštje maj mult snalažljivi dāla lumje karje trijaštje ān luminā pānd s pripremjaštje d životu alor p pāmānt karje vinje – Ān grčki original skrije: “k kupi d vrijamjasta maj mudri kātri naraštaju alor njego kupi d luminā.” “Kupi d vrijamjasta” rubjaštje d lumje karje nu krjadje. Maj mult je mudri d lumje karje krjadje (“kupi d luminā”) k pāzaštje p jej āntrā narodu alor. Lumja karje krjadje trjebje s ānvacā dāla jej k trjebje s s pripremjaskā d budućnost alor p čerj. Mulc inš aja fače akā mudro koristjaštje bugucija karje arje ān životu alor p pāmānt.

Isusu rubjaštje vorbă d bogataș ș d sarak

¹⁹ Isusu arubit asta vorbă: “Afost unu bogataș karje s ănbrka ăn skumpje cualje, ș tuată zuva amănkat maj bună mănkarje. ²⁰ A pânglă ușa aluj azukut saraku karje sa kimat Lazar, karje afost pljin d čirurj. ²¹ Lazar afost atăta flămănd k avrut s mălăncje čak ș puškăji karje kădja dăpă astal alu bogatașuluj. Joș maj rov, vinja kănji ș lindja čirurlje aluj. ²² Una zuvă amurit saraku ș anđeli la dus pănla lok d čast pânglă Abraham. Š Maj ănklo amurit ș bogatašu ș la ăngrupat. ²³ Š bogatašu apljikat ănklo undje loku d kaznit.* Pănd s muča, sa ujtat ăn sus, ș avizut d dăpartje p Lazar ku Abraham.

²⁴ Bogatašu astrigat: ‘Tato Abrahame, smilujaštje mitje ș trimjatje p Lazar s umučaskă vrhu alu đajštiluj ăn apă ș s vije aiča s m ričaskă ljimba daja če mult patjesk ăn fokusta!’

²⁵ A Abraham ja zăs: ‘Bijatu alu mjov, dătje d gănd k tu ajdobidit bunje stvarurj pănd atriijt p pămănt, a Lazar rov. Akuma jel aiča utješet, a tu t mučestj. ²⁶ Osim d aja, ăntră noj jaštje marje provalije. Ālja karje avrja da iča s trjakă la voj nu puatje s fakă aja, a nič d partja avuastră karje avrja s vije la noj nu puatje s trjakă aiča.’

²⁷⁻²⁸ Bogatašu ja zăs p aja: ‘Tato Abrahame, am činč (5) frac. Mărog d tinje, trimjatălăj atunča p Lazar ăn kasa alu tatimjov s lji opominjaskă s nu vije jej ăn lokusta undje trpjesk marje mukă.’

²⁹ Ali azăs Abraham alu bogatașuluj: ‘Nu vrjauv. Fracă alji tej arje p zakonu alu Mojsije ș knjigilje karje prorokurlje d mult askris s lji opominjaskă. Trjebje alor s krjadă ș s okrinjaskă dăla rov!’

³⁰ A bogatašu ja zăs: ‘Nu vrja, tato Abrahame! Ali akă lji vinja njeko dăla morc, osă okrinjaštje dăla rov.’

³¹ Ali Abraham azăs alu bogatașuluj: ‘Akă nu krjadje alu Mojsije ș alu prorokurj, nusă s uvirjaskă čak ș akă njeko s skuală dăla morc.’”

17

Isusu ănvacă p učenikurlje aluj s nu navadjaskă p alcă s grešaskă ș s oprostjaskă alu alcilor karje grešaštje păntruv jej (Mt 18,6–7; 15; 21–22; Mk 9,42)

Š **16:22** pănla lok d čast pânglă Abraham – Ān grčki original skrije: “P tjeptu alu Abraham”. Grčka ljimă koristjaštje izrazusta karje značastje k Lazar s naslonaštje p tjeptu alu Abraham. Aja arată k Lazar afost bliski ăn zajedništvo ku Abraham, ku sāmănca amarje alu tot narodu alu Dimizov š la lok la marje čast. Lumja karje auzăt asta vorbă vjerovatno arazumit k je Lazar pânglă Abraham la marje gozbă p čerj, kănd tot narodu osă slavjaskă vinjala alu cara alu Dimizov (vjez 13,28–29).

* **16:23** ănklo undje loku d kaznit – Ān grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku, “loku d kaznit, Had, Šeol”.

¹ Atunča Isusu azās alu učeníkurlje aluj: “Lumja sigurno osā fakā stvarurj d karje p alcā navadjastje p grešalā. Ali grjev alu toc karje natirjaštje p njeko altu s grešaskā. ² Alu omula arfi majbinje njeko s la runče ān apā ku marje buluvan* pānglā gāt, njego s navadjaskā p grešalā p una dāla maj mik om. ³ Pa pāzācāvā če fičec. Akā grešaštje još unu dāla učeníku alu mjov, zi k aja ča fukut k nuje binje š jartāj akā s okrinja dāla grešalā aluj. ⁴ Čak š akā d šaptje (7) vorj p zuvā grešaštje pāntruv tinje š šaptje (7) vorj s āntuarče š priznajaštje aja ča fukut k nuje binje, jartāj!”

Isusu ānvacā p učeníkurlje aluj d snagā alu vjerej š jej trjebje s ji služaskā ponizno

⁵ Atunča apostoli azās alu Domnuluj Isusuluj: “Ažutānje s kridjem maj mult!”

⁶ A Domnu Isusu lja zās: “Akā avjec vjerā atāta pucān kašā sāmānca alu goruščicā, aputja s začec alu dudusta: ‘Skuatitje ku korijenu d pāmānt š posadjaštije ān apā’, š apunja urjajke la voj.

⁷ Zāčem k njeko dāla voj arje argat karje lukrjazā ān polje ili s brinjaštje d voj. Kānd argatu s āntuarče d polje, dali gospodaru iziča: ‘Vinā akuma, šāz š mālānkā?’ Nu ji začel! ⁸ Umjesto aja, osā zākā gospodaru aša: ‘Priredjaštjem vičera! Dāzbrakitje š poslužastje p minje ku mānkarja š ku bjarja! A kānd jo završa, poc tu s mālānč š s bjaj.’ ⁹ Dali gospodaru dugujaštje alu argatuluj s ji zahvaljaskā daja ča fukut aja če irja azapovjedit aluj? Nu! ¹⁰ Aša š voj, kānd fičec aja tot če vuavā Dimizov azapovjedit, začec: ‘Noj ištjem samo argac š nu zaslužām pohvalje k samo fičem dužnost alu nostru.’”

Isusu likujaštje p zjače (10) lumje karje arje bualā p pjajle

¹¹ Pānd Isusu još uvijek pljika kātri Jeruzalem š putuja pānglā granicā alu regije Samarije š alu regije Galileje, ¹² avinjit pānla njeki sat. Pānd untra ān sat, la vizut zjače (10) lumje karje avja gubā, zarazna bualā p pjajle.† Jej astat majdāpartje ¹³ š ančiput s stridje dān tot glasu: “Isusulje, gospodarulje, smilujaštije p noj!”

* **17:2** marje buluvan – Ān grčki original skrije: “mlinski buluvan”, karje afost d sus dāla doj (2) marje ravne buluvanjanj karje māčinja gruvu ān pjelm. Buluvanu d sus afost obično okrugli ku rupā ān mižlok ān karje s turna gruvu. † **17:12** gubā, zarazna bualā p pjajle – Vjez fusnota ān 4,27.

¹⁴ Känd Isusu lja vizut, lja zäs: “Fuđic š pokazáčavä la popje s puatje jej s vu pregledjaskä!”† Pänd apljikat kättri popje, sa likujit d gubä.

¹⁵ Känd unu d jej avizut k je likujit, sa tors š aslavit p Dimizov p tot glasu. ¹⁶ Akäzut la intja alu Isusuluj ku fälči kättri pämant š ja zahvaljit. Afost omula d Samarija.Š

¹⁷ P aja Isusu antribat p älja karje afost ku jel: “Dali Dimizov na likujit p zjače (10) lumje? Undje älja alanc nuavä (9)? ¹⁸ Kum puatje s fije k omusta karje nuje Židov jedini karje sa tors mije š azahvaljit alu Dimizov?” ¹⁹ A alu omula atunča Isusu azäs: “Skual š fuđ. Tu taj likujit daja čaj krizut.”

Isusu začē alu učenikurlje aluj k cara alu Dimizov osä vije känd jej nu očekuja

(Mt 24,23–51)

²⁰ Än una zuvä farizeji antribat p Isusu: “Känd vinje cara alu Dimizov?”

Isusu lja zäs: “Omu nu puatje s predvidjaskä känd vinja cara än znakurj karje promatrjaštje. ²¹ Lumja nusä puatä s zäkä: ‘Jakäläj aiča je!’, ili: ‘Jatäläj änklo je!’ Jakä cara alu Dimizov akuma änträ voj.”

²² Atunča alu učenikurlje aluj azäs: “Vinje vrijamja känd s fic žaljnič s vidjec zuva känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk,* ali nusä putjec. ²³ A lumja s vu zäkä: ‘Jatäläj änklo je’, š: ‘Jakäläj aiča je!’, ali nu dăc fuga dăpä jej s m kătăc. ²⁴ K kum š toc vjadje munja känd s pojavjaštje aša s fije än zuvaja känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk. ²⁵ Ali majdată trjebje mult s trpjesk š lumja än asta vrijamje trjebje s m odbacaskä.”

²⁶ Š isto aša, kum afost än zuvilje känd Noa afost viuv š aša osä fije än zuvilje majdată känd jo, Bijatu alu Omuluj, osä m pojavjesk: ²⁷ Kašă uvijek nastavja s mălănče š s bja, s s änsuarje š s miritje, tot pănla zuvä känd Noa auntrat än marje brod.* A atunča avinjit potopu š p toc lja uništiti karje na fost än marje brod.

²⁸ Š isto aša kum afost än zuvilje känd Lot afost viuv:† lumja än asta regija kašă uvijek nastavja s mălănče š s bja, s kumprje š s vindă, s obradjaskä pämantu š s gradjaskä. ²⁹ Ali än zuvaja känd Lot aišăt dăn trg Sodoma än karje atriжит, atunča dăn čerj

† **17:14** Zapovjedu alu Isusuluj afost kašă obečala k osä s likujaskä, a aja ča skultat, apokazăt k akrizut alu Isusuluj. Popilje lji prigljidja s potvridjaskä k jej više narje gubä, pa lja zapovjedit s fakä aja čē zakonu alu Mojsije ačirut (Lev 14,1–32; Lk 5,12–14). Š **17:16** Samarija – Židovi mrza p lumja d Samarija. D maj mult

informacije, vjez “Samarija” än rječnik. * **17:22** s vidjec zuva känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk – Än grčki original skrije: “s vidjec š una zuvä p Bijatu alu Omuluj”. † **17:27** Post 7,6–24 † **17:28** Post 19,1–29

foku ku buluvANJI karje ardje akăzut ka pluaja p jej š aumurăt p tuată lumja ăN aja regija. ³⁰ Isto aša osă fije š ăN zuvă kănd osă m pojavjesk jo, Bijatu alu Omuluj. ³¹ Činje god ăN zuvaja p krovu alu kasăj,† a stvarulje alor je ăN nontru, s nu s dja ăN zos ăN kasă la stvarurj aluj! Činje god s găsaštje ăN pijană, s nu s ăntuarkă ăndrăt s ja stvarulje aluj! ³² Dăcăvă d gănd će sa dogodit kănd mujarja alu Lot sa ujtat ăndrăt ăN Sodoma š apoginjit!†☆ ³³ Činje god pokušaštje s păzaskă životu aluj, osă l pjargă, a činje god spreman s lasă životu aluj, osă l păzaskă. ³⁴ Istina je, ăN nuaptaja kănd osă m pojavjesk, doj (2) lumje karje s skulkă ăN isti pat, p unu osă ja, a p altu osă l lasă. ³⁵ Dăla duavă (2) mujerj karje zajedno ăN mlin mačină, p una osă ja, a p alta osă l lasă.

³⁶⁻³⁷ ŠUčenikurlje aluj l ăntrjabă: “Domnulje, undje asta osă fije?”

Isusu lji začē: “Undje začē lumja muartă, ănklo s sakupjaštje lešinari.”*†☆

18

Vorba d udovică karje irja uporna ăN molitvă

¹ Isusu rubja alu učenikurlje aluj asta vorbă s lji ănvacă kum trjebje uvjek s s ruagă š nikad s nu odustanjaskă: ² “Irja ăN njeki trg unu sudac. Nič k irja aluj frikă d Dimizov nič ka marit d lumje. ³ A ăN trgula irja š njeka udovică karje stalno vinja la jel š s ruga d jel: ‘Adăm pravdă păntruv dușmanu alu mjov!’ ⁴ Sudacu d mult na marit d aja, ali napokon agăndit: ‘Š akă numi frikă d Dimizov š nu marjesk d lumje, ⁵ osă dauv pravdă alu asta udovică daja će m stalno zmitjaštje, s nu vije stalno s m dosadjaskă!’ ”

⁶ Zăče Domnu Isusu: “Ăsta sudac irja nepravedan, ali obratic pažnja p aja će jel ipak aodlučit! ⁷ Dali nusă dja Dimizov pravdă alu lumja aluj karje akuljes š karje zuva š nuaptja plănde la jel? Dali Dimizov osă odgodjaskă s lja žută? ⁸ Istina je, ănpripă Dimizov osă lji dja pravdă. Ali kănd jo, Bijatu alu Omuluj, mătork p pămănt, dal osă găsăsk p lumje karje aša krjadje ăN Dimizov?”

† **17:31** Lumja ăN dobaja često s odmurja š s druža p krov karje je ravan, a posebno nuaptja kănd irja maj ričală. † **17:32** Ja sa ujtat ăndrăt kătri Sodomă š Dimizov akaznito una ku lumja d Sodomă. ☆ **17:32** Post 19,16 § **17:36-37** Njeki grčki rukopisurj arje ăsta odlomaku kašă ăN 36. stih “Doj (2) inš osă fije ăN polje, p unu osă ja, a p altu osă l lasă.” * **17:36-37** lešinari je marj puji karje mălănkă karnja d žvutinj karje amurit. Puatje s vjadă kum kružaštje p čerj undje god jaštje muartje žvutinj. † **17:36-37** Kănd lumja vjadje p lešinari kum s s strănde, štije k ănklo tjela muartă. Isto aša, kănd s dogudja aštja stvarurj, toc osă štije k avinjit kraju. ☆ **17:36-37** Job 39,30

Vorba d farizej š d poreznik

⁹ Isusu rubja asta vorbā alu lumjej karje s uzdja ān jej k je pravedni, š gāndja k je maj bunj d alcā: ¹⁰ “Doj (2) lumje avinjit ān Hram s s ruađe. Unu afost farizej karje lumja l poštuja, a altu om irja carinik karje lumja l mrāza. ¹¹ Farizeju astat š sa rugat d jel: ‘Dimizovulje, fala cije če nu sānt kašā alcā lumje: lopovj, āštja karje nuje pravedni kātri lumje, preljubnikurj ili kašā carinikusta. ¹² Dadavorj ān duminikā pustjesk š d tot če stiknjesk zdaub cije unu tal.’*
 * 18:12 unu tal – Ān grčki original skrije: “desetina” (vjez Lev 27,30–32). † 18:17 Dimizov katā dāla lumje s prihvatjaskā vlastu aluj p jej ku pouzdzala š ku ponizala. Ku altje vorbje: “Činje god vrja s utrje ān cara alu Dimizovuluj mora s l primjaskā ku pouzdzala š ku ponizala kašā kupilu.” ‡ 18:19 bun – Isusu postavljaštje pitanje s vjadā dali omu binje razumjaštje k Isusu je Dimizov. Š akā omu p Isusu prihvatjaštje k je Dimizov, jel atunča prihvatjaštje pozivu alu Isusuluj š vindā tot če arje š s l sljedjaskā. ☆ 18:20 Iš 20,12–16; ZakPon 5,16–20

¹³ A cariniku astat maj d partje š nu sa osudit s s ujtje ān čerj. Jel tuguja š s bātja ān tjept š rubja: ‘Dimizovulje, smilujaštje mije karje sānt om rov!’ ¹⁴ Istina je, Dimizov afost zadovoljan ku rugala alu poreznikuluj š da tunča Dimizov la smatrit k je bun om. Ali p farizeju, Dimizov la smatrit k nuje bun om. K činje p jel sāngur adrikā, Dimizov osā l ponizaskā, a činje p jel sāngur ponizaštje, Dimizov osā l adrikā.”

Isusu blagoslovjaštje p kupi

(Mt 19,13–15; Mk 10,13–16)

¹⁵ Jej duča alu Isusuluj š maj mič kupi s puje māna p jej š sa rugat s lji blagoslovjaskā Dimizov. Kānd učenikurlje aja opazāt, jej lja zabranit s adukā kupi. ¹⁶ Ali Isusu avrut s vije kupi š začē: “Lāsāc kupi s vije la minje š nu lji putiric k cara alu Dimizovuluj pripadnjaštje alu ālja karje kašā kupištja! ¹⁷ Istina je zāk vuavā, akā njeko vrja s primjaskā cara alu Dimizovuluj jel mora s postanjaskā kašā kupilu. Inače nikad nusā untrje ān jel!”†

Grjev alu bogatašuluj s utrje ān cara alu Dimizovuluj

(Mt 19,16–30; Mk 10,17–31)

¹⁸ Njeki poglavar āntrijabā p Isusu: “Učiteljulje alu bun, če mora s fakā s primjesk vječni život ku Dimizov?”

¹⁹ Isusu l āntrijabā: “Dāče m kjem k sānt bun?‡ Bun je samo Dimizov. ²⁰ Zakonu alu Mojsije šti: ‘Nu fiča preljub’, ‘Nu umura’, ‘Nu fura’, ‘Nu optužuja ku minčunurlje’, š ‘Poštujaštje p tatutov š p mumuta!’ ”☆

²¹ Omu azās: “Poštujesk tuatje āštja zapovjedi alu Mojsije još kānd irjam tānār.”

* 18:12 unu tal – Ān grčki original skrije: “desetina” (vjez Lev 27,30–32). † 18:17 Dimizov katā dāla lumje s prihvatjaskā vlastu aluj p jej ku pouzdzala š ku ponizala. Ku altje vorbje: “Činje god vrja s utrje ān cara alu Dimizovuluj mora s l primjaskā ku pouzdzala š ku ponizala kašā kupilu.” ‡ 18:19 bun – Isusu postavljaštje pitanje s vjadā dali omu binje razumjaštje k Isusu je Dimizov. Š akā omu p Isusu prihvatjaštje k je Dimizov, jel atunča prihvatjaštje pozivu alu Isusuluj š vindā tot če arje š s l sljedjaskā. ☆ 18:20 Iš 20,12–16; ZakPon 5,16–20

²² Isusu začē alu omuluj: “Još nješto c faljaštje. Fuđ š vindje tot če aj, a banji podiljaštje alu lumje karje sarač š osā aj blago p čerj. A atunča vinā š pratjaštīmā!” ²³ Āla om irja mult bogat š mult sa žalostit känd auzāt aja če ja zās Isusu.

²⁴ Känd Isusu la vizut kāt je žalostit, jel azās: “Kum je grjev alu bogatašilor s untrā ān cara alu Dimizov! ²⁵ Maj ušurje arfi alu devāj s s provučaskā p rupā alu akuluj njego alu bogatašuluj s untrā ān cara alu Dimizov!”

²⁶ Ālja karje aja auzāt antribat: “Pa činje atunča puatje s spasaskā?” Š

²⁷ Isusu lja zās: “Aja če lumje nu puatje s fakā, Dimizov puatje.”

²⁸ Petar začē: “Jakā, noj tot alu nostru alāsāt š t sljedim.”

²⁹ A Isusu lja zās: “Istina je zāk vuavā, tot āla karje alāsāt kasa aluj, ili p mujarja, ili p fracā, ili p roditelji, ili p kupi d cara alu Dimizov ³⁰ već akuma p āsta pāmānt osā primjaskā maj mult njego ča lāsāt, a p āla pāmānt karje vinje osā primjaskā vječni život.”

Isusu jar rubjaštje d muartja aluj š d uskrisnjalā

(Mt 20,17–19; Mk 10,32–34)

³¹ Isusu astrāns p duavāsprjače (12) apostolurj š lja zās: “Jakā untrām ān trg Jeruzalem. Ānklo osā s ispunjaskā tot če prorokurlje askris ān Svāntā pismā d minje, d Bijatu alu Omuluj. ³² Osā m predajaskā alu lumjej karje narje frikā d Dimizov,* osā sprdujaskā d minje, osā m zlostavljaskā š osā škupje p minje. ³³ Š jej osā m batā ku biču š osā m umuarā, ali d trje (3) zālje jo osā m skualā dāla morc.”

³⁴ Ali učenikurlje na štijut d čaja Isusu rubjaštje. Na aputut s razumjaskā k aštja stvarurj osā ispunjaskā vorbilje alu prorokuluj. Daja jej na putut s shvatjaskā če Isusu alor azās.

Isusu āntuarče vidu alu omuluj karje nu vidja

(Mt 20,29–34; Mk 10,46–52)

³⁵ Känd Isusu avinjit la uprapje d trg Jerihon, pānglā drum šadje njeki om karje nu vidja š prusa. ³⁶ Känd vorbu auzāt p mulc lumje karje vinja kātri jel, āntriba činje aja. ³⁷ Jej ja zās: “Jakā vinje Isusu dān Nazaret.” ³⁸ Jel p aja astrigat: “Isusulje,

Š **18:26** Ān vrijamjaja mulc Židovj gāndja akā je omu bugat, aja značaštje k je Dimizov zadovoljan ku jel d aja čije āla om posebno bun. Pa känd āštja lumje auzāt p Isusu kum začē k je alu om bugat nemoguće s utrije ān cara alu Dimizov, agāndit k aja značaštje k nimilja nu puatje s s nadjaskā s utrije ān vara alu Dimizov. * **18:32** alu lumjej karje narje frikā d Dimizov – Ān grčki original skrije: “Lumja karje nuje Židovj”. Njekad asta s koristjaštje d lumja rovā karje na vut frikā d Dimizov. Aiča Isusu rubja d Rimljanulor.

Bijatu alu David,† smilujaštitje mije!”³⁹ Lumja karje afost la intje ja zās s takā, ali jel samo još maj tarje strigā: “Bijatu alu David, smilujaštitje mije!”

⁴⁰ Kānd Isusu auzāt, astat š zapovjedit alu lumjej s dukā omu la jel. Kānd vorbu avinjit maj uprapje, Isusu la tribat: ⁴¹ “Če vrjaj s fak d tinje?” Omu karje je vorb ja zās: “Vrjauv s m torč vidu, Domnuljel!”

⁴² A Isusu ja zās: “Vjez! Tu ta likujit daja ča krizut.”

⁴³ Omu karje nu vidja dāturdātā avizut š apljikat p drum dāpā Isusu š slavja p Dimizov. Š tot narodu karje avizut aja zahvaljit alu Dimizovuluj.

19

Isusu š Zakej

¹ Isusu auntrat ān Jerihon. Pānd jel atrikut p trgula,² afost ānklo unu om karje sa kimat Zakej. Jel irja glavni porezniku ān aja regija d Rim š mult bogat om. ³ Apokušāt s vjadā p Isusu činje je jel, ali afost mik š nu putja s l vjadā pisti multā lumje. ⁴ Jel daja adat fuga la intje s s urče p smokvā pānglā karje atribja Isusu s trjače s puatā p ja s l vjadā.

⁵ Kānd Isusu ažuns pānla smokvā, sa ujtat ān sus š ja zās aluj: “Zakeju, majdatā dātje ān zos! Astāz mora s viuv la tinje ān gostjamje.”

⁶ Zakej majdatā sa dat ān zos š la primit p Isusu ān gostjamje, tot bukurat. ⁷ Ali tuatā lumja karje avizut aja ančiput s čakaljaskā: “Nu trjebje s pljače ān gostjamje la omu rov!”*

⁸ A maj ānklo Zakej saskulat š zāče alu Domnuluj Isusuluj: “Jakā pola d imanja amja dau alu lumjej karje je sārakā, a p tot āla p karje la šālat s ji tork d patru (4) vorj kāta amlat dāla jel.”

⁹ Isusu azās p aja: “Astāz ān kasasta avinjit spajala† k š omusta je prava sāmānca alu Abraham!‡ ¹⁰ Jo, Bijatu alu

† **18:38** Isusu irja Bijatu alu David. David afost maj preči caru ān Izrael. Ān vrijamaja lumja koristja “Bijatu alu David” kānd rubja d Mesija. * **19:7** Ān āšta pāmānt poreznikurlje irja Židovj karje lukriza d vlada alu rimuluj. Njeki poreznikurj alat maj mult porez njego ča tribut, a viška d porez cānja d jej. D aja lumja lji mrza š lji smatrja k je izdajice d vjera š d narod alor. † **19:9** ān kasasta avinjit spajala – Ku altje vorbje: “Dimizov aspasāt p lumja karje trijaštje ān kasasta” ‡ **19:9** omusta je prava sāmānca alu Abraham – Zakej irja Židov š daja irja potomaku alu Abraham. Ali Isusu aiča avrut s zākā k Zakej irja bun Židov kašā Abraham. Abraham irja predak amarje alu Židovilor, karje afost konuskut p vjera aluj ān Dimizov š daja če trija kum azās Dimizov.

Omuluj, amvinjit s kat š s spasask p lumja karje je purduta.”Š

Caru š argacā aluj
(Mt 25,14–30)

¹¹ Pänd lumje apus urjaike la Isusu, daja če irja la upru-apje d Jeruzalem š jej agändit k s cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje,* Isusu lja spus asta vorbā: ¹² “Njeki om dān familjije bunā sa sprimit s putujaskā p dāpartje pāmānt. Jel atribut s pljače ānklo s dobidjaskā vlastu dāla caru marje. Atunča s āntuarče ān pāmāntu aluj s puatā s vladjaskā ka caru.† ¹³ Majdatā njego ča pljikat akimat p zjače (10) argac aluj, adat alu tot usutā (100) kovanic d arđint‡ š lja zās: ‘Trgujic pānā god jo nu vinja.’ ¹⁴ Ali lumja d pāmāntula aluj l mrza š atrimjes la caru alu marje p poslanikurlje s zākā: ‘Nu vrjem jel s carujaskā p noj.’

¹⁵ Ali jel adobidit vlastu s fije car. Š känd sa tors akasā, azapovidit s kjamje p argacā alu karje jel adat banji. Avrut s štije kāt tot āla zaradit d jel. ¹⁶ Prvi argat avinjit š začē: ‘Gospodarulje amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradā d zjače (10) vorj maj mult.’ ¹⁷ Zāčē caru: ‘Bun lukru! Bun ješt argat. Daja ča fost vjeran ān maj mikā, c dau s vladješt p zjače (10) trgovj.’

¹⁸ Altu argat avinjit š začē: ‘Gospodarulje, amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradā d još činč (5) vorj maj mult.’ ¹⁹ Š p aja caru začē: ‘Tu osā vladjaštje p činč (5) trgovj.’

²⁰ Ali aldā trje (3) argat avinjit frzdā zaradā š ji začē: ‘Gospodarulje, jakāc arđintu. Lam cānut skuns ān maramicā. ²¹ Ma fost frikā d tinje daja če ješt strog om. Jaj tuatā zaradā dāla āla

Š 19:10 lumja karje je purduta – Asta značaštje lumja karje nu kridja ān Dimizov š na vurut s puje urjaike alu vorbilje aluj. Aša lumje maj mult lji opisjaštje kašā ālja karje odlutit š više nuje p bun drum. Tot āla karje narje odnos ku Dimizov ku vjera ān Isusu Kristu purdute (Iv 14,6). * 19:11 cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje – Židovi kridja k Mesija una zuvā osā vije š osā fakā cara alu Dimizov p pāmāntusta kum jel aputja s vladjaskā p pāmāntusta d trg Jeruzalem. Multā lumje agändit k Isusu kašā Mesija akuma pljakā ān Jeruzalem s fakā upravo aja. † 19:12 Ān vrijamaja afost doj trje židovj d različitā familjije karje je bogatā karje pljika ān Rim s katā pravo s vladjaskā narodu aluj ān pāmāntu aluj. Caru alu Rimuluj lja dat pravo, ali atribut s rāmaje vjerni š snaga alor afost ograničitje. Daja situacije karje Isusu opisaštje ān asta vorbā binje irja konuskutā alu Židovilor. ‡ 19:13 usutā (100) kovanic d arđint – Ān grčki original skrije: “mina” (š ān aštja stihurj: 16, 18, 20, 24, 25). Una minā ān vrijamaja afost isto če omu aputut s zaradjaskā akā lukrjazā usutā (100) d zālje.

če alcă uložit d tinje š cāj tuatā bugacija dāla jej karje lukrizat d tinje.’Š

²² Caru ja zās: ‘Argatulje alu rov! C sudjesk p aja ča zās tu. Tu zāč k sānt strog. Tu zāč jo jav tuatā zarada dāla āla če alcă auložit d minje š jo cāv tuatā bugacija dāla jej karje lukrizat d minje!’^{*} ²³ Dāče atunča na pus banji alji mje p bankā?[†] Aša barem adobidja kamatje.’ ²⁴ Atunča caru zāče alu lumje karje afost aiča upruapje: ‘Lācāj dāla jel usutā (100) kovanic d arđint š dācāj alu āla karje zaradit zjače (10) vorj maj mult!’

²⁵ Jej azās: ‘Ali, gospodarulje, jel arje mij (1.000) kovanic d arđint!’

²⁶ Caru azās, ‘Istina je tot āla karje koristjaštje binilje aja ča dobidit, osā dobidjaskā još maj mult, a toc karje nu koristjaštje binilje aja ča dobidit, osā s s ja š aja če arje.’ ²⁷ Ali ālja dušmani alji mjej, karje na vurut s lji fiuv caru, dučecālje aiča š lji umurāc la intja amja.’ ”

Isusu untrā ān Jeruzalem ka caru

(Mt 21,1–11; Mk 11,1–11; Iv 12,12–19)

²⁸ Dāpā aja če Isusu azās, nastavit s pljače la intja alor kātri Jeruzalem. ²⁹ Kānd avinjit la upruapje d saturj Betfaga š Betanija maj upruapje p djal Maslina, atrimjes la intje p doj (2) učenikurj. ³⁰ Lja zās: “Fuđic ān satula la intja avuastrā.[‡] Š čim untrāc, osā vidjec p magaracu alu tānār karje je ljigat karje nimilja nu la jahit.Š Dizljigācālāj š dučecālāj aiča. ³¹ Akā āntrijabā njeko p voj: ‘Dāče dizljigāc p magaracu alu tānār?’ Zāčec samo: ‘Trjebje alu Domnuluj.’ ”

³² Jej apljikat š angāsāt toto kum lja zās Isusu. ³³ Pānd jej adizljigat, lumja alu činje magaracu lja tribat: “Dāče dizljigāc p magaracu alu tānār?”

³⁴ Jej lja zās: “Alu Domnuluj āntrjabje.” ³⁵ Jej adus p magaracu alu tānār la Isusu š prebacāt pisti jel ogrtači alor š apus p Isusu p magarac s šagā.

Š **19:21** Jaj tuatā zaradā dāla āla če alcă uložit d tinje š cāj tuatā bugacija dāla jej karje lukrizat d tinje – Ān grčki original skrije: “Jaj aja če naj ulužit š pokupješt aja če na sadit.” Asta je poslovičā karje opisaštje p omu karje irja lakum š nu podiljaštje dobit aluj d ulaganja š d lukru aluj ku ālja karje lukrjazā d jej. Ān vorbasta āsta argat ja fost frikā d načinula p karje s ujta p car. Vjerovatno gāndja k akā pjardje banji, mora sāntuarkā banji alu carula, a akā zaradjaštje maj mult banj, caru osā l zadržaskā d jel. Daja če, na fukut nimika. ^{*} **19:22** jo cāv tuatā bugacija dāla jej karje lukrizat d minje – Ān grčki original skrije: “jauv aja če nam ulužit š

pokupjesk aja če na sadit.” [†] **19:23** bankā – Ān grčki original rubjaštje d om karje alu alcilor posudjaštje banj. Ān aja dobā na vut bankje, ali lumjaja lukriza kašā bankilje. [‡] **19:30** satula la intja avuastrā – Vjerovatno Betfaga. Š **19:30** karje nimilja nu la jahit – Židovi smatnja k životinilje karje nikad na fost zajaštje ili koristitje d lukru majbinje d služalā alu Dimizov ili caru alu lor (na primjer, vidjec Br 19,2; ZakPon 21,3; 1. Sam 6,7).

³⁶ Pănd Isusu pljika mulc lumje raširit alor ogrtačurlje p drum la intja alu Isusuluj s ji pokazaskă častu. ³⁷ Kănd Isusu sa približat undje drumu s slubadje dăpă djal Maslina, učenikurj š mulcă lumje karje kridja ăn Isusu ančiput p tot glasu s s radujaskă š s slavjaskă p Dimizov d tuată čuda karje avizut če Isusu majdată afukut. ³⁸ Jej rubja:

“Blagoslovit p caru

p karje Domnu atrimjes!

Hvaljic p Dimizov karje dă miru!

Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj!”*☆

³⁹ Ali njeke farizeji karje irja ănklo azăs: “Učiteljulje, zapovidjaštje alu učenikurlje alji tej s takă!”

⁴⁰ Isusu zăče: “Akă jej osă takă, istina je, š buluvani p tot glasu osă s radujaskă!”

Isusu plănde p Jeruzalem

⁴¹ Kănd Isusu avinjit la upruapje la Jeruzalem š avizut trgu, plăndja dăpă lumjaja ăn trgula ⁴² š azăs: “Kănd barem samo s štijec če vuavă osă adukă miru!† Ali akuma je vuavă skuns. ⁴³ K vinje vriamja kănd dušmani alji voštri s gradjaskă kulje pănglă zidu alu trguluj s vu napadjaskă d tuatje părcă, vuastja alor osă vu okuljaskă š nu putjec s fuđic. ⁴⁴ Nusă s lasă ăn trgu alu vostru nič unu buluvan p buluvan. Jej osă uništjaskă tot trgu alu vostru š tot čije ăn jel voj daja če na prepoznajit asta vriamje kănd Dimizov p voj avinjit s vu spasaskă.”‡

Isusu putirjaštje p lumja karje vindje ăn Hram

(Mt 21,12–17; Mk 11,15–19; Iv 2,13–22)

⁴⁵ Kănd auntrat ăn dvorištja alu Hramuluj, Isusu ančiput dăn jel s putirjaskă p tuată lumja karje ănklo vindje.Š ⁴⁶ Isusu lja zăs: “Skris je ăn Svăntă pismă: ‘Alu mjov Hramu s fije loku d rugală’,☆ a voj pretvorit ăn lok undje s strănde lopovi!”☆

* **19:38** Hvaljic p Dimizov karje dă miru! Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – ăn grčki original skrije: “Miru p čerj š slava p visina!” ☆ **19:38** Ps 118,25–26;

Ps 148,1 † **19:42** Isusu arată tuga, daja narodu d Jeruzalem maj ănklo osă l odbacaskă kašă caru karje Dimizov akuljes š daja jej osă najbje mir ku Dimizov, već sudu. ‡ **19:44** Aštja stihurj (43–44) opisjaštje p opsada, undje vuastje okružjaštje trgu karje arje zidurj pănglă jel. A fače kulje kum aputja s piznjaskă pisti zidurj š kulje kum aputja s s urče pisti zidurj. Kănd vuastja opkuljaštje trgu, lumja nu puatje s jašă d jel š nimilja nu lji puatje s lja žutje. Isusu avizut k osă dogodjaskă ăn Jeruzalem ăn buđučnosti, š sa dogodit. ăn 70 d aj. maj ănklo d Kristu, vuastja alu

rimuluj okolit Jeruzalem š ănklo amurăt multă lumje. § **19:45** lumja karje ănklo vindje – Aja s odnosjaštje p Židovj karje vindja žvutinj š altje stvarurj karje lumja atribja s poštujim p Dimizov s ji prinsaskă žrtvă. Lumja vindje iskorištja p lumja š ji naplatja mult banji d stvaruštja. Majdăpartje, lumja karje vindă afar p dvorištja alu Hramuluj, karje irja jedini lok p karje alu lumjej karje nuje židovj afost dopustic s utrije, a aja lji spriča s s ruadje š s poštujaskă p Dimizov. ☆ **19:46** Iz 56,7 ☆ **19:46** Jr 7,11

⁴⁷ Dăpă aja Isusu tuată zuva ănvăca ăn dvoriștja alu Hramuluj. Glavni popurlje ș učitelji d zakonu alu Mojsije ș alcă vođe alu židovilor s ujta kum s l apuče p Isusu ș s l osudjaskă p muartje. ⁴⁸ Ali jej nu ja putut nimika s ji fakă daja če tot narodu upija tuată vorba karje Isusu rubja.

20

*Vođilje alu židovilor izazivjaštje p Isusu činje aluj ja dat vlast
(Mt 21,23–27; Mk 11,27–33)*

¹ ăn una zuvă kănd Isusu ănvăca ăn dvoriștja alu Hramuluj ș rubja alu lumjej Bună vorbă d Dimizov avinjit upruapje la jel glavni popurlje ș učitelji d zakonu alu Mojsije ș vođilje. ² Š jej la antribat: “Ži nuavă, dundjec pravo s fač aštja stvarurj? Činje ca dat vlast d asta?”

³ A Isusu lja zăs alor: “Š jo osă ăntrijeb p voj. Zăčec mije ⁴ činje adat vlast alu Ivan karje bătjază s rubjaskă ș s fakă aja ča fukut, Dimizov ili lumja?”

⁵ Jej raspravlja ăntră jej če s zăkă alu Isusuluj. Jej azăs: “Akă zăčem: ‘Dimizov’, osă nji ăntrjabă: ‘Dăče atunča nu ja krizut?’

⁶ A akă zăčem: ‘Lumja’, tuată lumja osă arunče buluvanji ș osă nji muară daja če je uvjeric k je Ivan proroku.” ⁷ Atunča jej zăče alu Isusuluj k jej nu štije činje adat vlast alu Ivan.

⁸ A Isusu lja zăs: “Kum voj mije nu zăčec činje alu Ivan adat vlast, š jo nu zăk vuavă činje mije adat vlast!”

*Vorba d om karje aiznajmit vinogradu aluj alu lumje rovj
(Mt 21,33–46; Mk 12,1–12)*

⁹ Atunča Isusu lji spunje asta vorbă alu lumjej: “Njeki om asadit vinograd ș adat ăn zajam alu omuluj karje lukrjază ku vinogradu. Atunča omula apljikat š na vinjit mult lunj.

¹⁰ Kănd avinjit vrijamja d strugurj s lja dună, atrimjes gazda alu vinograduluj p argatu aluj s ja talu aluj d berbă. Ali lumja karje lukrjază ăn vinograd je la butut p argatu ș la trimjes ăndrăt ku mănilje gualje. ¹¹ Atrimjes omu p altu argat, ali š p jel la butut ș la dat d rușunje ș la trimjes ăndrăt ku mănilje gualje.

¹² Gazda alu vinograduluj atrimjes aldă trje (3) argat, ali jej p jel la ranit ș la putirit.

¹³ Atunča gazda alu vinograduluj zăče: ‘Če s fakă? Osă trimjet p bijatu mjov karje jo vrjauv. Vjerovatno p jel osă l poštujaskă.’

¹⁴ Ali kănd lumja dăn vinograd avizut p bijatu, sa dogovorit ș azăs: ‘Āsta osă nasljedjaskă imanja. L umurăm ș atunča imanja osă fije nostru!’ ¹⁵ La putirit dăn vinograd ș la umurăt.

Če gāndic k osā fakā gazda alu vinograduluj kānd osā audā ča fost? ¹⁶ Osā vije š osā umuarā p lumja dān vinograd, a vinogradu osā dja ān najam alu alcilor.”

Lumja karje punje urjajke la Isusu, ja zās: “Nikad nu fičem nješto aša rov!”

¹⁷ Atunča Isusu binje s ujtā p jej š zāče: “A če značastje atunča aja čije skrisā ān Svāntā pismā:

‘Buluvan karje graditelji arunkat
postanit glavni buluvan alu zgradej’?✠

¹⁸ Toc karje kadje p buluvanula osā spardje kašā gāvanu d glinā, š akā kadje āla buluvanu p njeko osā fije māčinat.”

¹⁹ Učitelji d zakonu alu Mojsije š glavni popurlje avrut odma s la puče p Isusu d aja k jej binje aštijut k Isusu rubjaštje aja vorbā d jej. Ali na fukut aja k lji irja frikā k lumja osā okrunjaskā pāntruv jej.

Popurlje pokušaštje s ānšalā p Isusu s zākā nješto če nuje binje (Mt 22,15–22; Mk 12,13–17)

²⁰ Učitelji d zakon alu Mojsije š glavni popurlje la sljedit p Isusu š atrimjes dāpā jel špijunurj karje sa fukut k je iskreni. Avrut s apuče p Isusu k azās nješto rov kum s l predajaskā alu upravitelj alu rimuluj ān asta regija kum aputja s kaznjaskā p Isusu. ²¹ Špijunurle azās alu Isusuluj, “Učiteljulje, štijem k rubješt š ānvāc istinā š k nu ješt naklon alu unu om maj mult d altu, već ispravno ānvāc p lumja s trijaskā aša kum Dimizov vrja s jej trijaskā. ²² Spunje nuavā dali je dopustit s platim porezu alu caru alu Rimuluj ili nuje.”*

²³ Ali Isusu avizut k pokuša s l puče ān zamkā š lja zās: ²⁴ “Rātācām kovanica d arđint† ku karje s platjaštje porezu. Alu činje je slikaja š alu činje lumje p ja?”

Jej aodgovorit: “Alu caruluj.”

²⁵ Isusu lji zāča: “Atunča dāc alu caru čije alu caruluj, ali alu Dimizov dāc čije alu Dimizovuluj.” ²⁶ Daja na putut p Isusu pānglā toc s l optužaskā k azās nješto če nuje binje, već atikut š sa mirat la vorbaja.

Saduceji pokušaštje s ānšalā p Isusu s zākā nješto če nuje binje (Mt 22,23–33; Mk 12,18–27)

✠ **20:17** Ps 118,22 * **20:22** Jej sa nadit k Isusu osā zākā ili “da” ili “nu”. Akā zāče “da”, atunča židovi arfi nikāžac p jel če lja rubit k mora s platjaskā porezu alu altā vlast. Akā zāče “nu”, atunča vođilje aputja s zākā alu Rimljanilor k Isusu ānvāc p lumja s prekršaskā zakonu alu rimuluj. † **20:24** kovanica d arđint – Ān grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji d arđint alu rimulor. Vridja kašā dnevnicā d obični radnik.

²⁷ Atunča avinjit la Isusu neki saduceji.† Saduceji nu kridja k lumja s skuală dăla morc, daja jej azăs alu Isusu: ²⁸ “Učiteljulje, Mojsije askris ăn zakonu alu nostru k akă neki om amurit ș alăsat dăpă jel mujarja ali na vut kupi, fratilje aluj mora s ânsuarje p mujarja alu fratusov kum ja aputja s fakă bijat. Āla bijat osă fije nasljedniku alu pămăntuluj alu omula karje amurit ș s adukă lumje aluj.Š* ²⁹ Udată afost šaptje (7) frac. Prvi fratje sa ânsurat ș amurit frzdă kupi. ³⁰ Atunča altu fratje sa ânsurat ku mujarja alu fratusov karje amurit, ali ș jel amurit. ³¹ Isto aša aldă trje (3) fratje sa ânsurat ș amurit. Š toc fracă karje arămas sa ânsurat ku ja ș toc d šaptje (7) frac amurit frzdă kupi. ³² Maj ânklo amurit ș mujarja. ³³ Akă una zuvă toc morcă osă skualje, alu činje ja osă fije mujarja ăn zuvaja kănd irja mărtată dăpă toc šaptje (7) frac?”

³⁴ Isusu lja zăs: “Lumja p pămăntusta s suară ș s mărită. ³⁵ Ali lumja karje s skuală dăla morc trijaštje p pămăntu alu nov. Š p ālja karje Dimizov smatraštje k je dostojni s trijaskă p pămăntula, nusă ânsuară nič s miritje. ³⁶ Osă fije kaša andeli daja če nikad nusă muară. Jej jaštje kupi alu Dimizov daja če Dimizov lja tors dăla morc. ³⁷ Ali akuma, dal morcă osă skualje dăla muartje? Čak ș Mojsije apokazăt k morcă osă skualje. Mojsije aja apokazăt ăn odlomaku d grmu karje ardje undje Mojsije azăs k Domnu jaštje ‘Dimizov alu Abraham ș alu Izak ș alu Jakov.’* A jej amurit mult aj majdată Mojsije azăs aja. ³⁸ A Dimizov nuje Dimizov alu ālja karje rāmānje morc, već Dimizov alu lumje karje vije! Dimizov p tuată lumja smatraštje k jej vij.”†

³⁹ Atunča azăs neki učitelji d zakonu alu Mojsije: “Učiteljulje, binje ajzăs!”† ⁴⁰ Dăpă aja nu sa osudit s ăntrijabă p Isusu aša pitanja.

Mesija je bijatu alu David
(Mt 22,41–46; Mk 12,35–37)

† **20:27** saduceji – Saduceji afost važne grupă alu židovilor ăn bătărn pămănt Palestina. D razlikă d farizeji, jej nu prihvata usmena vāncală, već samo čije skris ăn knjige alu Mojsije. Također nu kridja ăn uskrisnjală (vjez “Saduceji” ăn rječnik). Š **20:28** kum ja aputja s fakă bijat. Āla bijat osă fije nasljedniku alu pămăntuluj alu omula karje amurit ș s adukă lumje aluj – Ān grčki original skrije: “adrikă porodu alu fratusov.” ☆ **20:28** ZakPon 25,5 ☆ **20:37** Iš 3,6 * **20:37**

Ān rječnik, vjez “Abraham”, “Izak” ș “Jakov”. † **20:38** Abraham, Izak ș Jakov amurit, ali na prestatit s postojaskă. Još afost vij ș aštipat zuva kănd Dimizov osă lji dja nuavă tjela karje trijaštje frzdă muartje. † **20:39** Večina učiteljurj d zakon alu Mojsije afost farizeji. D razlikă dăla saduceji karje nu kridja k Dimizov una zuvă osă uskrisnjaskă p morcă, farizeji ăn aja akrizut pa sa složăt ku odgovoru alu Isusuluj.

⁴¹ Atunča Isusu lja tribat p lumja: “Dāče učitelji začē k je Kristu bijatu alu Caru David? ⁴² K David sāngur začē ān knjigā alu Psalam undje askris:

‘Domnu azās alu Domnuluj alu mjov:

Šāz p dirjaptā amja, s vladješt ku minje

⁴³ pānd nu puj p dušmanji alji tej kašā klupa dusu pičuarje alji tijalje.’[☆]

⁴⁴ Jasno je k David p Mesija akimat ‘Domnu alu mjov’. Kum atunča Mesija puatje s fije samo potomaku alu David?”Š

Isusu upozorjaštje p učenikurlje aluj s s pāzaskā d učiteljurj d zakonu alu Mojsije

(Mt 23,1–36; Mk 12,38–40; Lk 11,37–54)

⁴⁵ Pānd narodu apus urjajke, Isusu azās alu učenikurlje aluj: ⁴⁶ “Pāzācāvā d učitelji d zakonu alu Mojsije! Jej vrja s umblje okolo ku aljinilje alji marj š lumja s lji pozdravjaskā ku marje poštujalā p ulic. Jej vrja s šagā p počasne lokurj ān sinagogje š la nutje. ⁴⁷ P prjevarā ja imanja alu udovicilor, a s ruagā mult s puatā lumja s lji vjadā. Jej osā fije kaznic maj rov d alcā lumje.”

21

Udovica dā alu Dimizov tot če arje

(Mk 12,41–44)

¹ Isusu ān Hram avizut p bogataši kum ubacāt banji ān blagajnā alu hramuluj. ² Atunča avizut š p njeka udovicā kum arunkā samo duavā (2) maj mič kovanic. ³ Isusu azās alu učenikolor: “Punjec urjajke, k istina je, asta sarakā udovicā apus maj mult njego jej toc zajedno! ⁴ K toc jej adat ča vut viška, a ja, aša d sarakā, adat tot če arje.”

Isusu rubjaštje d uništjala alu Hramuluj š d altje rovurj karje osā vije

(Mt 24,1–22; Mk 13,1–20)

⁵ Kānd njeki učenikurlje alu Isusuluj arubit kum je Hramu sagradit d maj māndru buluvan š ukraśāt ku maj māndri

☆ **20:43** Ps 110,1 **Š 20:44** Ān zavjetu alu Bātārn arje proročanstva d sāmānca alu caru David karje una zuvā osā spasaskā p narodu Izrael dāla dušmanji aluj š uspuštavjaštje pravdā p pāmānt zauvjek (na primjer, vjez Iz 9,6–7; 11,1–5; 42,1–4; Jr 23,5–6). Maj ānklo Židovi āla izbavitelj karje obećit akimat “Mesija” š “bijatu alu David”. Pānd pāmāntu alor afost alu rimuluj, mulc inš Židovi agāndit k Mesija osā fije vladaru p pāmāntusta karje osā lji oslobodjaskā patjalā dāla abandī š dān jej jar osā stvorjaskā capān narod d karje afost ān vrijamje alu caru David š alu bijatu alu Salomon. Isusu ispravljaštje aja če jej pogrešno ashvatit d Mesija. Dokazaštje k je Mesija njeko maj marje dāla David, maj marje dān bilo karje vladar p pāmāntusta. Aja lumja još na razumit.

darurj karje lumja adat alu Dimizov, Isusu začē: ⁶ “Osā vije vřijamja känd nusā rāmjie nič unu buluvan p buluvan d Hramusta če vu ujtac. Tot s fije duburāt.”

⁷ Š daja jej la antribat: “Učiteljulje, känd tot aja osā dogodjašte? D karje znak osā najavljackā d tot aja če vinje?”

⁸ Ja zās Isusu: “Pāzācāvā s nu vu ānšalje! Mulc osā vije š osā zākā: ‘Jo sânt Mesija’* š osā zākā avinjit kraju! Nu lji kridjec. ⁹ Känd audjec d raturj š d pobunā, na vjec frikā. Tot aja mora s dogodjaskā, ali kraju alu pāmāntuluj nusā vije još.” ¹⁰ Zāče još: “Narodu osā zaratjackā pāntruv narod š cara pāntruv carā. ¹¹ Osā fije marj potresurj. Osā fije fuamja š kuga p altje lokurj. Osā fije događajurj d karje lumja osā fije frikā š znakurj p čerj k vinje nješto rov.

¹² Ali majdatā d aja če s fije, osā vu apukā š osā vu malte-tirjackā. Osā vu dja ān sinagogā la sud š p voj osā trimjatā ān kisuarje. Osā vu dukā la intja alu carurj š la upraviteljurj daja če sljadic p minje. ¹³ Osā vu zadisackā p voj s putjec s rubic svjedočala avuastrā d minje. ¹⁴ Nu vu brinic akuma če s začec d minje ān obranā ¹⁵ k jo osā vu dav vorbilje š mudrost karje ničunu alu voštri protivnikurj nusā puatā s odoljackā nič s āntuarkā vorba. ¹⁶ Čak š roditelji, fracā, familija, š ortači osā vu predajackā. Osā vu umuarā p njeko d voj. ¹⁷ Toc osā vu zamrzackā daja če sljadic p minje. ¹⁸ Ali ničuna d āštja stvarurj vuavā stvarno nu puatje s vu naštitjackā.† ¹⁹ Osā dobidic život akā mije rāminjec vjerni.”

Isusu rubjašte d uništijala alu Jeruzalem

(Mt 24,15–21; Mk 13,14–19)

²⁰ “Känd vidjec k vuastja opkoljašte Jeruzalemu, osā štijic k avinjit vřijamja d uništijala alu Jeruzalem. ²¹ Ālja karje sa trefit ān Judeja atunča s fugā ān djal. Činje je ān trg atunča s fugā dān jel, a ālja karje s gāsašte ān okolicā atunča s nu untrā ān trg. ²² Kaja osā fije žaljilje alu Dimizovuluj d kaznjala ku karje osā ispunjackā tot če skrije ān Svāntā pismā d asta vřijamje. ²³ Grjev alu trudnicilor š alu mujerj karje dā s sugā ān vřijamjaja daja če osā vije marje rovu ān pāmāntusta š marje gnjev osā kadā p narodusta. ²⁴ Vuastja osā umuarje p

* **21:8** Mulc osā vije š osā zākā: ‘Jo sânt Mesija’ – Ān grčki original skrije: “Mulc osā vije ān lumilje alu mjov š osā zākā: ‘Jo sânt.’” Aja puatje s značackā k jej tvrdjašte k je sāngurj Isusu ili k arje autoritetu alu Isusuluj. † **21:18** Ali ničuna d āštja stvarurj vuavā stvarno nu puatje s vu naštitjackā – Ān grčki original skrije: “Ali nusā kadā nič fir dān kapu alu vostru”. Isusu rubjašte d unu maj mik dio dān tjelā alu omuluj. P načinula naglašaste k nu lji trjebje s lji brinjackā sigurnost alor. Š akā njeko dāla jej osā muarje daja če sljedbenikurlje aluj, tjela alor sigurno osā uskrisnjackā ān vječni život p altu pāmānt. Daja če sljedbenikurlje aluj čak š muartja nuje nješto d čaja trjebje s arje frikā.

njeka lumja š p alci osă lja dukă kašă p ratne zarobljenikurlje ăn tot pămăntu. Nežidovi osă gazaskă p Jeruzalemu pănă god nu triča vrijamja alor.”

Isusu rubjaštje d ăntručala aluj p pămănt
(Mt 24,23–35; Mk 13,21–31)

²⁵ “Osă pojavjaskă čudne znakurj p suarje, p lună š p stjalje. A p pămănt osă fije marje zbunjală, ka valurlje alu apăj ăntră marje oluje. Păntruv aja tot narodu osă fije mult zabrinic š ispunic ku frikă. ²⁶ Čak š stjaljilje p čerj osă skutirje. Lumja osă muarje d frikă š d marje užas karje osă vije p pămănt. ²⁷ Atunča tuată lumja osă vjadă p minje, Bijatu alu Omuluj, kum viuv p oblak† ăn marje moć š ăn slavă. ²⁸ Kănd aja tot ănčapje s dogodjaskă, avjec inimă š fic pljinj d nadă k Dimizov osă vu oslobodjaskă ăndată.”

Isusu rubjaštje d smokvă
(Mt 24,32; Mk 13,28)

²⁹ Atunča Isusu lja rubit asta vorbă: “Ujtacăvă la smokvă ili bilo d karje ljemn. ³⁰ Kănd vidjec pupu alu smokvăj atunča š săngurj štijec k je vara apruapje. ³¹ Isto aša kănd vidjec k vinje aja d čaja amrubit, atunča putjec s fic sigurni k je cara alu Dimizovuluj apruapje. ³² Istina je zăk vuavă, asta generacija nusă trjakă pând tot asta nu s dogudja. Š ³³ Čerju š pămăntu osă trjakă, ali vorba amja s rămăje zauvjek!”

Isusu ănvacă p učenikurlje aluj s fije uvijek spremic d vinjala aluj
(Mt 24,36–51; Mk 13,32–37)

³⁴ Isusu azăs: “Păzăcăvă š nu fic kašă lumja karje je tupavj d mamurluk š d bjarje ili briga alu životusta. Inače, aja zuvă ruavă p voj osă iznenadjaskă ³⁵ kašă zamka. K osă vije p tuată lumje karje stanujaštje p pămănt. ³⁶ Ăn tuată vrijamja păzăcăvă š rugacăvă s putjec s avjec snagă s izdržic aštja stvarurj će vinje š fic spremic s stăc la intja amja, la intja alu Bijatu alu Omuluj.”

† **21:27** viuv p oblak – Vjez Dn 7,13. **Š 21:32** Jaštje altje načinurj s s razumjaskă ăsta stih: 1. “asta generacija” rubjaštje d ălja karje afost vij ăn vrijamjaja pând Isusu arubit, a aja značaštje k uništjala alu Jeruzalem š altje znakurj karje osă fije pănla vinjala alu Kristuluj osă ănčapje s fije aja pând jej d vij; 2. “asta generacija” rubjaštje d alta lumje karje je rov š s protivijaštje alu Isusuluj, a aja značaštje k uvijek osă vije lumja karje nu krjadje š s suprostavjaštje alu Isusuluj tot pănla vrijamje kănd jel s ănturčja p pămănt; 3. “asta generacija” značaštje “asta rasă” š rubjaštje d Židovj, a aja značaštje k rasa alu Židovilor osă trijaskă š kănd Isusu osă ăntuarkă p pămănt; ili 4. “asta generacija” rubjaštje d lumja karje osă trijaskă ăn vrijamje kănd vinja kraju, š aja značaštje k osă s dogodjaskă događajurlje karje s spominjaštje ăn stihurj 25–26, a aja značaštje k Isusu osă ăntuarkă p pămănt d život alu aja generacije.

³⁷ Isusu tuatã zuvã ãnvãca ãn Hram, š sara pljika š provodja nuaptja p djal Masline. ³⁸ A tot narodu s skula dãnzorja š pljika ãn Hram s puje urjajke la Isusu.

22

Juda pristanjaštje s izdajaskã p Isusu

(Mt 26,1–5, 14–16; Mk 14,1–2, 10–11; Iv 11,45–53)

¹ S približa Prazniku d málaj frzdã germã. Åsta praznik s kima š Pasha.* ² Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije kãta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskã p muartje, ali lja fost frikã d lumje s nusã bunjaskã.

³ Ån vrijamaja Sotona auntrat ãn Juda Iškariot karje je unu dãn jej duavãsprjače (12) apostolurj. ⁴ Jel apljikat š sa dogovorit ku glavni popurlje š ku zapovidnikurlje alu stražãj d Hram kum s lja ažutje s apuče p Isusu. ⁵ Jej s raduja š ja obečit k ji dã banj. ⁶ Juda apristanit. Aša jel kãta bunã vrijamja s lji dja p Isusu kãnd lumje nusã fije upruapje.

Isusu trimjatje p doj (2) učenikurj s pripremjackã vičera alu Pasha

(Mt 26,17–19; Mk 14,12–16)

⁷ Avinjit zuva s ãnčapje Prazniku d málaj frzdã germã, kãnd s žrtvujaštje vuaje d vičera alu Pasha. ⁸ Isusu atrimjes p Petar š p Ivan: “Fuđic š pripremic vičera alu Pasha s mãnkãm una.”

⁹ Učenikurlje antribat p Isusu: “Undje vrjaj s mãnkãm?”

¹⁰ Lji začẽ aša: “Čim untrãc ãn trg Jeruzalem, osã vu sret-njaskã unu om karje aduče apã ãn bukal. Fuđic dãpã jel ãn kasã karje untrã ¹¹ š začec alu domačinuluj: ‘Učitelju ãntrijabã ãn karje sobã puatje s málãnče vičera alu Pasha ku učenikurlje aluj.’ ¹² Jel osã vu ratje marje sobã p kat, karje spremitã. Ačija pripremic vičera.” ¹³ Petar š Ivan sa dus ãn trg š jej angãsãt tot kum Isusu lja zãs š ačija apriprimit vičera alu Pasha.

Isusu š učenikurlje málãnã vičera alu Pasha

(Mt 26,20–30; Mk 14,17–26; Iv 13,21–30; 1 Kor 11,23–25)

¹⁴ Kãnd avinjit vrijamja d vičera alu Pasha, Isusu alat loku la astal ku apostoli.† ¹⁵ Jel azãs: “Amčeznit ku tot sufljetu s málãnã ku voj asta vičera alu Pasha majdatã d muka amja.

* **22:1** Pasha je prazniku karje Židovi slavja ãn tot anu p zuvã majdatã s ãnčapje prazniku d málajurj frzdã germje. Vorba Pasha maj mult s koristja d označalã d tuatje opt (8) zãlje karje uključuja š zuva d Pasha š šaptje (7) zãlje d praznik d málajurj frzdã germje. † **22:14** apostoli – Åštja je duavãsprjače (12) d apostolurj maj upruapje d učenikurj karje Isusu akuljes (Vjez Lk 6,13).

¹⁶ Vu zăk k nu maj mǎlǎnk vičera alu Pasha pǎnd nu vinja zuva s s mǎlǎnče ǎn cara alu Dimizov.”†

¹⁷ Atunča alat paru ku vinu, azahvaljit alu Dimizov š začē: “Lăc š podjeljic vinu ǎntrǎ voj. ¹⁸ Vu zăk d akuša nu maj bjav vin pǎnd nu vinje cara alu Dimizovuluj.”

¹⁹ Atunča alat mǎlaju š zahvaljit alu Dimizov, la frǎnt š la dat alu učenikolor, š azās: “Asta je tjela amja karje s predajaštje d voj. Mǎnkac asta mije d spomen.” ²⁰ Dǎpǎ vičērǎ, aša alat š paru ku vinu š azās: “Asta je sǎndilje alu mjov karje s varsǎ kašǎ žrtva d voj. Ku sǎndilje alu mjov Dimizov fače novi savez ku narodu aluj.

²¹ Pǎnglǎ tot jakǎ, izdajniku alu mjov šadje ku minje la astal. ²² Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s mor kum je odredit, ali grjev alu ǎla karje izdajaštje p minje!” ²³ Učenikurlje ǎnčapje ǎntrǎ jej s ǎntrijabǎ činje dǎn jej putja s fakǎ aša rov.

*Činje maj marje ǎn cara alu Dimizov
(Mt 20,25–28; 19,28; Mk 10,42–45)*

²⁴ Učenikurlje ǎnčiput s s prepirjaskǎ d aja činje dǎn jej arfi maj marje. ²⁵ Isusu azās: “Carulje alu pǎmǎntusta vladjaštje p narodu alor š provodjaštje vlastu p jej. Š ǎlja carurj vrja s lji faljaskǎ narodu k je maj bunj. ²⁶ Ali voj nu fičec kašǎ jej! Naprotiv, maj marje ǎntrǎ voj s fije kašǎ ǎla maj mik, a vođa kašǎ argatu. ²⁷ Mi začec, činje je maj marje, ǎla karje šadje la astal ili ǎla karje l služaštje? ǎla la astal, dǎnǎ? Ali nu ǎntrǎ voj, k, jakǎ, jo sǎnt ǎntrǎ voj kašǎ argatu.

²⁸ Voj afost pǎnglǎ minje ǎn kušnjilje alji mjalje. ²⁹ Vu dauv s vladic ǎn cara alu Dimizov, kašǎ Tatimjov ǎn čerj če ma dat mije. ³⁰ Voj osǎ mǎnkǎc š osǎ bijec la astalu mjov ǎn cara amja. Osǎ šidjec p prijestolje š osǎ vladic p duavǎsprjače (12) sǎmǎncje alu Izrael.”

*Isusu začē alu apostolurj osǎ lji vije kušnje š problemurj
(Mt 26,31–35; Mk 14,27–31; Iv 13,36–38)*

³¹ Isusu azās: “Šimune, Šimune, Sotona ačirut s puatǎ s iskušaskǎ vjera avuastrǎ kašǎ omu karje prosijaštje gruvu.Š

† **22:16** pǎnd nu vinja zuva s s mǎlǎnče ǎn cara alu Dimizov – ǎn grčki original skrije: “pǎnd god nusǎ ispunjaštje ǎn cara alu Dimizovuluj”. Pasha lji da d gǎnd p narodu alu Izrael p aja kum Dimizov lja izbavit d Egipat undje afost roburj kǎnd žrtvujit mjelu š apus sǎndilje aluj p ušilje alu kǎšilje alor. Isto aša, Isusu je mjelu alu Dimizovuluj š sǎndilje alu Isusuluj oslobodjaštje p narodu aluj d grešalǎ. Isusu jar osǎ vije š s vladjaskǎ kašǎ caru, a atunča lumja karje krjadje osǎ fakǎ nuntǎ š s slavjaskǎ k Dimizov lja izbavit. **Š 22:31** Gruvu s razdvaja ǎn čur kum bobu s odvaja dǎla pljavǎ karje afost mistikatǎ ku jel. Daja če, asta metaforǎ rubjaštje d ispitujalǎ vjera alu učenikolor kum s pokaza dal š majdǎpartje kridja ǎn Kristu ili osǎ s udaljaskǎ dǎla jel.

³² Ali mam rugat d tinje vjera ata s c nu nistanjaskă. Aša, kănd t torč mi je, učvrstjaštje vjera alu alc učenikurlje!”

³³ Petar azās: “Domnulje, jo sânt spremi t s pljek ku tinje ăn tamnică š ăn muartjel!”

³⁴ Isusu azās: “C zăk, Petre, majdată č kukošu mănje diminjacă kăntă, d trje (3) vorj osă t odriknještj k uopće m kunoštj.”

³⁵ Isusu lji ăntrjabă: “Kănd p voj atrimjes p drum frzdă banj, frzdă tašnă š sandalje, dali vuavă čiva afaljit?”

Jej odgovorit: “Na faljit.”

³⁶ Isusu azās: “Ali akuša, činje arje banj, sâla dukă! Tašna isto! Činje narje mač, s vindă cualjilje š s kumpră d jel.* ³⁷ Kvu zăk, mora s ispunjaskă aja č d minje skrije ăn Svântă pismă: ‘L smatrja k je zločinac.’[☆] Tot č prorokurlje askris d minje uskoro osă s ispunjaskă.”

³⁸ Jej azās: “Domnulje, avjem ačija doj (2) mačurj!”

Isusu azās: “Dăstul je! Nu maj rubic d aja.”

Isusu s ruagă ăn Getsemanija

(Mt 26,36–46; Mk 14,32–42)

³⁹ Atunča Isusu sa dus dăn trg š apljikat, kašă obično, p Maslinskă goră. Učenikurlje sa dus dăpă jel. ⁴⁰ Kănd ažuns, lji zăče: “Rugăcăvă s nu kidjec ăn kušnje!”

⁴¹ Sa udaljiti dăla jej otprilike kăt puatje buluvanu s s arunče. A kleknit š sa rugat: ⁴² “Tato, akă tu vrjaj, uklonjaštje asta dăla minje s nu bjav dăn parusta d patjală! Ipak, s fije kum vrjaj tu, a nu kum vrjauv jo.” ⁴³ Š atunča ji sa pokazăt andelu š la fukut maj capăn. ⁴⁴ Tot č maj tarije sa rugat, ăn marje munkă, a znoju ji postanjaštje kašă kaplja dăn sânde ča kăzut p pămănt.† ⁴⁵ Kănd azavršăt ku rugala sa skulat, sa tors la učenikurj š lja găsăt kum s kulkă, iscrpic d žalost. ⁴⁶ Isusu lji ăntrjaba: “Dăče vu kulkăc? Skulăc š rugăcăvă s nu kidjec ăn kušnje!”

Juda izdajaštje p Isusu š vođilje alu židovilor l pukă

(Mt 26,47–56; Mk 14,43–50; İv 18,3–11)

⁴⁷ Pănd Isusu arubit, sa pojaviti mult lumje, karje lja dus Juda, unu dăn jej duavăsprjače (12) apostolurj. S približa la Isusu š la pozdravit ku poljubacu ăn falkă. ⁴⁸ Isusu aluj azās: “Juda, dali ku poljubacu izdaještj p minje, p Bijatu alu Omuluj?”

* **22:36** Kănd učenikurlje majdată ančiput s pripovidjaskă, na tribut nimika s adukă dăpă jej, k aputut s očekujaskă k njeka lumje dočekujaštje š s lji oskrbljaskă. Stvarulje sa prominjit učenikurlje nu trjebje s očekujaskă binje s lji primjaskă. Osă fije kašă omu karje pljakă p drum rov obično ku jel aduče banji, tašna š maču. Isusu d aja rubja figurativno kum zăča k š jel š učenikurlje aluj osă trjakă vrijeme d testiranje. Ali učenikurlje na razumiti k Isusu rubjaštje figurativno š afost spremici d borbă (vjez22,38, 49–51). ☆ **22:37** Iz 53,12 † **22:44** Njeki grčki rukopisurj narje 43 š 44 redu.

49 Känd učenikurlje avizut če s spremjaštje, jej azās: “Domnulje, s lji napadnim ku mačurlje?” 50 Š unu dān jej aluvit p argatu alu marje popāj š ja tijat dirjapta urjajke.

51 Ali Isusu azās: “Lji dopustic! Nu vu odupiric viš!” A dirit alu argatuluj urjajka š la iscjelit. 52 Atunča azās alu lumjej karje avinjit s la puče, alu glavni popilor, stražari alu hramuluj š vođilje alu židovilor: “Aspljikat p minje ku mačurlje š ku toljagurlje ka p pobunjenik! 53 Dāče nu mas pukat ān Hram? Tuatā zuva irjam ānklo ku voj. Ali asta je trenutku alu vostru vrijamja känd vladjaštje sāla alu nuaptjej.”†

Petar s odriknjaštje d Isusu

(Mt 26,67–75; Mk 14,66–72; Iv 18,15–18, 25–27)

54 P Isusu la apukat čuvari š la dus ān kasā alu marje popāj. A Petar lji pratja. 55 Ān mižlokuluj d bātuturā stražari aprins fok š jej karje irja aiča sa ānklāzāt pānglā ja. Petar ašāžut ku jej. 56 Njeka argata s ujtā kum jel šadje pānglā fok, l sljedjaštje š začē: “Š āsta irja ku omusta karje pukat!”

57 A Petar sa odriknit: “Pa jo nič k l kunoskā, mujarjo!”

58 Nješta maj ānklo, njeko altu la vizut š azās: “Š tu ješt unu dān jej!”

Petar aodgovorit: “Nu sānt, omulje!”

59 Dāpā otrprilike unu sat, njeko altu tvrdja: “Āsta om zaista irja ku jel k jel je d regija Galileja, kasā š Isusu p karje la pukat!”

60 Petar azās: “Nu štiv d čaja rubještj, omulje!” Ān trenula, pānd još arubit, akāntat kukošu. 61 Atunča Domnu Isusu s okrinjaštje š s ujtā p Petar, a Petar sa dat d gānd kum ja zās Isusu: “Ān diminjacā, majdatā če kukošu kāntā, d trje (3) vorj osā t odriknještj k uopće m kunoštj.” 62 Aišāt Petar dān bātuturā š aplāns amarā.

63 Čuvari ančiput s s ljađe d Isusu š s l batā. 64 Jej ja ānviljit vojki š ja zās: “Tu ješt proroku. Spunje činje ta butut!” 65 L vridja još maj mult ku altje vorbje urātje.

Isusu je la intja alu vođilje alu židovilor

(Mt 26,59–66; Mk 14,55–64; Iv 18,19–24)

66 Känd sa spart zuva, sa strāns Vječa amarje alu Židovilor. Aja afost vođilje alji bātārjn karje afost glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije. Čuvari adus p Isusu la jej 67 š ja zās: “Spunje nuavā dali tu ješt Kristu.”

† 22:53 vladjaštje sāla alu nuaptjej značaštje: “vrijamja s djelujaskā Sotona”.

Isusu začē: “Akā vu zāk k sānt, nusā mi kridjec, ⁶⁸ akā vu āntrijeb nješta, osā nu mi začec.” ⁶⁹ Ipak jo, Bijatu alu Omuluj, āndatā osā šāg p lok d čast š d moć pānglā Dimizov.”[☆]

⁷⁰ Kānd auzāt aja, toc jej astrigat: “Dal tvrdješt k ješt Bijatu alu Dimizovuluj?”

Lja zās: “Aša je kum voj aja začec.”

⁷¹ P aja jej azās: “Če maj fičem ku još dokazurj? Aja sāngurj noj auzāt dān gura aluj!”

23

Pilat, upravitelju alu rimuluj p regija Judeje, ispitujaštje p Isusu

(Mt 27,11–14; Mk 15,1–5; Iv 18,28–37)

¹ Atunča tuatā Vječa amarje sa skulat š jej adus p Isusu la Pilat karje je upravitelju alu rimuluj.* ² Ačija jej ančiput s l optužaskā: “Noj apukat p omusta kum vrja s stričje p lumja anuastrā. Rubjaštje nuavā s nu platim porezu alu caruluj alu Rimuluj, a d jel tvrdjaštje k je Kristu, caru.”

³ Pilat antribat p Isusu: “Ješt tu caru alu Židovilor?”

Isusu azās: “Aša je kum tu aja zač.”

⁴ Pilat atunča začē alu glavni popilor š alu naroduluj: “Jo nam gāsāt k omusta na fukut nimika rov.”

⁵ Ali jej ānčapje još maj mult s navaljaskā: “Jel ānvacā p lumja ān tot pāmāntu alu nostru† š lji navadjaštje p pobunā! Ančiput ān Galileja š avinjit tot pānla aiča ān Jeruzalem!”

⁶ Kānd Pilat auzāt aja, antribat: “Pa dali je jel d regija Galileja?” ⁷ Kānd jej azās: “Da”, Pilat atrimjes p Isusu la Herod, karje vladjaštje p Galileja.† Herod baš atunča sa gāsāt ān Jeruzalem.

Herod, vladaru p regija Galileja, ispitujaštje p Isusu

⁸ Kānd Herod avizut p Isusu, mult sa bukurat d aja k d jel mult auzāt. D multā vrijamje Herod avrut s l vjadā d aja če s nadja k pānglā jel osā fakā čudā. ⁹ Jel antribat p Isusu pitanje dāpā pitanje, ali Isusu p ničunu pitanje na odgovorit. ¹⁰ Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije astat ačija š ku nikižala la optužāt. ¹¹ Herod š vuastja aluj s ljiga d Isusu š rādja d jel. L ānbrakā ān cualje d carurj š l trimjatje āndrāt la Pilat. ¹² Herod š Pilat, karje irja dušmanj, ān zuvaja apostanit ortač.

☆ **22:68** Lk 20,1–8 ☆ **22:69** Ps 110,1 * **23:1** Vođilje alu židovilor na vut vlast d muartje, pa adus p Isusu la upravitelju alu rimuluj, Pilat, karje avut vlast s umuarje p Isusu. † **23:5** p lumja ān tot pāmāntu alu nostru – Ān grčki original skrije: “ān tuatā Judeja”. Vjez fusnota ān 4,44. † **23:7** Herod, karje vladjaštje p Galileja – Vjez fusnota ān 3,1.

Pilat p Isusu l osudjaštje p muartje
(Mt 27,15–26; Mk 15,6–15; Iv 18,39–19,16)

¹³ Pilat akimat la jel p glavni popurlje, p vođilje alu židovilor š p lumja ¹⁴ š lja azās: “Mas dus p omusta p optužbā k adrikat pobunā āntrā lumja. Lam ispitujit pānglā voj, ali nam vizut divina d karje las optužāt. ¹⁵ Nič Herod na gāsāt divina aluj š aša la trimjes āndrāt la noj. Āsta om na fukut nimika s zaslužaskā kaznā d muartje. ¹⁶ Atunča osā lji zāk s l batā ku biču, š atunča l las.”

¹⁷⁻¹⁸ Š Ali toc ān unu glas astrigat: “P jel umuarā, a lasinje p Baraba!” ¹⁹ Baraba irja ān kisuarje daja če irja umješāt ān pobunā ān Jeruzalem š daja ča murāt. ²⁰ Pilat jar sa obratit alu toc k avrut s oslobodjaskā p Isusu. ²¹ Ali jej astat s stridje: “Razapnjaštālāj! Razapnjaštālāj!”

²² Pilat sa obratit š d trje (3) vorj: “Ali d karje rov afukut? Nam utvrdit k afukut nimika če zaradjaštje kaznā d muartje. Zāk s l batā ku biču, š atunča l las.”

²³ Ali, jej š maj dāpartje astrigat š akātat s l razapnjaskā. Jej napokon adobidit aja če jej avrut. ²⁴ Pilat aodlučit s fakā p voja alor. ²⁵ Oslobodit p āla karje afost ān kisuarje dān pobunā š daja ča murāt, k jel irja omu p karje avrut Pilat s l oslobodjaskā. A p Isusu la predajit la vuastja aluj s l umuarje kum toc avrut.

P Isusu l razapnjaštje
(Mt 27,32–44; Mk 15,21–32; Iv 19,17–27)

²⁶ Vuastja aduče p Isusu ku kruča p umirje aluj. Pānd jej pljika, apukat p njeki om dān Cirena karje s kima Šimun karje sa tors d sat š ja pus p umirje kruča s la dukā dāpā Isusu. ²⁷ Dāpā Isusu apljikat multā lumje š multā mujerj karje aplāns š tuguja. ²⁸ Ali Isusu s okrinjaštje kātri jej š lja zās: “Mujeri d Jeruzalem, nu plāndec d minje, njego d voj š d kupi alji voštri. ²⁹ K vinje zāljlje* kānd osā s rubjaskā: ‘Blago alu mujerilor karje narje kupi. Blago alu mujerilor karje na fukut, š alu amižduavje tjepturj karje na supt!’† ³⁰ Ān aja vrijamje lumja osā zākā alu planinālor: ‘Kādijec p noj’ š alu

Š **23:17-18** Doj trje grčki rukopisurj dodajaštje aštja vorbje la ānčipjalā kašā stihu 17: 17 “Avut običaj k p praznikusta upravitelju afost datorj s lasā p unu d kisuarje p slobodā.” (Vjez Mt 27,15; Mk 15,6.) * **23:29** Aša vrijamje avinjit šaptjezāč (70) d aj dāpā Kristu. Vuastja alu Rimuluj okolit š uništīt p Jeruzalem š amurāt mult židovurj (21,20–24). † **23:29** Ān aja vrijamje kupi ān Jeruzalem osā trpjaskā marje patnje. Atunča narodu osā pomisljaskā k majbinje d lumje karje narje kupi. Narje tuğā kānd vjadje kum kupi alor patjaštje š tugujaštje.

djalulor: 'Äviljicänjel!'[☆] 31 Akä än fok ardje ljemnu vjardje, kät osä argä još ljemnu auskat?"[†]

32 A vuastja adučē š p doj (2) kriminalcurj s lji razapnjaskä ku Isusu. 33 Känd avinjit la lok karje s kjamä Lubanja, la razapinjit, a š ku jel š p doj (2) kriminalcurj, p unu p dirjaptä alu Isusuluj, a p altu p stängä.

34 Isusu sa rugat: "Tato, oprostjaštälje k nu štije če fače!"[§] Vuastja atunča arunkat kockä š aša podjeljaštje cualjlilje alu Isusuluj änrä jej.[☆]

35 Lumja astat š toc s ujta, pänd poglavari alor sa ljigat d Isusu š lja zäs: "P alci jel aspasät. Akuša s spasaskä sängur p jel akä je stvarno Kristu, izabraniku alu Dimizovuluj!" 36 Sa sträbat š vuastja d jel. Avinjit la jel š ji nudja akru vin.[☆] 37 Jej azäs alu Isusuluj: "Spasaštje p tinje akä ješt caru alu Židovilor!" 38 Däpä jel astat natpisu: "ÄSTA JE CARU ALU ŽIDOVILOR."

39 Unu dän kriminalcurj karje visja p kruče l uvridja ku vorbilje: "Tu ješt Kristu, dänä? Spasaštje atunča š p tinje š p noj!"

40 Ali altu kriminalc la ukurit: "Dali nu c frikä d Dimizov? Trpještj ista kazna kašä jel. 41 Ali p pravdä je noj s trpim k noj zaslužäm kaznä d djela alu nostru. Ali omusta na fukut numik rov." 42 Azäs atunča: "Isusulje, känd äncipja s vladješt ka caru, smilujaštjitje p minje."

43 Isusu ja zäs: "Istinä c zäk: astäz osä fi än raj ku minje."

Muartja alu Isusuluj

(Mt 27,45–56; Mk 15,33–41; Iv 19,28–30)

44 Känd afost njeđe duaväsprjače (12) satje, suarilje aprestit s sajaskä š nuaptja prekrijit tot pämantu pänlä trje (3) satje posljepodne. 45 Lumina alu suarilje anistanit, š däturdatä firjanga alu Hramuluj[†] sa rupt p mižlok. 46 Atunča Isusu äntarje strigä: "Tato, predajesk sufljetu alu mjov än mänilje alji tjalje!" Čim azäs aja, aslubuzät sufljetu.

☆ 23:30 Hoš 10,8 † 23:31 Akä än fok ardje ljemnu vjardje, kät osä argä još ljemnu auskat – Än grčki original skrije: "K akä s fače aša d ljemn vjardje, če s fije d ljemnu auskat?" Ljemnu auskat ardje majdatä njego alu vjerz. "Ardjala" s ja kašä metafora d patjalä ili kaznä. Isusu afost kašä ljemnu alu vjardje karje na fost spremna. Isusu na zaslužät s l kaznjaskä Dimizov k afost frzdä grešälä. Lumja karje odbacät p Isusu afost kašä ljemnu auskat karje afost spremi s argä. Jej azaslužät s lji kaznjaskä Dimizov d grešala alor.

§ 23:34 Tato, oprostjaštälje k nu štije če fače – Än njeki grčki rukopisurj nu s nalazaštje äštja vorbje. ☆ 23:34

Ps 22,18 * 23:36 Ji nudja akru vin, ali vuastja s ljiga d Isusu. S pretvarja k s ponašaštje kätri jel kašä kätri caru, ali ji da vinu karje nuje bun d car. ☆ 23:36

Ps 69,21 † 23:45 firjanga alu Hramuluj – Ästa firjangä afost pisti 25 mitjarje d marje š odvaja loku karje irja maj svänt d altu lokurj än Hram.

⁴⁷ Känd kapetanu alu rimuluj avizut ča fost, ančiput s slav-jaskă p Dimizov š zača: “Omusta sigurno irja pravedan!”
⁴⁸ Maj anklo, lumja karje afost ačija š avizut če sa dogodit sa razilazăt š s bătja ân tjept d marje žalost. ⁴⁹ A toc karje aštijut p Isusu š mujerilje karje avinjit dăpă jel dăn Galileja astat maj dăpartje š s ujta la tot če sa dogodit.

Isusu je angrupat

(Mt 27,57–61; Mk 15,42–47; Iv 19,38–42)

⁵⁰⁻⁵² Š jakă njeki om, karje s kima Josip d Arimateja, trgu ân Judeja, apljikat la Pilat š akătat s ji dja tjela alu Isusuluj. Jel afost članu d Vječa amarje alu Židovilor, ali nu sa slažăt ku jej daja ča pukat š osudit p Isusu p muartje. Jel afost bun š pravedan om karje štipta cara alu Dimizov. ⁵³ Š Josip askinit tjela alu Isusuluj dăpă kruče, š l umotjaštje ân skumpă albă plahtă š l punje ân grupă isklesătă ân stijenă, ân karje još nimilja nuje angrupat. ⁵⁴ Suarilje kădja, š sâmbăta samo če na vinjit.†

⁵⁵ Mujerilje karje avinjit ku Isusu dăn Galileja, apljikat dăpă Josip š avizut undje grupa š ča fukut ku tjela alu Isusuluj. ⁵⁶ Atunča sa tors akasă s pripremjackă jarbilje š ulje karje miruasă d tjela. Sâmbătă sa udinit, d aja k poštuja zakonu alu Mojsije.

24

Isusu s skuală dăla morc

(Mt 28,1–10; Mk 16,1–8; Iv 20,1–9)

¹ Dănzorja ân duminikă mujeri apljikat la grupă ku jarbilje š ku unturilje karje miruasă če lja pripremi. ² Känd jalje ažuns, avizut k je buluvanu karje âvilja ulazu la grupă runkat ân partje.* ³ Auntrat ânontru, ali na găsăt tjela alu Domnuluj Isusuluj. ⁴ Pând jalje aša astat zbunjtitje pântruv aja če sa dogodit, dăturdată pănglă jej sa pojavit doj (2) omurj ân cualje karje blistjaštje. ⁵ Mujerilje sa spirjat š sa poklonit ku lica kătri pământ. Doj (2) omurj lja tribat: “Dăče kătăc p viuv ântră morc? ⁶ Nuje aiča. Auskrăsnit! Dali nu vu găndic če vam zăs još ân Galileja: ⁷ ‘Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s fiuv predajit ân mănj alu grešnikulor š jej p minje osă m razapnjaskă, ali jo aldă trje (3) zălje osă m skol dăla morc.’”✱

† **23:54** D Židovurj, zuva završaštje känd suarilje kadje. Židovurle nu kutiza s lukrjasje sâmbătă š daja Josip s pripja s završaskă lukru majdată d zuvă d odmor, karje ânčipja ân vinjerj känd kidja suarilje. * **24:2** buluvanu karje âvilja ulazu la grupă – Asta irja marje okrugli buluvan atăta d marje s zaklunjaskă skroz ulazu ân grupă. Afost potrebno doj trje omurj s l kotrljaskă. ✱ **24:7** Lk 9,22

⁸ Jalje sa dat d gänd k Isusu aja azäs. ⁹ Š sa tors dăla gruapă s javjaskă alu unsprjače (11) apostolurj š alu toc alcilor. ¹⁰ Irja alja Marija d trg Magdala, Ivana š Marija, mama alu Jakov, š još njeke mujerj. Arubit tot alu apostolilor če sa dogodit, ¹¹ ali alu apostolilor sa spurut k tot aja mujerj aizmislit. Š nu lja krizut alu mujerilor. ¹² Ipak, Petar dă fuga pănla gruapă. Känd ažuns, s ujtă ānontru ali na vizut nimika osim skumpă albă plahtă ān karje irja Isusu. Apljikat dăla gruapă š s āntriba če sa dogodit.

Isusu s ukazaštje alu učenikolor p drum ān Emaus

¹³ Ān zuvaja doj (2) učenikurj alu Isusuluj pljakă ān sat Emaus, dăpartje d Jeruzalem njeđe unsprjače (11) kilomjatrje.† ¹⁴ P drum arubit d tot ča fost. ¹⁵ Pänd jej aša arubit š raspravlja āntră jej, avinjit Isusu š pljakă ku jej. ¹⁶ Ali alu vojki alor irja skuns s l kunaskă.

¹⁷ Isusu lja antribat: “D čaja aja raspravljic pänd putujic?”

Jej astat pljinj d tugă. ¹⁸ Unu dăn jej, karje s kjamă Kleofa, ja odgovorit: “Tu ješt jedini om karje avinjit d praznik ān Jeruzalem karje nu štije ča fost ān zuviljaštja.”

¹⁹ Isusu āntrijabă: “Če afost?”

Azäs: “Pa aja ča fost ku Isusu dăn Nazaret. Jel irja proroku š tuată lumja aputut s vjadă ku vorbilje š ku djela aluj k la trimjes Dimizov. ²⁰ Pānglă aja glavni popurlje š alji noštri altje članurlje alu vječe Amarje la predajit s fije osudit p muartje š la dat s l razapnjaskă. ²¹ A noj njam nadit k jel āla karje osă spasaskă p narodu alu Izrael dăla dušmanu aluj, već atrikut trje (3) zălje d känd je mort. ²² Ali aja nuje tot k š njeke mujeri karje l pratja ku toc noj, nja zbunjit p noj: čim asvanit zuva jalje apljikat la gruapă, ²³ ali ačija na găsăt tjela aluj. Avinjit š azăs k lji sa pokazăt āndelurlje š lja zăs k Isusu viuv. ²⁴ Njeki dăn noj adat fuga la gruapă š angăsăt k je grupa guală baš kum azăs mujerilje, ali na vizut p Isusu k je viuv.”

²⁵ P aja Isusu lja zăs: “O kum ištjec nerazumni! Dăče vuavă grjev s kridjec ān aja ča zăs prorokurlje? ²⁶ Dali nu tribja Kristu s trpjaskă tot majdată njego če s ānčapje s vladjaskă p toc?” ²⁷ Aša Isusu lja objasnit tot če Mojsije š toc prorokurlje azăs ān Svăntă pismă d jel.

²⁸ Känd avinjit upruapje d sat undje pljakă, Isusu sa fukut k vrja s pljače maj dăpartje. ²⁹ Ali jej la nagovorit: “Rămăj ku noj! Več je sara. Vinje nuaptja!” Aša auntrat ān kasă s rămăje ku jej. ³⁰ Pänd afost ku jej la astal, Isusu alat mălaju, zahvaljit

† **24:13** njeđe unsprjače (11) kilomjatrje – Ān grčki original skrije: “šajzăč (60) stadia”.

alu Dimizovuluj, la frănt ș la dat alor. ³¹ Atunča alor sa diškis vojki ș jej la kunuskut. Ali jel la vojki alor anistanit.

³² A jej azăs unu alu altuluj: “Kum nja fost pljinje inimilje kănd p drum rubja ku noj ș nji objasnja Svănta pisma!” ³³ Sa skulat ș sa tors ăn Jeruzalem. Apljikat la lok undje sa străns unsprjače (11) apostolurj ș p alcă sljedbenikurj alu Isusuluj. ³⁴ Jej zăče: “Istina je, Domnu Isusu auskrisnit. Sa ukazăt alu Šimunuluj!” ³⁵ Atunča ș ăštja alji doj (2) rubja če sa dogodit p drum ș kum akunuskut p Isusu pănd jel afrănt mălaju.

*Isusu s pojavjaštje păngl učenikurj
(Iv 20,19–23)*

³⁶ Pănd jej doj (2) rubja, Isusu dăturdată astat ănră jej toc. Lji zăče: “Mir vuavă!” ³⁷ Ali lja afost frikă daja če găndit k vjadje măroj. ³⁸ Š Isusu lji zăče: “Dăče vu frikă? Dăče ăn voj s fače sumnje ăn inimă?” ^{39–40} Atunča lja arătat mănjlje ș pičuarilje ș azăs: “Ujtacăvă la rănjl! Jo sănt aja! Punjec mănjlje p minje ș osă vidjec! Măroji narje karnje ș vuasă kašă če lji am jo!”

⁴¹ A jej d radost na putut s krjadă alu vojki alor, njego sa mirat. Jel ăntrijabă: “Avjec čiva d mănkat?” ⁴² Ja dat krod d pjaštje pržăt, ⁴³ a jel l ja ș mălănk pănglă jej.†

⁴⁴ Atunča zăče: “Asta če sa dogodit upravo aja če vam zăs k osă dogodjaskă. Pănd majdată amfost ku voj, vam zăs: atribut s s ispunjaskă tot če skrije d minje ăn zakonu alu Mojsije, ăn knjige d prorokurj ș ăn Psalmi.” ⁴⁵ Atunča lja žutat s razumjaskă čije skris ăn Svăntă pismă. ⁴⁶ Kănd azavršăt jel azăs: “Kašă kum vidjec, aša skrije ăn Svăntă pismă k jo, Kristu, trjebje s trpjesk ș s mor ș aldă trje (3) zălje s m skol dăla morc ⁴⁷ ș ku autoritetu alu mjov s rubjaskă alu tuată lumja k trjebje s s okrinjaskă dăla grešală ș Dimizov osă lji oprostjaskă grešala. Osă ăncipjec ăn Jeruzalem ⁴⁸ s zăčec alu alcilor aja če voj auzăt ș avizut dăla minje.

⁴⁹ A jo osă vu trimjet p Sufljetu alu Svăntuluj, p karje Tatimjov ăn čerj aobečit k vuavă osă vije. Răminjec ăn trg Jeruzalem pănd Dimizov nu trimjatje p voj săla d sus!”§

*Isusu s ăntuarče p čerj
(Mk 16,19–20; Ap 1,9–11)*

⁵⁰ Isusu atunča askos p učenikurlje aluj d trg Jeruzalem pănla lok upruapje d sat Betanija. ănklo adrikat mănjlje ș sa rugat s lji blagoslovjaskă Dimizov. ⁵¹ Pănd lja blagoslovit, Isusu afost

† **24:43** Aja afukut s lji pokazaskă k nuje sufljet, k sufljetu nu mălănkă. § **24:49** pănd Dimizov nu trimjatje p voj săla d sus – ăn grčki original skrije: “pănd nu fic ănbrăcac ku săla dăpă sus”. Sufljetu alu Dimizovuluj osă vije p jej kašă cualjlje če viljaštje p omu. Ku altje vorbje, osă primjaskă snaga alu Sufljetu alu Svănt kum aputja s svedočaskă alu alcilor d Isusu.

drikat p čerj tot pänd nu lja nistanit dän vojk. ⁵² Učenikurlje sa poklonit la Isusu, a atunča jej sa tors ku marje radost än Jeruzalem. ⁵³ Atunča irja stalno än Hram š slavja p Dimizov.